

Birkenes kommune

Birkenes kommune

Årsberetning 2015

Innhold

<i>RÅDMANNENS INNLEDNING</i>	6
VISION	8
Visjon, mål, strategier og handling	8
<i>NØKKELTALL TOTALT</i>	10
<i>ANALYSE AV DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN</i>	13
<i>ØKONOMISK OVERSIKT</i>	20
<i>DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSUTGIFTER</i>	21
Samlet oversikt inntekter og utgifter	21
Driftsinntekter	22
Driftsutgifter:	23
Selvkostregnskap vann, avløp og feiing.....	26
Finansinntekter	27
Finansutgifter	27
<i>INVESTERINGSREGNSKAPET</i>	28
Tabell investeringsprosjekter som er ferdigstilt i 2015.....	31
Prosjekt 9110 - Natveitåsen tomteområde.....	33
Prosjekt 9120 – Tveide Næringspark	33
<i>LÅNEGJELD</i>	35
Utvikling i lånegjelden de siste 5 år	35
Startlån-lån til videre utlån.....	35
<i>DISPOSISJONSFOND:</i>	36
<i>INTERNKONTROLL/KVALITETSSTYRING</i>	36
<i>OPPFØLGING AV POLITISKE SAKER VEDTATT I BIRKENES KOMMUNESTYRE I 2015</i>	37
Vedtatt sak 2013, ikke utredet.....	37
Utsatt sak 2013 og 2015 ikke behandlet i 2015.....	37
Vedtatte saker , men en del av saker som pågår	37
Saker som pågår.....	37
<i>MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON</i>	37
Helse, miljø og sikkerhet (HMS)	37
Likestilling og mangfold	38
Organisasjon	40
Tillitsvalgte.....	41
Etikk.....	41
<i>MILJØRAPPORT</i>	42
Innkjøpsordning.....	43
Utfordringer.....	43
<i>KOMMUNENS UTFORDRINGER 2016 OG FRAMOVER</i>	44
<i>TJENESTOMRÅDE TEKNISK</i>	47
Måloppnåelse og utførte oppgaver:.....	47
Personal:	48

Årsberetning Birkenes kommune for 2015

Økonomi:	48
NÆRING/KULTUR/MILJØ /EIENDOM.....	50
VEI, VANN OG AVLØP.....	52
PLAN, BYGGESAK OG OPPMÅLING	53
BYGGDRIFT	55
<i>RESSURSSENTERET</i>	56
Måloppnåelse og utførte oppgaver:.....	56
Personal:	56
Økonomi:	56
FLYKTINGETJENESTEN& ADM.....	57
HELSESTASJONEN	58
BARNEVERNET	59
PP-TJENESTEN	60
PSYKISK HELSE OG RUS	61
<i>BARNEHAGE OG SKOLE</i>	62
Måloppnåelse og utførte oppgaver:.....	62
Personal:	62
Økonomi:	62
SKOLE og BARNEHAGE FELLES.....	64
BIRKELAND SKOLE	65
VALSTRAND SKOLE	66
ENGESLAND SKOLE	67
HEREFOSS SKOLE	68
BIRKELAND BARNEHAGE	69
ENGESLAND BARNEHAGE	70
NATVEITÅSEN BARNEHAGE	70
LÆRINGSSENTERET.....	72
KULTURSKOLEN	73
<i>HELSE OG VELFERD</i>	74
Måloppnåelse og utførte oppgaver:.....	74
Personal:	74
Økonomi:	75
HELSE OG VELFERD FELLES.....	76
SYKEHJEMMET	77
ENHET HJEMMETJENESTER	79
BOVEILEDERTJENESTEN.....	80
NAV	81
<i>SERVISEENTERET</i>	82
Måloppnåelse og utførte oppgaver	82
Personal:	83
Økonomi:	83
DEN NORSKE KIRKE OG ANDRE TROSSAMFUNN.....	84
Måloppnåelse og utførte oppgaver:.....	84
Personal:	84
Økonomi:	84

Vedlegg:

Gjeldsrapport 2015

Avkastningsrapport 2015

Foreløpig Kostra

RÅDMANNENS INNLEDNING

Takk for iherdig innsats hos alle - vi er «BEST I LAG» -

Jeg vil starte med å takke hver enkelt for innsatsen i forhold til eget arbeid, og for innsatsen i forhold til brukere, kolleger og samarbeidspartnere på oppdrag fra politisk og administrativ ledelse. Vår felles innsats viser at vi kan mobilisere kompetansen, som vi trenger til å gjennomføre nødvendig omstilling. Strategier som er brukt og som vi fortsatt må fylle med mer innhold, forankre og forbedre kontinuerlig:

- Skape merverdi for mennesker både i samfunn og i organisasjonen
- Dyktiggjøre menneskene til å mestre livet og jobben sin fremfor utviklingshemmende omsorg
- Helhetlige og langsiktige løsninger
- Lede og styre etter mål og strategier og oppfølging av resultater fremfor detaljstyring
- Løse underliggende problemer fremfor å skape nye problemer eller opprettholde årsakene til gamle
- Bruke målrettet møter som en arena for problemløsning mellom flere og en utviklings- og læringsarena
- Skape smarte løsninger innenfor vedtatte rammer for driften og på tvers av struktur Mobiliserer kompetanse og skape en vinn-vinn kultur som spiller alle gode
- Måle effekt av innsats fremfor detaljert aktivitetsmåling – virksomhetsstyring

Resultatlista 2015 – «bedre og billigere»

Samarbeid	1. Etablering av felles barnevern for Birkenes og Lillesand 2. Etablering av samarbeid om oppmåling, geodata, eiendomsskatt, jord- og skogbruk og naturforvaltning mellom Birkenes (vertskommune) og Lillesand 3. Oppstart av felles barnevern for Birkenes, Lillesand, Kristiansand (vertskommune), Søgne og Songdalen fra 1.1.2016
Ny struktur	4. Oppstart av helhetlig gjennomgang til enda flatere struktur med færre ledd
Ned-bemanning	5. Gjennomført nedbemanning innen renhold fra 15 til 10 årsverk i egen regi
Ny praksis	6. Venstreforskyving av tjenestetrappa innenfor helse 7. Tilpasset opplæring – intensive opplegg i perioder 8. Felles faglig ståsted- «Trygge voksne» med RVTS
Organisasjonsutvikling	9. Facebook for ansatte er aktivt i bruk til deling av gode historier fra arbeidsplassene 10. Delegasjonsreglementet – administrativ del er stort sett ferdigstilt 11. Oppstart av velkomstdag for ansatte og startpakke for nye ledere er gjennomført 12. Tjenestene jobber med 5 hovedprosesser til kvalitetssystemet og flere kvalitetshistorier deles på Intranett og FB 13. Utvikle ny lønnspolitikk i samarbeid med hovedtillitsvalgte 14. Planlegging av Tillitsundersøkelse og praksisundersøkelse med Arbeidsmiljøgruppene.

Best på effektiv omstilling – vi spiller hverandre gode og skaper en vinn-vinn-kultur

Oppdraget vårt er både å bli «bedre og billigere». Dette handler om at vår drift er liten og sårbar på de fleste tjenesteområdene, mens økonomien er dårlig og særdeles utsatt for svingninger. Innsparingstiltak og omstilling av praksis har derfor preget organisasjonen og tjenestene over flere år, for å sikre et reelt handlingsrom. Vi er nå kommet til et punkt hvor det er nødvendig med større strukturelle grep som gir raskere effekt. Økt usikkerhet, negativ utvikling i verdensøkonomi, flere asylsøkere og flyktninger legger større press på vår økonomi gjennom reduserte inntekter og økte behov. I tillegg kommer det underliggende problemet som vi har med oss fra tidligere: høy gjeld, lave inntekter, ufinansierte statlige reformer, befolkningsvekst, kostnadsdrivende strukturer, levekårsutfordringer og sårbare driftsløsninger. I 2015 har vi hatt mange lederskifter samtidig og dermed noe lavere kapasitet i store perioder av året. Sammen med et høyt aktivitetsnivå har dette vært krevende for organisasjonen som helhet.

For å sikre større og raskere omstillinger med varig effekt, er det nødvendig at alle involverte mennesker deltar aktivt i å legge om praksisen. Dette gjelder så vel innbyggere, politikere som ansatte. Satt på spissen: «Hvis ingen erkjenner behovet for ny praksis og alle vil bare fortsette som før, vil omstillingen få mindre effekt og smerte mer enn hvis alle er med og gjør det som skal til for å lykkes med ny praksis.» Vi har ikke penger til å fortsette som nå, selv om det vi gjør er bra.

I realiteten må vi bli best på effektiv omstilling, og jeg mener vi har det som skal til for å lykkes, nemlig evne til å spille hverandre gode. Med erkjennelse og tillit kan vi også lykkes med større omstillinger som gir raskere effekt. Mitt ønske er å gjøre det lett å lykkes for alle i Birkenes, både i samfunnet og i organisasjonen, nå og i fremtiden. Sammen skaper vi livsglede og arbeidsglede for alle, ikke minst fordi vi er BEST I LAG!

Større og raskere omstilling til ny praksis er nødvendig - tross overskudd i 2015

Andre år på rad går Birkenes kommune med overskudd. For 2015 er overskuddet samlet sett kr 2,5 mill. (inkludert budsjettert fondsavsetning kr 1,5 mill.). Dette betyr en million mer enn budsjett 2015, som var likt fjorårets resultat. Resultatet for 2015 er betraktelig bedre enn for 2014 pga. tiltak som er gjort. Vi ser også at tilpasningsevnen totalt sett i organisasjonen er forbedret. Likevel viser økt inntektsusikkerhet, nye behov og økte krav at endringene i omgivelsene går raskere enn vi klarer å tilpasse oss.

Samlet sett betyr dette at omstillingen til ny praksis må bli større og gi raskere effekt enn gjeldende vedtak og praksis tilsier. Prosjekt Balanse ble igangsatt og har som mål å finne varige innsparingstiltak på kr 15 mill. Disse tiltakene og en forpliktende plan legges frem til politisk behandling i henholdsvis mai og juni, for å få budsjett og økonomiplan 2016-2019 i balanse. Første mulighet til å komme ut av ROBEK, som gir kommunen begrenset handlefrihet, er etter fylkesmannens kontroll av vedtatt budsjett og økonomiplan for 2017-2020.

Resultatet bekrefter kommunens sårbarhet for svingninger

Hovedutfordring

Driftsinntektene totalt sett reduseres sannsynligvis i fremtiden og er i dag ikke tilstrekkelig til å

- betjene høye gjeldsutgifter,
- redusere gjeld,
- spare til egenkapital for fremtidige investeringer,
- sette av midler til uforutsette hendelser,
- finansiere nye krav og behov i tillegg til sannsynlige inntektstap,
- finansiere dagens praksis i henhold til kommunestyrets vedtak og lov/forsvarlighet

En større og raskere omstilling av praksis må til, for å sikre

- faktisk og varig økonomisk handlingsrom,
- forutsigbarhet i tjenestetilbudet for innbyggerne,
- riktig kompetanse og kapasitet i organisasjonen,
- tilstrekkelig gjennomføringskraft,
- nødvendig innovasjon og nyskaping.

Overskudd er vel og bra, men det viser seg at enkelte utgifter og inntektstap fra 2015 vil påløpe i 2016. I tillegg viser forskjellen mellom prognoser og faktisk resultat, hvilken usikkerhet som ligger i kommunens økonomi. Ekstraordinære engangsinntekter, reduserte pensjonsutgifter, mer integreringstilskudd, utsettelse av utgifter, bedre avkastning på langsiktige plasseringer, innsparinger hos enhetene osv. bidro positivt. For 2016 kan vi ikke regne med å videreføre alle disse effektene. Resultatet i nøkkeltall viser altså stor forbedring både i forhold til 2014 og prognoser, men kommunens økonomi er langt fra solid:

- Positivt brutto driftsresultat kr 1,2 mill. (kr -9,7 =2014), brutto driftsresultat korrigert for fondsinntekter/avsetninger, investeringsmoms og premieavvik pensjon kr -0,5 mill. (- kr 11,1=2015).
- Positivt netto driftsresultat på kr 5,8 mill., dvs. 1,6 % mens anbefalt nivå er 1,75 %, men resultatet i 2015 skyldes også ubrukke, øremerkede inntekter som avsettes til bundne fond og premieavvik. Korrigert netto driftsresultat blir da 1,13 %
- Driftsutgiftene øker med 1,7 % (6,3 %) og øker mindre enn driftsinntektene 4,8 % (3,0 %) og også mindre enn lønns- og prisvekst som ble anslått til 2,9 % i 2015.
- Langsiktig gjeld er økt til kr 383,1 mill. (kr 371,8) pga. pålegg, utsatte behov og omstilling
- Lønn- og sosiale utgifter har økt moderat med 1,8 %, lønnskostnadene isolert sett utgjorde 2,6 %, det vil si lavere enn statsbudsjettets anslag på lønnsvekst som var 3,2 %.

Overskuddet i 2015 øker sannsynligheten for å få budsjett 2016 i balanse

Ved avsetning av overskuddet for 2015 på disposisjonsfond har vi totalt kr 5,1 mill. på frie fond. Normalt skal dette fondet sikre kommunens faktiske handlingsrom og betalingsevne, spesielt ved uforutsette hendelser som ikke kommunen har styring og kontroll over eller ved omstillinger som tar tid. På grunn av den negative utviklingen i 2015 og endringer i kommunens rammebetingelser var det ikke realistisk å legge frem et budsjett og økonomiplan for 2016-2019 i balanse. Kommunens drift er svært sårbar for endringer midt i en intensiv omstillingsfase, og denne risikoen slo altså ut i 2015 som vi tar med oss inn i 2016. Med et lite overskudd i 2015 fremfor et stort underskudd (slik som prognosene tilsa), er det likevel mer sannsynlig å få budsjettet for 2016 i balanse. Det er likevel stor usikkerhet knyttet til regnskapet for 2016 pga. forhold utenfor kommunen

VISJON

Birkenes kommune vedtok en ny kommuneplan med samfunnsdel i 2015 som skal være gjeldende fram til 2027.

Visjon: Sammen skaper vi et vekstmiljø for alle

Begrunnelse for valg av ord:

Sammen: understreker at vi påvirkes av hverandre og tar et felles ansvar for samfunnet vi er en del av

Skaper: gjenspeiler at vi er aktive og kreative sammen om smarte løsninger

Vi: omfatter at vi er deltakere og aktører i eget liv

Et vekstmiljø: fremhever hva vi ønsker at kommunen skal legge til rette for, dvs. et miljø hvor alle kan utvikle seg positivt og skape merverdi sammen

For alle: betyr at vi er en inkluderende kommune uavhengig av hvem du er og hvilke tjenester du trenger

Løfter:

Birkenes kommune skal:

Posisjon:

Vekstkommunen

Verdier:

Sprek, ekte og dyktig

- tilrettelegge for god folkehelse i alle faser av livet
- levere kvalitet i skole og barnehage
- tilrettelegge for tre levende bygdesentra

Visjon, mål, strategier og handling

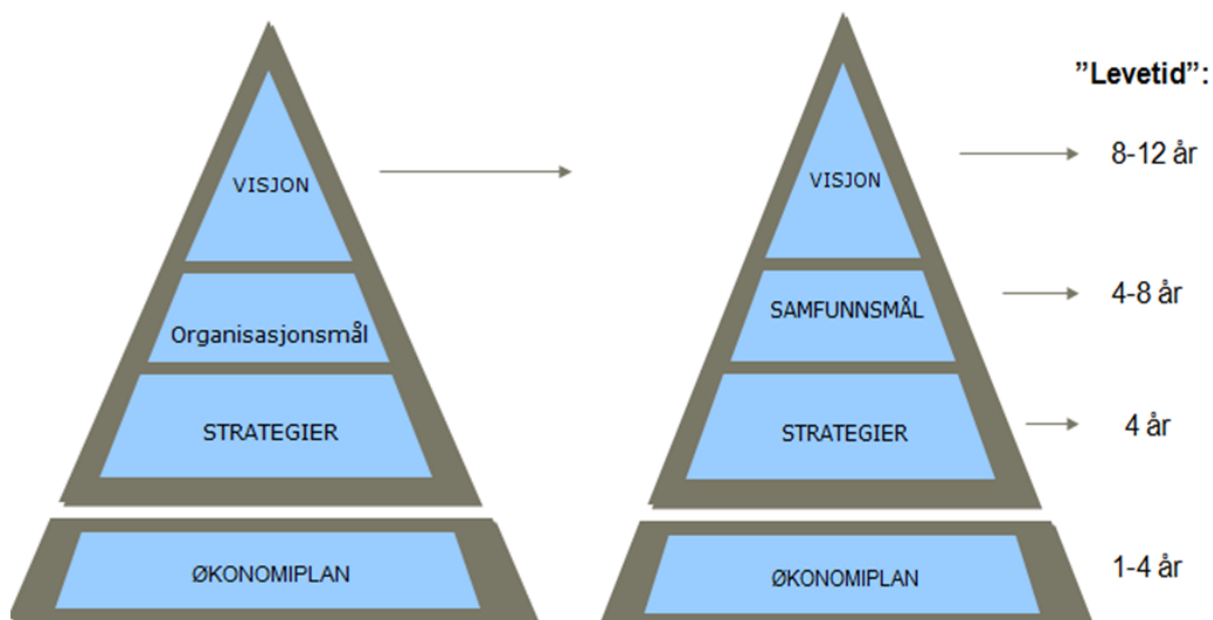
Hovedmål:

- VI FREMMER LIVSGLEDE OG MESTRING GJENNOM HELE LIVET
- BARNEHAGENE OG SKOLENE FREMMER MESTRING, LÆRING OG UTVIKLING FOR ALLE
- VI HAR TRE LEVENDE SENTRUM OG SKAPER GODE VEKSTVILKÅR FOR NÆRINGSUTVIKLING

Kommuneplanens samfunnsdel er bygd opp rundt visjonen. Visjonen ser vi for oss at strekker seg ut planperioden og er det overordnede som vi bestreber oss for å nå. For å oppnå dette utarbeides mål og strategier som skal realiseres i løpet av perioder på 4-8 år. Gjennom en fireårig økonomiplan vise ressursprioritering hva vi konkret skal gjøre. Kommuneplanen er bygd opp rundt visjonen og støttes opp av mål, strategier, handlingsplaner og den praksisen kommunen til slutt viser.

- Visjon: Stjernen vi styrer etter
- Mål: Hva vi vil oppnå i planperioden
- Strategi: Hvilken fremgangsmåte vi velger
- Handlingsplan: Hva vi konkret skal gjøre
- Praksis: Det vi gjør

Målhierarki internt og eksternt

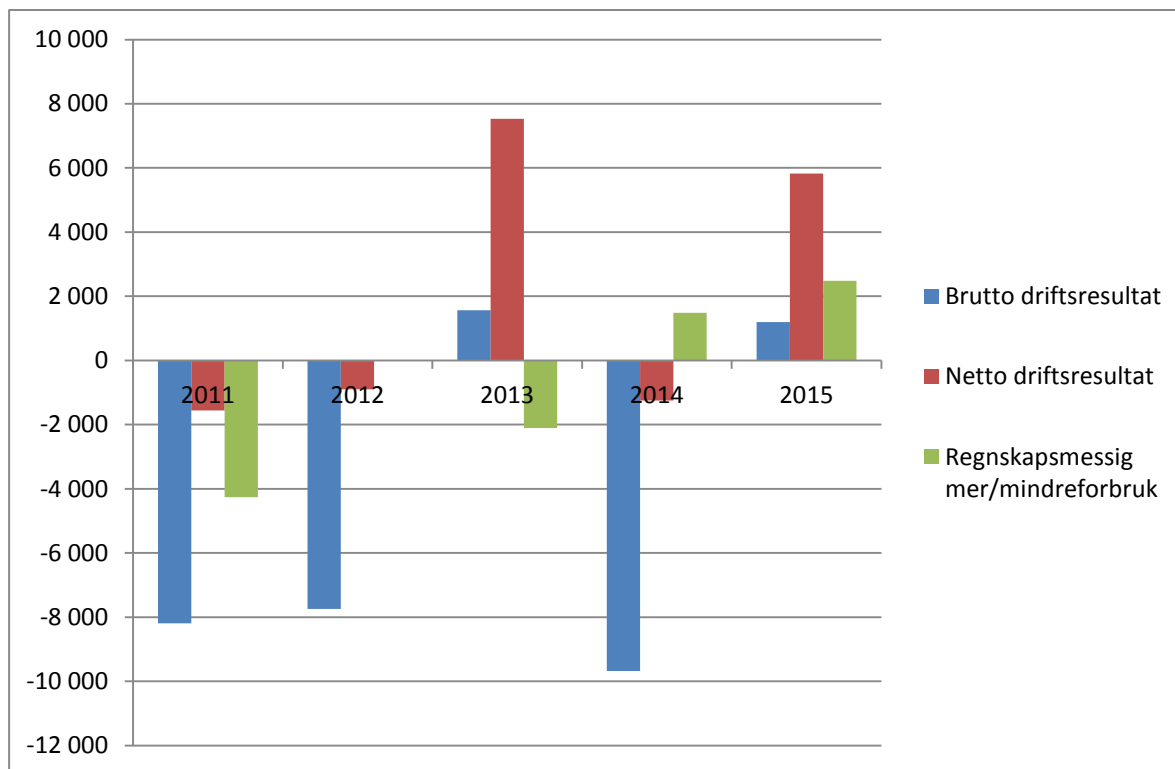

Figuren viser i pyramideform oppbygningen av kommuneplanen. Visjonen bygger på strategier som til syvende og sist avhenger av økonomiplanen som fundament.

NØKKELTALL TOTALT

Årsberetningen for 2015 beskriver kommunens økonomiske stilling ved utgangen av året. Årsregnskapet for 2015 fremlegges i tillegg med noter. Årsberetningen inneholder både overordnet område samt tjenesteområdenes rapporter. Alle tall er i hele tusen hvis ikke annet er angitt.

Resultatmessig utvikling i perioden 2011 til 2015:

Brutto driftsresultat

I 2015 ble brutto driftsresultat kr 1,2 mill. (0,3 %). Det betyr at driftsutgiftene (lønn- og sosiale utgifter, andre driftsutgifter og avskrivninger) er kr 1,2 mill. lavere enn driftsinntektene (skatt og rammetilskudd, eiendomsskatt samt andre brukerbetaling).

Netto driftsresultat

I nøkkeltallet netto driftsresultat er avskrivningskostnadene tilbakeført, mens finansinntekter og finanskostnader (inkludert avdrag) er lagt til. Regnskapet viser da et overskudd på kr 5,8 mill. eller 1,6 %. Til sammenligning var netto driftsresultat i 2014 negativt med kr 1,2 mill. Anbefalt nivå for netto driftsresultat er 1,75 %. Birkenes kommune har imidlertid noe høye fondsinnntekter som er øremerket og føres til fond som forstyrrer dette bildet positivt gjeldende 2015 fordi tilhørende kostnader kommer i årene etterpå.

Regnskapsmessig mer/mindreforbruk

Bunnlinjen viser et positivt resultat på kr 2,5 mill. inklusiv avsetning til disposisjonsfond på kr 1,5 mill. og etter korrigeringer for avsetning og bruk av bundne fond. Til sammenligning var det i 2014 et resultat på kr 1,5 mill. Forskjellen ser ikke så stor ut beløpsmessig, men årets resultat er betraktelig bedre enn fjorårets når tallene korrigeres for bruk/avsetning til fond og premieavvik.

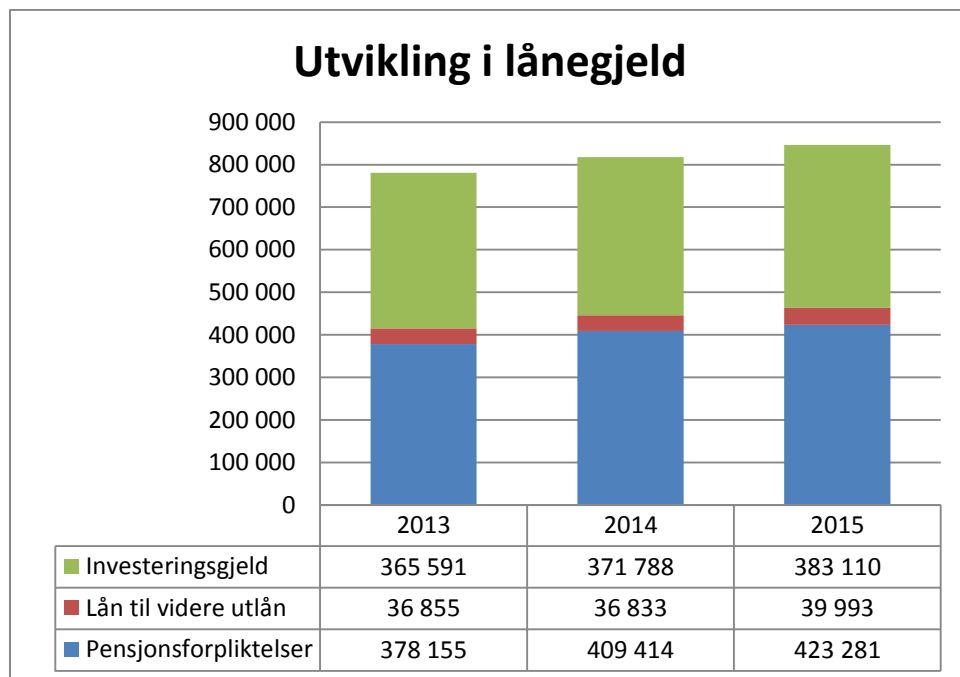
Vesentlige positive og negative effekter i årsregnskapet ifht. budsjett:

- Skatter og avgifter, rammetilskudd kr + 0,8 mill.
- Eiendomsskatt kr -0,3 mill.
- Gevinst på langsiktige plasseringer og renteinntekter kr -0,3 mill.
- Avdrag lån kr -0,6 mill.
- Rentekostnader kr -0,3 mill.
- Overskudd på kr +1,0 mill.
- Andre statstilskudd +0,7 mill.

Likviditet

Ved utgangen av året hadde kommunen en driftslikviditet på totalt kr 32 mill. Av dette var kr 21 mill. bundet til skattetrekk, bundne fond og ubrukte lånemidler.

Lånegjeld

Langsiktig investeringsgjeld er økt med ca. kr 11,3 mill. fra 2014 til 2015. Da har kommunen 16,6 mill. ufinansiert i 2015 som kommer i tillegg.

Lån til videre utlån har økt med kr 3,2 mill. fra 2014 til 2015.

Pensjonsforpliktelsen har økt med kr 13,9 mill.

Investeringer

I 2015 er det investert for totalt kr 50,8 mill. Salg av eiendom utgjorde kr 0,1 mill. Det svake salget skyldes tilbakeføring av tidligere utfakturerte tomter på kr 3,0 mill. i Natveitåsen. Budsjetten for brutto investeringer var på kr 39,9 mill. før budsjett justering 2. tertial til kr 61,2. Grunnlaget for denne budsjettjusteringen lå i vedtatt budsjett på Birkeland skole og kjøp av en bolig mm. En del prosjekter har hatt et overforbruk på ca. kr 10 mill. totalt og finansieres av at andre prosjekter ikke har kommet så langt som planlagt, og inntekter som kommer i en senere periode.

Tjenesteområdene i forhold til budsjett:

- Mindreforbruk på Teknisk skyldes i hovedsak lavere kostnader til vintervedlikehold og strøm mm. Redusert i forhold til tidligere prognose pga utsatte tilskudd til næringsarbeid og snø i desember.
- Merforbruk Barnehage og skole skyldes i hovedsak flere elever med økte behov og flere små barn i forhold til store barn i private barnehager. Mer forbruket er redusert i fht. tidligere prognoser pga. ekstraordinære skjønnsmidler, utsatte driftskostnader og redusert statens pensjonskostnad.
- Merforbruket innen helse og velferd kommer i hovedsak av flere brukere med økte behov og reduserte inntekter på sykehjemmet som følge av flere korttidsplasser og ledige plasser. Merforbruket er redusert i fht. tidligere rapportert på grunn av lavere kostnader innen NAV og hjemmetjenesten enn estimert.
- Mindreforbruket innen servicesenteret er i hovedsak redusert premieavvik i statens pensjonskasse og tilbakeholdelse/utsettelse av driftskostnader for å redusere underskuddet rapportert 2.tertial.

Årsberetning Birkenes kommune for 2015

- Mindreforbruket på ressurscenteret kommer av ekstraordinære skjønnsmidler og mindre lønnskostnader pga sykemeldinger og vakante stillinger, redusert av økte kostnader innen barnevernet.

På grunn av at kommunen er inne på ROBEK i 2016 som følge av et budsjett i underskudd, vil de tjenesteområdene som har brukt mindre enn budsjettet heller ikke i år få tilført noen andel av mindreforbruket til neste år.

	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Avvik i NOK	Regnskap 2014
Teknisk	34 365	35 000	-634	37 896
Ressurscenter	22 254	23 443	-1 189	20 468
Skole og barnehage	115 113	113 310	1 803	116 066
Helse og velferd	76 211	74 283	1 928	77 500
Servicesenter	23 154	26 562	-3 408	19 300
Kirken	4 100	4 021	79	3 823
Fellesområder	-275 197	-276 619	1 422	-275 052
Mindreforbruk inkl. fondsføring	-2 483			-1495

Det er interessant å se, at bortsett fra Ressurscenteret har tjenesteområdene en nedgang i sine kostnader i 2015. Totalt sett ser kommunen ut til å komme nokså likt ut med 2014. Tre av rammeområdene fikk tilført ekstraordinære skjønnsmidler i 2015 på til sammen kr 3,6 mill. Det største tilskuddet fikk barnehage og skole, etterfulgt av ressurscenteret og helse og velferd.

Servicesenteret ser ut til å ha økt sine kostnader vesentlig siden 2014. Her ligger nok en del av forklaringen til at de andre områdene ikke har økt noe særlig. I 2015 hadde Birkenes kommune en stor reduksjon i premieavviket på KLP, hvilket medfører at pensjonskostnaden ute på tjenesteområdene er moderat. Premieavviket framstår som en kostnad/inntekt alt etter om kommunen har betalt inn mere eller mindre til pensjonskassen enn den faktiske kostnaden. Det vil si at mens vi i 2014 hadde betalt inn mere totalt sett og dermed fikk en slags inntekt i premieavviket på servicesenteret, har vi i 2015 på KLP betalt inn omtrent det som kostnaden ble.

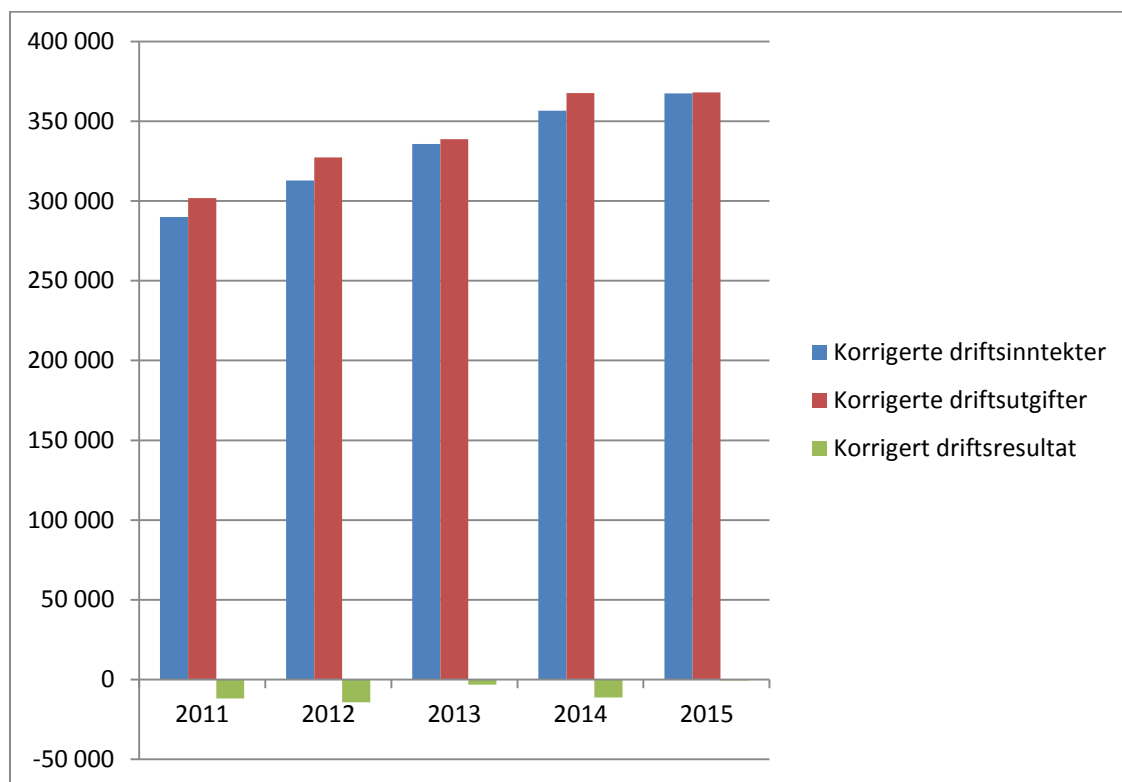
Gjeldende Statens pensjonskasse ble dette motsatt, men er ikke i samme størrelse som KLP. I 2014 hadde vi en kostnad som omtrent tilsvarte innbetalt, mens vi i 2015 har fått et positivt premieavvik fordi vi har innbetalt for mye. Dette avviket får vi ikke utbetalt men vil blir avregnet fremover i tid.

Servicesenteret hadde også ekstra kostnader i 2014 knyttet til innføring av eiendomsskatt med kr 1,9 mill.

ANALYSE AV DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN

For å få til en reell analyse av hvordan utviklingen har vært over tid, må vi foreta en korrigering av en del regnskapstall på både inntekts- og kostnadssiden.

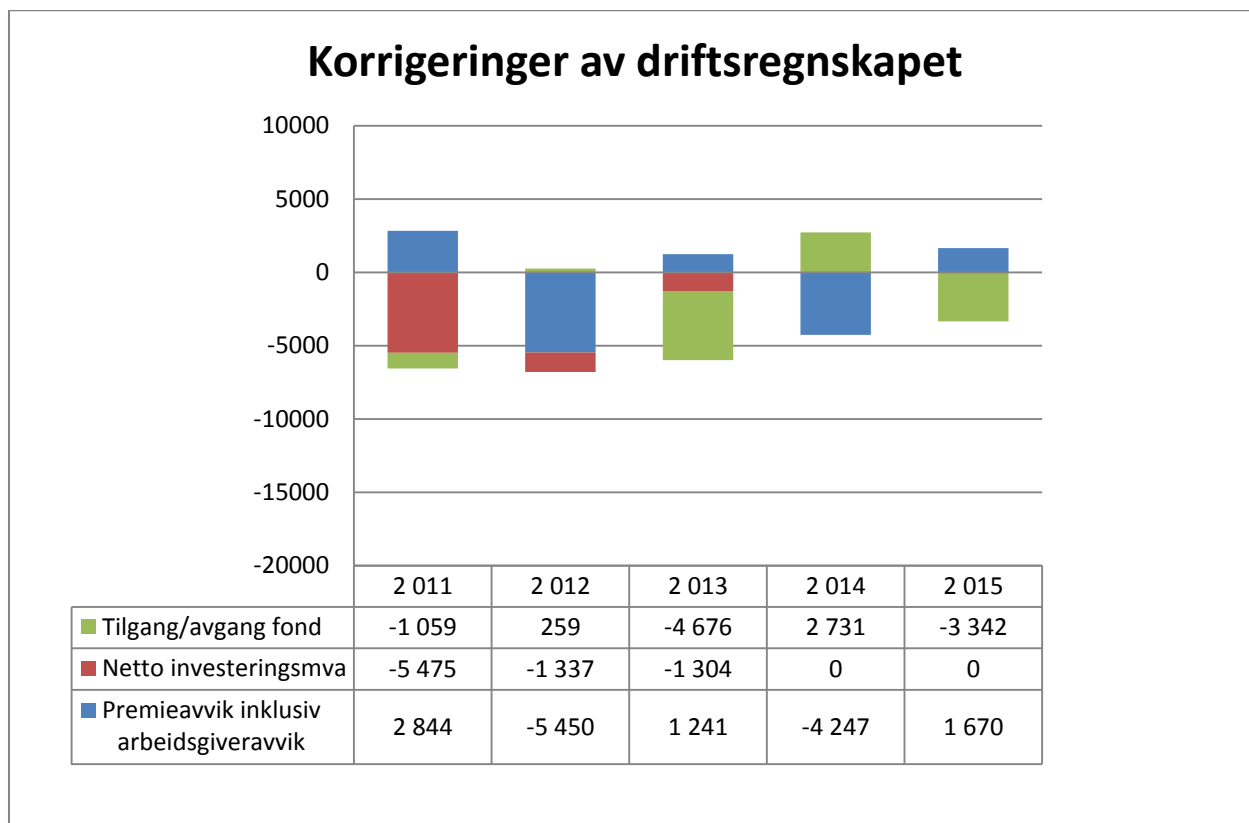
Driftsinntektene korrigeres for avsatt til bundne fond og mva fra investeringsregnskapet. Driftskostnadene korrigeres for bruk av bundne fond, tilbakeføring av momsinntekter til investeringsregnskapet og pensjonsordningenes premieavvik inklusiv arbeidsgiveravgift.

Det er tatt utgangspunkt i brutto driftsresultat, dvs resultatet før finansinntekter/finansutgifter og tilbakeføring av avskrivninger som utgjør netto driftsresultat.

Årets brutto driftsresultat går fra et positivt resultat på 1,2 mill til et negativt resultat på -0,5 mill. I 2014 var tilsvarende et brutto driftsresultat på -9,7 mill. til et korrigert resultat på -11,2 mill. Det vil si at vi har hatt en positiv utvikling gjeldende forholdet mellom inntekter og kostnader mellom 2014 og 2015. De korrigerte driftsinntektene har steget med 3,1 % mot 6,2 % i 2014, mens de korrigerte driftskostnadene har steget med 0,06 % i 2015 mot 8,5 % i 2014. Det må imidlertid påpekes at vi ikke har korrigert for de ekstraordinære skjønnsmidlene kommunen mottok på kr 3,6 mill. i desember. Dersom vi ikke hadde mottatt dem ville driftsresultatet vært tilsvarende dårligere.

Det er fortsatt en lav balanse mellom inntekter og utgifter. Brutto driftsresultat er forlavt. Vi skal se på årsaker til at det er slik det er.

En nærmere kikk på korrigeringene gir et innblikk i årsakene til de store svingningene. Mellom 2014 og 2015 har premieavviket på pensjon vært i stor endring. I 2014 inntektsføres det hele 4,2 mill. i netto premieavvik, mens det i 2015 ble kostnadsført 1,7 mill.

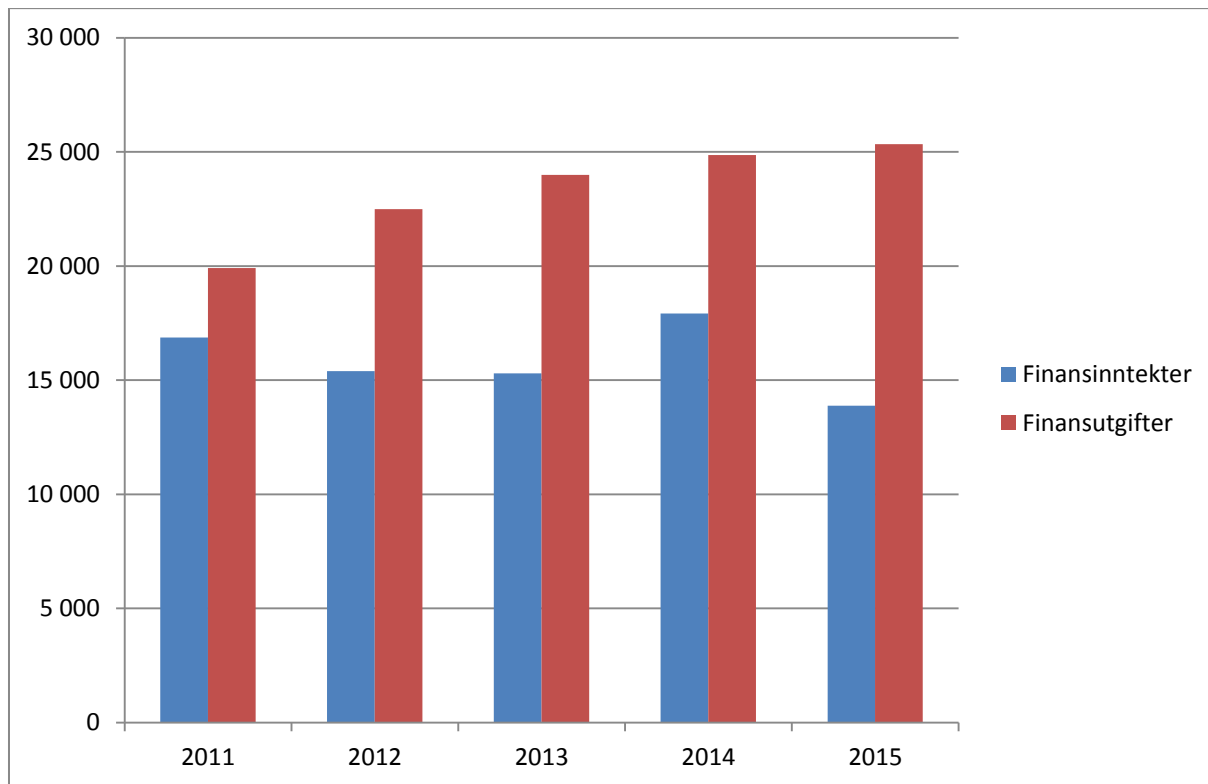
Premieavviket er en kostnad eller inntekt som korrigerer innbetalingene kommunen har gjort til pensjonsfondet til en beregnet kostnad på fremtidig pensjon. Problemet er at det er inntekter kommunen høyst sannsynlig aldri vil få utbetalt, men som løper over tid. Dermed kan man ikke helt regne dem som en inntekt på lik linje med andre inntekter. For driftens del er det positivt at dette ble en kostnad i 2015, det betyr at vi ikke har en inntekt som kommer som kostnad senere slik vi hadde i 2014.

I 2014 brukte Birkenes en god del fond som er øremerket bestemte formål til å dekke kostnader, som kom til inntekt i 2013. I 2015 har vi fått en del inntekter som ikke er brukt i 2015, som dermed er ført til fond. Variasjonene blir store når inntektene kommer i et annet år enn kostnadene. Bunde fond påvirker nøkkeltallene brutto- og netto driftsresultat. Når bruken er lavere enn avsetningen til bundne fond, styrkes brutto og netto driftsresultat. Grunnen til dette er at driftsinntektene til bundne formål er større enn tilsvarende driftsutgifter samme år. «Mindreforbruket» til bundne formål fremkommer som «avsatt til bundne fond» i regnskapet

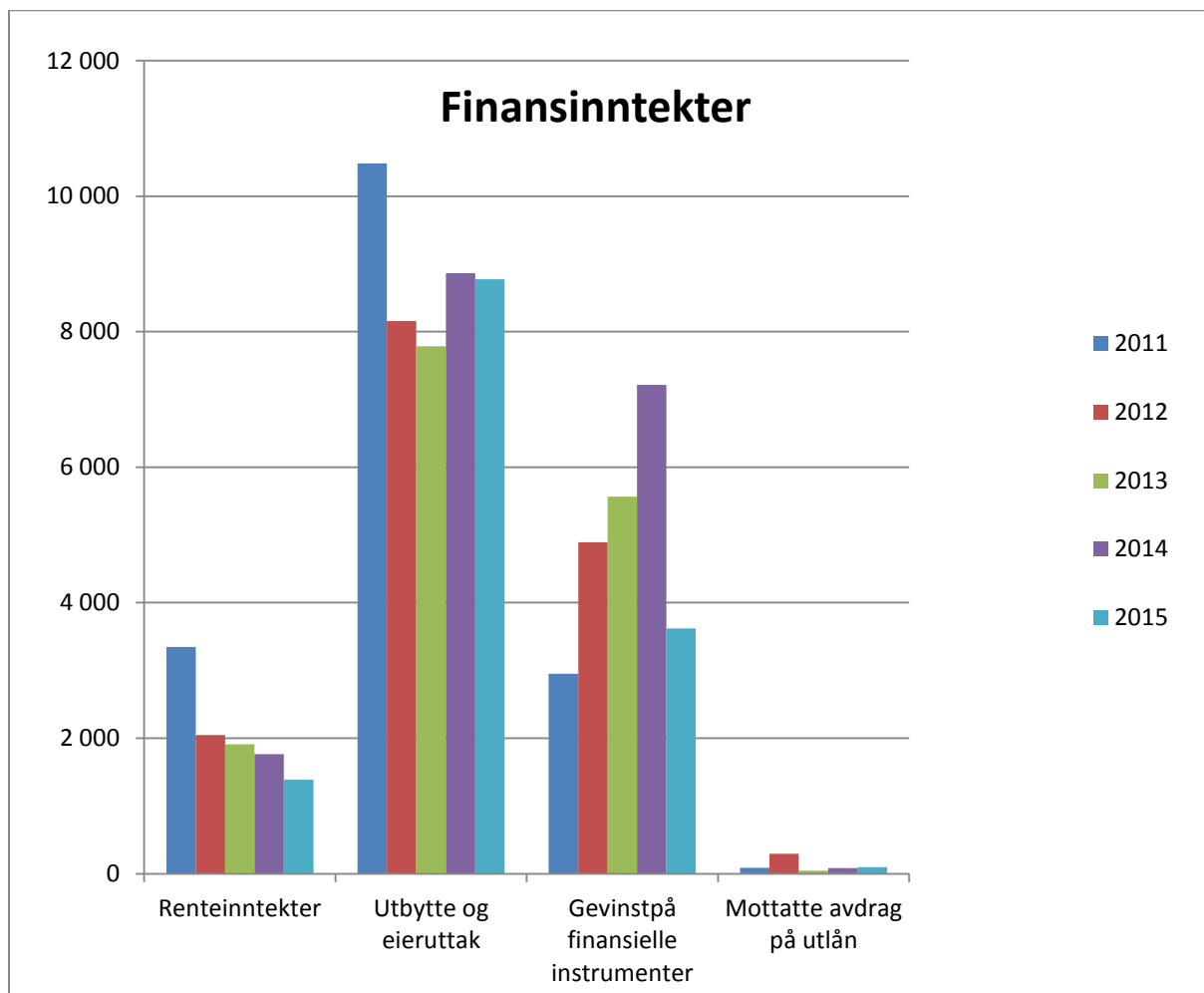
I 2015 er bruk av bundne fond i drift kr 5,0 Mill., mens avsetning til bundne fond er kr 8,3 mill. Det betyr at kr 3 mill. av positivt brutto og netto driftsresultat skyldes større driftsinntekter enn driftsutgifter til bundne formål. Denne forskjellen føres til bundne fond. Til sammenligning utgjorde bruk av bundne fond 4,9 mill. i 2014, mens avsetningen til bundne fond var kr 2,2 mill.

Tidligere år ser vi at de største svingningene har utgangspunkt i investeringsmoms. I 2011 var det en netto inntekt på hele 5,5 mill. ført inn i drift. Fra 2014 er investeringmva bokført i drift avviklet.

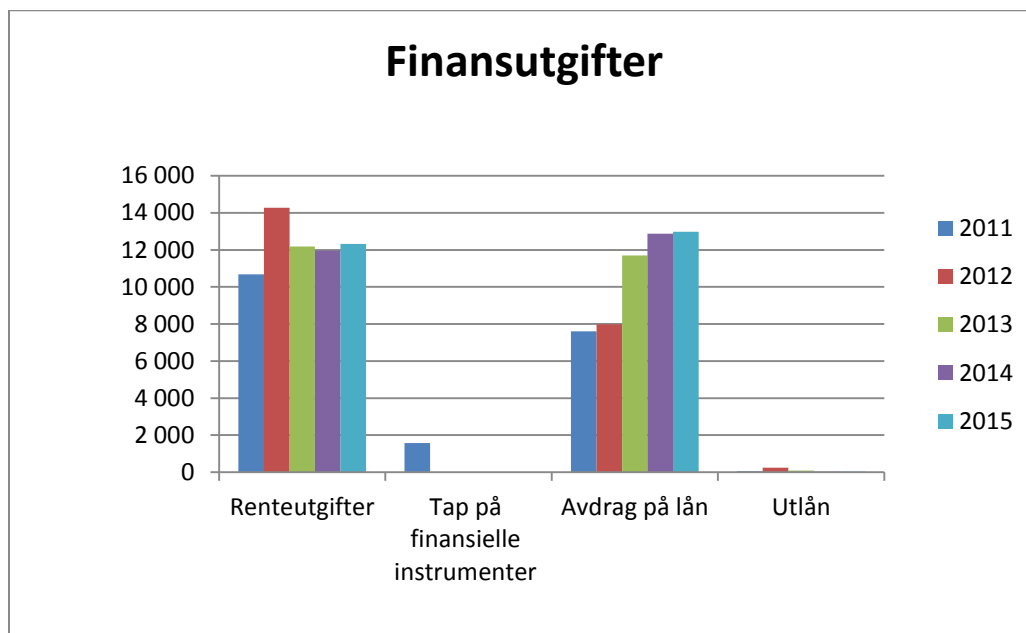
Grafen nedenfor viser utviklingen av finansinntekter-og utgifter

Finanspostene er ikke korrigert. Renteutgifter og avdrag har økt i perioden på grunn av store investeringer i 2009 og 2010. Relativt lavt rentenivå gjør at renteutgiftene er lavere enn hva som har vært normalt rentenivå for Norge. Et lavt rentenivå tilsier normalt mer usikre tider for utbytte og avkastning fra langsiktige plasseringer. Det er verdt å merke seg at finansinntektene i 2015 var betraktelig synkende. Avkastningen i år ble høyere enn vi våget forvente per 2. tertial, men betraktelig lavere (kr 3,6 mill.)enn i 2014 som hadde ekstraordinært god avkastning.

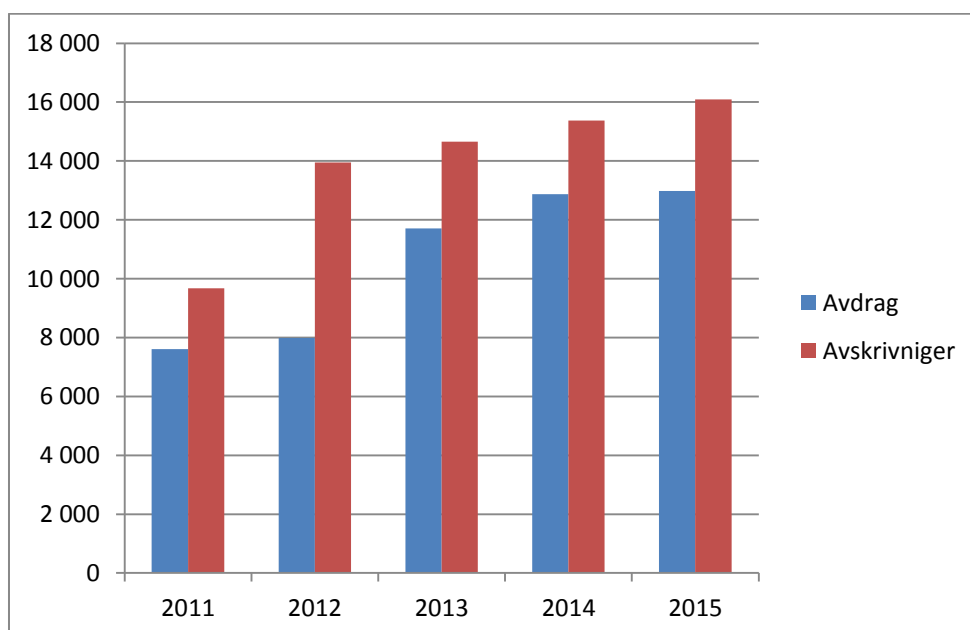
Grafen over viser endringene i finansinntektene i perioden. Det er en nedgang i alle finansinntektene bortsett fra mottatte avdrag utlån, men det er særlig nedgang gjeldende gevinst av finansielle instrumenter med kr 3,6 mill.

Grafen over viser at summen av finansutgiftene er økt. Det gjelder i hovedsak avdrag på lån og rentekostnader. Økningen i finansutgifter har sammenheng med store investeringer i skole og barnehage i 2010/2011 og skulle nok egentlig ha vært gjenspeilet i avdragsutgiftene i 2012. Kommunen har endret praksis i fht. hvordan minimumsavdragene beregnes og innbetales. Derfor får vi et hopp i utgiftene i 2013. Fra 2014 til 2015 er økningen jevnere, den vil alltid øke så lenge opptak av lån er høyere enn avdragene vi betaler. Birkeland skole vil imidlertid ikke fremkomme her før i 2016 når prosjektet er avsluttet.

Rentekostnadene ser vi ligger forholdsvis jevnt de siste årene, årsaken er nedgang i rentenivået og nokså høy grad av rentebinding i Birkenes kommune.

For å komme fram til netto driftsresultat tilbakefører man i kommuneregnskapet kostnadsførte avskrivninger. Avskrivningene har økt betraktelig de senere årene som følge av store investeringer i 2010 som tidligere nevnt.

Avdrag og avskrivninger har økt avstand seg i mellom i 2015 i fht 2014. Det er ikke en positiv utvikling. I netto driftsresultatet «redder» avskrivningene på mange måter kommunen fra å ende opp med merforbruk.

Avskrivningene viser kapitalslitet/verdiforringelsen av investeringene som er gjort, og er dermed en kostnad for kommunen, fordi gjeldsavdragene kommer til fradrag som finanskostnad, blir resultatet belastet dobbelt dersom begge er med. Avskrivningen blir derfor tilbakeført teknisk sett i regnskapet.

Avdragene er imidlertid lavere enn avskrivningene, og netto driftsresultat blir overvurdert. Slik bør det ikke være. Kommunen kan betale inn mer enn minimumsavdrag, alternativt gjøre fondsavsetninger som f.eks kan brukes til finansiering av investeringer.

Denne måten å beregne netto driftsresultat på vil gradvis tappe kommunen for verdier, dersom man ikke foretar fondsavsetninger til fremtidige investeringer. Ved å analysere balansen ser man tendensene på utviklingen over tid. Også her korrigeres tallene noe.

Omløpsmidler korrigeres for pensjonenes premieavvik. Langsiktig gjeld korrigeres for neste års budsjetterte avdrag som legges til langsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 1(Omløpsmidler/kortsiktig gjeld)

Likviditetsgrad 3((Betalingssmidler-bundne fond-ubrukte lånemidler)/kortsiktig gjeld)

	2011	2012	2013	2014	2015
LIKVIDITETSGRAD 1	2,8	1,9	2,2	1,8	1,6
LIKVIDITETSGRAD 3	0,3	0,4	0,2	0,2	0,15

Likviditetsgraden forteller oss noe om hvilken evne vi har til å betale vår kortsiktige gjeld. Likviditetsgrad 1 bør være større enn 2, og likviditetsgrad 3 bør være større enn 0,3.

Birkenes kommune lå litt over kravet for likviditetsgrad 1 i 2013, mens det siden har vært synkende. Gjeldende likviditetsgrad 3 ligger man ganske uendret, men noe synkende. I likviditetsgrad 1 inngår ubrukte lånemidler. Ved utgangen av 2014 var denne positiv med 0,2 mill. i ubrukte lånemidler, mens den i 2015 var kr 1,9 mill. Generelt har likviditetsgraden gått nedover i løpet av de siste årene.

Arbeidskapital(Omløpsmidler-Kortsiktig gjeld) i % av korrigerte driftsinntekter

	2011	2012	2013	2014	2015
Arbeidskapital i % av driftsinntekter	32,0	17,9	23,9	15,2	12,3

Et ønskelig nivå er at arbeidskapitalen utgjør ca. 10-15 % av driftsinntektene, Birkenes kommune ligger godt over dette, men her ligger det store midler inne i omløpsmidlene som langsiktige plasseringer. Det urovekkende er at arbeidskapitalen også viser en negativ trend.

Finansieringsevnen(anleggsmidler/(egenkapital+ langsiktig gjeld))

	2011	2012	2013	2014	2015
Finansieringsgrad	0,89	0,92	0,91	0,93	0,94

Et krav til dette er rundt 0,67, men bør definitivt være under 1. Dette sier noe om hvor stor andel av anleggsmidlene som er finansiert med låneopptak. Også denne viser en negativ trend på tross av at kommunen ikke har hatt fullt låneopptak på investeringene i 2015.

Egenkapitalprosent((Egenkapital/Totalkapital)*100)

Gjeldsgrad (Gjeld/egenkapital)

	2011	2012	2013	2014	2015
Egenkapital prosent	20,9	19,0	17,3	17,2	17,9
Gjeldsgrad	3,8	4,3	4,8	4,8	4,6

Hvor høy egenkapitalprosent det skal være, avhenger i stor grad av kapitalintensivitet og risiko. Spørsmålet i en kommune blir: hvor stor må den være for at det ikke skal ramme driftsaktivitetene negativt?

I perioden ser vi at EK % -satsen har økt. Det har sammenheng med at disposisjonsfondet har økt, men samtidig med at gjelden har økt i perioden. Dette fremgår tydelig av gjeldsgraden som måler gjeld i fht. egenkapital. Jo høyere gjeldsgrad kommunen har, desto høyere finansiell giring har kommunen. Det vil si at kommunen er mer sårbar for endringer i finansmarkedene som rentenivå og avkastning.

Nøkkeltallene viser at Birkenes kommune de siste årene har vært på tidligere opptjente verdier, og i stor grad løser nye investeringer ved opptak av langsiktig lånegjeld, selv om det er en bedring i 2015

Netto driftsresultat har egentlig vært negativt i årevis, og er fortsatt lavt. Netto finansresultat hadde imidlertid vært positivt dersom avdragsutgiftene blir trukket ut av regnestykket.

Birkenes kommune er helt avhengig av finansinntekter i form av utbytte og avkastning på verdipapirer for å få driften til å gå rundt økonomisk.

Uten fondsoppbygging til investeringer (kapitalslitet), vil enten gjeldsandelen med tilhørende kapitalkostnader eller driftskostnadene til vedlikehold øke slik kommunen driver nå. I netto driftsresultat erstattes avskrivningskostnadene med avdragsutgifter som er mye lavere enn avskrivningene, så lenge kommunen holder seg til minimumsavdragene. Dette medfører at vi belaster resultatet med kostnaden i mange år etter at utstyret det er investert i er utrangert og har behov for erstatning. Uten avsetning til fond til å finansiere dette, vil gjelden eskalere (vokse videre), eller kommunen må beregne økte vedlikeholdskostnader i drift, for å foreta nødvendig vedlikehold av eiendommene.

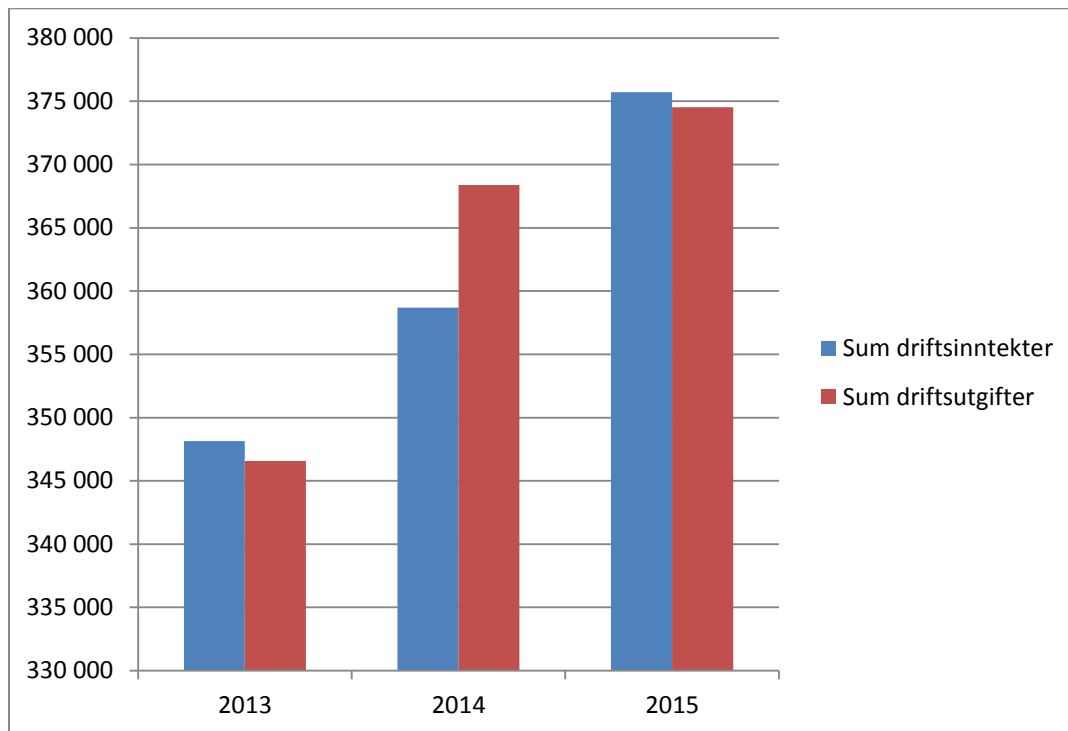
ØKONOMISK OVERSIKT

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2015	Reg. budsjett 2015	Oppr.budsjett 2015	Regnskap 2014
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	10 725	11 017	11 017	11 039
Andre salgs- og leieinntekter	21 769	21 922	22 222	19 467
Overføringer med krav til motytelse	54 633	22 777	22 845	45 629
Rammetilskudd	169 455	168 071	168 071	167 785
Andre statlige overføringer	9 570	8 906	8 906	8 135
Andre overføringer	1 370	255	255	913
Skatt på inntekt og formue	92 381	93 031	93 031	89 117
Eiendomsskatt	15 241	15 550	15 550	15 909
Andre direkte og indirekte skatter	578	510	510	698
Sum driftsinntekter	375 722	342 040	342 408	358 692
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	179 980	165 428	170 833	175 368
Sosiale utgifter	47 701	50 802	50 491	48 311
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	39 149	39 821	39 848	43 922
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	73 191	63 260	57 304	64 618
Overføringer	19 410	11 695	12 191	21 969
Avskrivninger	16 093	14 683	14 683	15 376
Fordelte utgifter	-993	-654	-448	-1 193
Sum driftsutgifter	374 529	345 034	344 902	368 371
Brutto driftsresultat	1 193	-2 994	-2 494	-9 680
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	10 159	10 132	10 132	10 627
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	3 621	3 930	3 930	7 217
Mottatte avdrag på utlån	96	75	75	81
Sum eksterne finansinntekter	13 876	14 137	14 137	17 926
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	12 316	12 000	12 000	11 962
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Avdrag på lån	12 979	12 400	12 400	12 871
Utlån	44	100	100	34
Sum eksterne finansutgifter	25 339	24 500	24 500	24 866
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-11 463	-10 363	-10 363	-6 941
Motpost avskrivninger	16 093	14 683	14 683	15 376
Netto driftsresultat	5 822	1 326	18 251	-1 245
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	1 486	1 486	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	2 107
Bruk av bundne fond	4 951	634	634	4 921
Sum bruk av avsetninger	6 437	2 120	634	7 029
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	2 107
Avsatt til disposisjonsfond	2 981	2 981	1 995	0
Avsatt til bundne fond	8 293	464	464	2 190
Sum avsetninger	11 274	3 445	2 459	4 297
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	985	0	0	1 486

I driftsregnskapet fremkommer et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 985 309,-. I tillegg kommer det vi har budsjettet som avsatt til disposisjonsfond som en del av resultatet med kr 1 494 837,-, til sammen kr 2 480 146,- i driftsresultat. På linjen avsatt til diposisjonsfond fremkommer kr 2 980 987,-. Inklusiv i dette beløpet er årets avsetning til diposisjonsfond med kr 1 494 837,- + avsetning av minreforbruk i årsregnskapet 2014 kr 1 486 150,-.

DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSUTGIFTER

Samlet oversikt inntekter og utgifter

I 2015 økte driftsutgiftene med 1,7 %, tilsvarende i 2014 var 6,3 %.

I 2015 økte driftsinntektene med 4,8 %, tilsvarende i 2014 var 3,0 %.

Hovedårsaken til økte driftsinntekter ligger i inntekten overføringer med krav til motytelser. I denne inntektsposten inngår også øremerket tilskudd til aktiviteter som ikke er gjennomført i 2015, men som eventuelt kommer i 2016. Ellers er det også noe økning i integrasjonstilskudd og skatte og rammeinntekter i tillegg til at kommunen fikk ekstraordinært skjønnstilskudd i 2015.

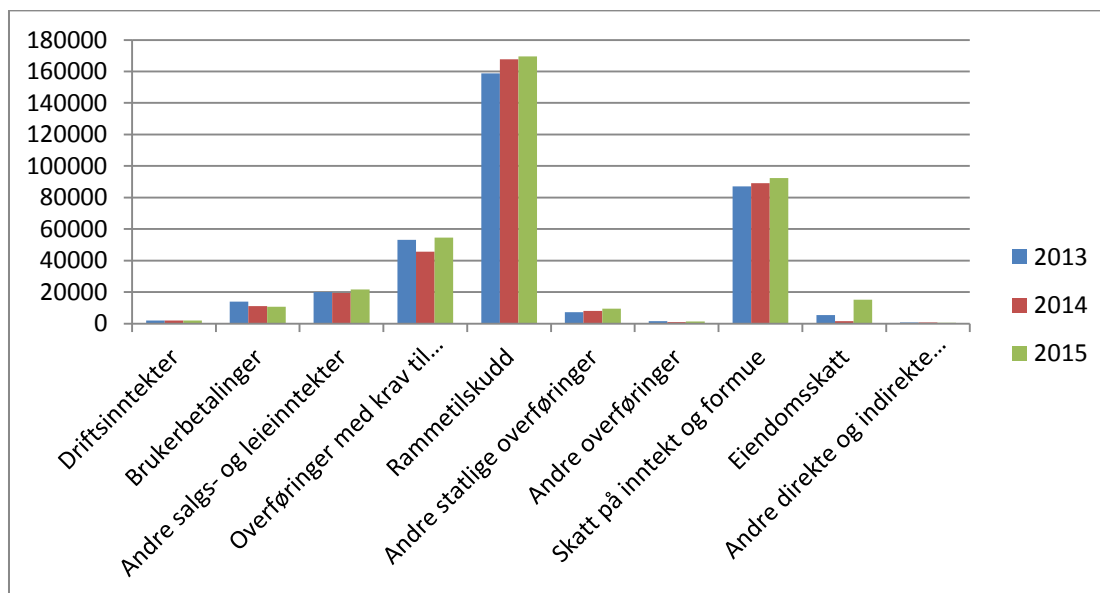
Økningen i driftskostnader er hovedsakelig innen kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon. Den største økningen er i barnevernet som følge av inngått samarbeid med Lillesand kommune. Det er imidlertid også økning i kjøp fra andre kommuner i skolen. Lønnsutgiftene viser en moderat vekst hvor tilhørende sosiale utgifter inklusiv pensjon viser en nedgang.

Kommunen har positiv utvikling, når det gjelder å redusere gapet mellom inntekter og utgifter.

Birkenes kommune har et positivt brutto driftsresultat på kr 1,2 mill. mot et negativt på – 9,7 Mill kr. i fjor.

Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er 0,3 % mot -2,7 % i fjor. Brutto driftsresultat var ikke positivt i 2015, dersom vi korrigerer for fondsavsetninger, investeringsmva og premieavviket på pensjonsinntekter, men det var fortsatt bedre enn 2014 da det ble enda mer negativt.

Driftsinntekter

De viktigste inntektskildene er rammetilskudd og skatt på inntekt og formue. Det er imidlertid ikke mulig for kommunen å gjøre noe for å påvirke disse inntektene direkte. I 2015 mottok kommunen kr 0,8 mill. mer enn budsjettert i skatte og rammeinntekter, og betraktelig mer enn varslet per 2. tertial, hvor vi forventet ca. 1,0 mill. mindre enn budsjettert. Det var den generelt dårlige skatteinntgangen i hele landet som påvirket kommunen negativt i løpet av året, men inngangen ble bedre i siste kvartal selv om vi ikke nådde budsjetttet i Birkenes med 3,7 % økning fra 2014. Birkenes er ikke så sensitiv for skatteendringene for egen del fordi kommunen har kompensasjon av inntektsutjevningen. Andre kommuner hadde imidlertid en betraktelig økning i skatteinntgangen siste kvartal, totalt en økning på 6 % fra 2014 (4,6 % RNB). Det påvirker Birkenes positivt ved inntektsutjevningen. Resultatet foreligger imidlertid ikke for kommunen før i slutten av januar året etter.

Det største inntektspotensialet kommunen fortsatt har, er en økning i eiendomsskatten. Denne ble utvidet i 2014 til å gjelde alle eiendommer. Videre kan også brukerbetalinger og andre salgs og leieinntekter påvirkes til en viss grad.

Fra notat fra Teknisk beregningsutvalg «Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren» 29.2.2016:

«Den gode skatteinntgangen i andre halvår har sammenheng med uførereformen, høye restskatter fra inntektsåret 2014 og tilpasninger til høyere utbytteskatt fra 2016. Uførereformen (beskatning av uføretrygd som lønn kombinert med økte ytelser på statsbudsjettets utgiftsside) slo gradvis sterkere gjennom i løpet av året. I tillegg bidro høyere restskatter fra inntektsåret 2014 til å trekke opp skatteinntektene. Videre ser det ut til at flere skattytere gjorde et ekstra uttak av utbytte og aksjegevinster på slutten av 2015 for å motvirke økt sats fra 2016 og senere år.»

Brukerbetalinger har hatt en reduksjon mellom 2014 og 2015 på 2,8 %. En del av den store nedgangen kommer av at sykehjemmet har hatt en reduksjon i oppholdsbetalingen, 26,1 %. Det kan forklares med reduksjon i antall sykehjemsplasser i løpet av 2014 og flere korttidsplasser. Noen sykehjemsplasser har også stått tomme. SFO har hatt en betraktelig oppgang i brukerbetaling med 23,5 %. Det har vært økning i antall barn som deltar på SFO dette året. Foreldrebetaling barnehage kan se ut til å ha økt med 16,2 % på denne arten. Det er imidlertid ulik regnskapspraksis mellom årene som medvirker til dette. Tar vi høyde for de artene som har ulike moderasjonsordninger/reduert foreldrebetaling blir endringene marginale.

Andre salgs- og leieinntekter viser en økning i inntekter på 11,8 % fra 2014. I denne posten inngår husleieinntekter, gebyrer inkludert vann og avløp og andre diverse inntekter. Den største økningen ligger på gebyrer kartforretning der økningen hovedsakelig gjelder gebyrer knyttet til at Lillesand nå er inkludert. Ellers har vi en økning på husleieinntekter som resultat av at det som tidligere var en del av sykehjemmet nå leies ut som leiligheter. Det må sees i sammenheng med brukerbetalingene over. Det har vært et bedre belegg på andre boliger også. Tilknytningsavgift for vann og avløp ser også ut til å være økt, men ikke reelt fordi det ble gjort en tapsavsetning på dette i 2014. Til reduksjon på inntektene har vi hatt videreutleie av husleie barnehage, FUS barnehage flyttet inn i egne privateide lokaler våren 2015.

Overføringer med krav til motytelse har også hatt en betraktelig økning fra 2014 til 2015 med kr 9,0 mill eller 17,3 %. Det er særlig refusjoner fra staten som har hatt en økning med 7,8 mill. Her utgjør statlig tilskudd til kalk kr 3,8 mill., og ekstraordinært skjønnstilskudd kr 3,6 mill. Videre har slik som psykiatrisk sykepleie mottatt 0,7 mill. til kompetanse på RUS. Kommunen har imidlertid lavere tilskudd til ressurskrevende brukere som

følge av nedgang i tjenester. Det har også vært økning i refusjoner fra andre kommuner med kr 3,5 mill. Størst refusjon er det i skole og barnehage med kr 2,0 mill., mens det innen teknisk er refusjoner fra Lillesand knyttet til nytt samarbeid på kr 1,4 mill. Kommunen har ellers hatt reduksjoner i andre refusjoner som mva drift, sykelønnsrefusjoner m.m. som utligner store deler av disse reduksjonene med kr 1,2. Det er også nedgang i refusjoner fra andre med kr 1,2 mill. knyttet til boligtilskudd og prosjekter på læringscenteret. Store deler av disse inntektene er øremerkede og ført til fond fordi tilhørende kostnader ikke kom i 2015. Det medfører at driftsinntektene blir noe oppblåst i 2015 i forhold til 2014 hvor vi brukte av fond til samme slags kostnader.

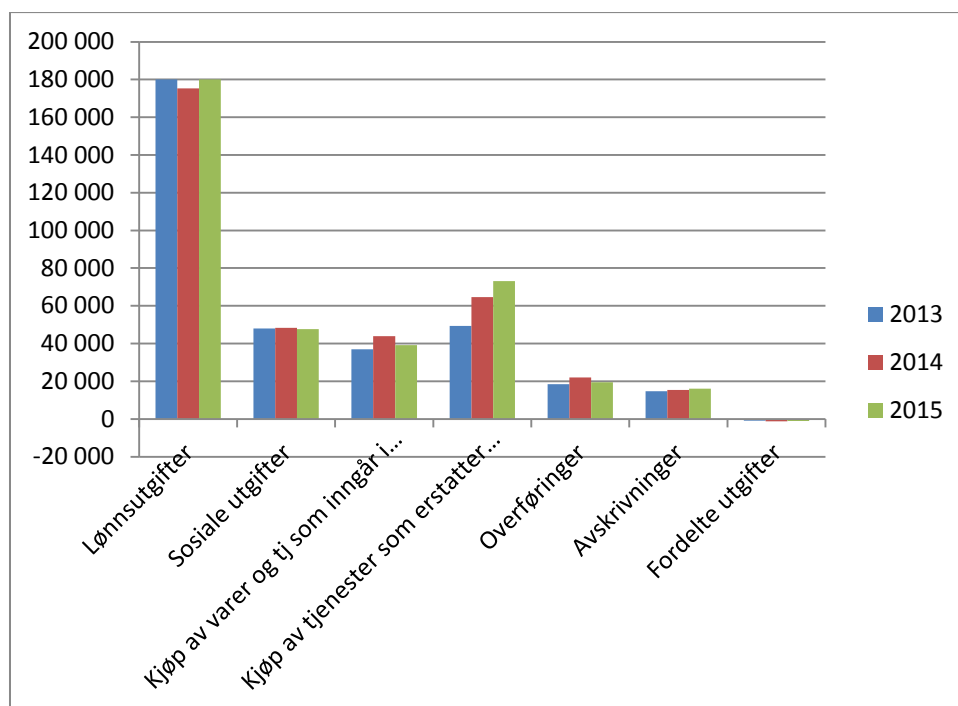
Rammetilskuddet har økt med 1 % fra 2014 til 2015, det er betraktelig lavere enn året før da vi hadde en økning på 5,7 %. Skatt på inntekt og formue har hatt en økning på 3,7 % mot 2,3 % mellom 2013 og 2014. Dette er en lavere skattevekst enn landet forøvrig som var på 6 %. Birkenes kommune er mindre sensitiv for skatteinntekter, ettersom kommunen er en skattesvak kommune, vil deler av inntektssvikten her kompenseres av inntektsutjevning. I dette tilfellet har imidlertid hele landet hatt en sterkere skatteinngang enn forventet, mens Birkenes økning har vært litt lavere. Dermed blir inntektskompensasjonen for å være en skattesvak kommune økt en del i forhold til 2014.

Birkenes kommune innførte eiendomsskatt i 2014. Tidligere hadde man bare eiendomsskatt for verker og bruk. Det har vært en liten nedgang i eiendomsskatt med 4,2 % fra 2014.

Andre statlige overføringer har økt med kr 1,4 mill. siden 2014. Det er økt bosetting av flyktninger siste del av året som er utslagsgivende på denne budsjettposten.

Andre direkte og indirekte skatter er så lave at de omtrent ikke synes på grafen. Dette gjelder konsesjonsinntektene til Birkenes kommune. Disse har hatt en nedgang på kr 0,1 mill. som følge av hardere konkurranse på kraftmarkedene. Inntektene er moderate fra før, og påvirker ikke kommunen nevneverdig.

Driftsutgifter:

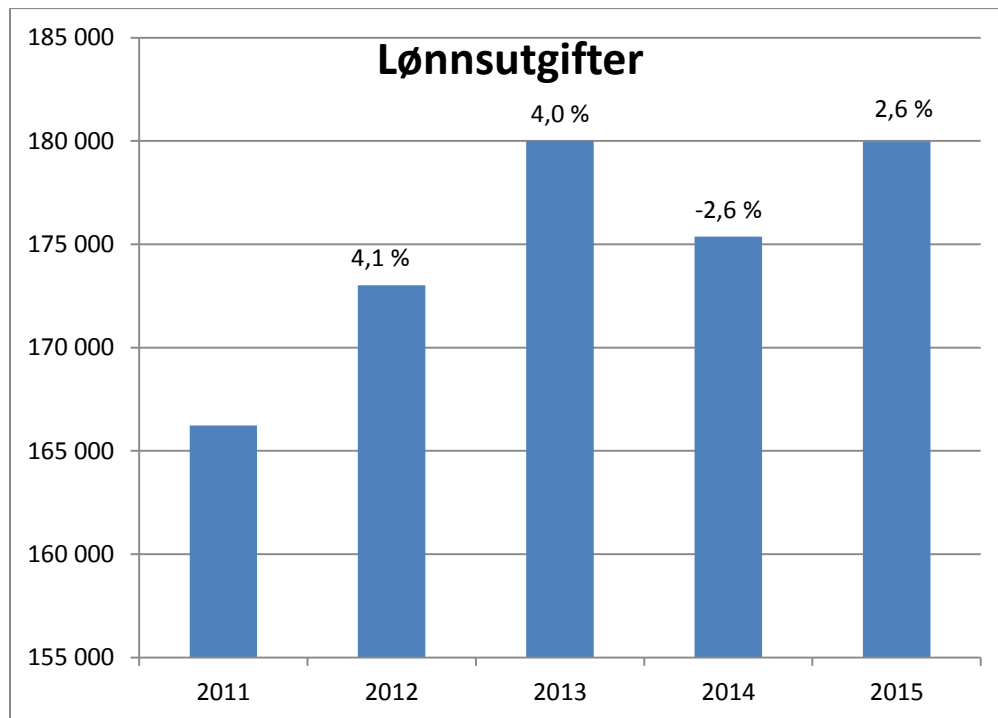

Kommunens driftsutgifter (ekskl. interne overføringer) består av gruppene:

- Lønn og sosiale utgifter
- Kjøp av varer og tjenester som inngår i produksjon
- Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenproduksjon
- Overføringer
- Avskrivninger

Lønn og sosiale utgifter er den største utgiften i kommunens regnskap. Fra 2014 til 2015 økte lønn og sosiale kostnader med 1,8 %. Fra 2013 til 2014 var det en reduksjon på 1,9 %, knyttet til flytting av en del tjenester

ut av kommunen. Som vi ser av grafen har det vært en økning i lønnskostnader, mens det har vært en liten nedgang i sosiale utgifter.

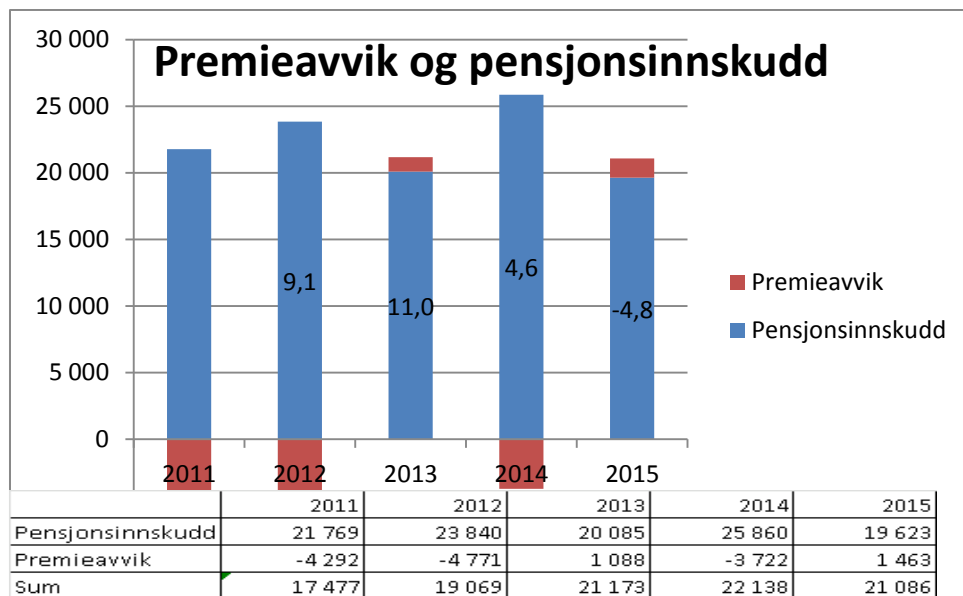
Tabellen viser utviklingen i lønnskostnader de siste 5 år i kroner og i %. Det må imidlertid presiseres at det, har vært noen endringer innen bemanning. Det er som følge av endringer både i behov og struktur. I 2015 var den store endringen at vi inngikk et samarbeid gjeldende tekniske tjenester med Lillesand. Det ble også inngått samarbeid gjeldende barnevern som medførte at noen av våre ansatte nå er ansatt i Lillesand. Totalt medførte dette at vi har fått noen flere ansatte i Birkenes. Lønnsveksten er ellers moderat.

Pensjonsutgiftene er redusert i forhold til lønnskostnader. Pensjonskostnadene er nede på samme nivå som i 2013, arbeidsgiveravgift er ute av denne grafen. Det er en endring i forhold til tidligere år der økningen har vært i pensjonskostnader relativt sett i forhold til lønn.

Faktiske innbetalte pensjonskostnader i 2015 var 31,8 % lavere enn i 2014, men premieavviket ble en kostnad i 2015, mens det i 2014 er inntektsført kr 3,7mill i premieavvik, dvs kr 4,3 mill. mer enn i 2015. Premieavviket er differansen mellom faktisk betalte pensjonsutgifter og faktisk pensjonskostnad. Har kommunen betalt for

høy utgift får vi premieavviket som en inntekt, har vi betalt for lav utgift vil premieavviket bli en kostnad. I Birkenes ble det en liten kostnad gjeldende KLP i 2015, mens gjeldende statens pensjonskasse ble det en relativt stor inntekt.

Det har vært en reduksjon i pensjonsutgifter på -4,8 % mellom 2014 og 2015. Reduksjonen er knyttet til statens pensjonskasse som gjelder lærernes pensjon på hele 23,6 % nedgang. Statens pensjonskasse oppgir at det er innarbeidet ny uføreordning i folketrygden og lavere forventet regulering av pensjoner under utbetaling. Reguleringen var satt til forventet lønnsvekst fratrukket 0,75%. Begge disse endringene medførte reduksjon i pensjonskostnaden og i pensjonsforpliktelsen. For noen (fylkes)kommuner kunne endringer i bestanden (andelen) redusere denne effekten, men for de fleste ville det være en nedgang i pensjonskostnaden og i pensjonsforpliktelsen i forhold til budsjettleveranser.

KLP har en svak økning, men ikke i forhold til økningen i lønnskostnadene.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon er det som vi kaller driftsutgifter, slik som vedlikehold, kontormateriell, annonser, leie etc. ble redusert fra 2014-2015 med -10,9 %. Dette er en reduksjon sammenlignet med 2013-2014 som hadde en økning på 18,9 %. Det er særlig innen teknisk sektor vi har reduksjon på kostnader som innkjøp av kalk, strøm, brøyting. Det er også en reduksjon innen innleid hjelp på sykehjemmet. Innkjøp av kalk blir finansiert eksternt, det gir dermed ingen nettoeffekt.

Kjøp av varer som erstatter tjenesteproduksjon er driftstilskudd barnehager, leger, interkommunalt samarbeid som knutepunktet og skattesamarbeid, kjøp fra kommuner, skyssutgifter etc. Denne gruppen har økt de siste årene, og skyldes at vi kjøper flere tjenester fra andre kommuner eller private bedrifter. Det har vært en økning innen både Servicesenteret, Ressurssenteret og skole ut fra endret tjenestebehov. Økningen fra 2014 til 2015 er på 13,3 % eller 8,7 mill. Det er særlig innen kjøp fra andre kommuner økningen er. I 2015 inngikk kommunen et samarbeid med Lillesand gjeldene barnevern som utgjør kr 8,9 mill. mer i utgifter på denne posten enn i 2014. Kostnadene i 2014 vil da ha vært på andre arter, og må ses i sammenheng med den moderate lønnsveksten og noe med nedgangen på kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon.

Overføringer inneholder momskompensasjon som føres i driftsregnskapet, overføringer andre kommuner, private og tilskudd kirken. Denne posten er redusert en del, med 11,6 % eller 2,6 mill. Reduksjon i ordinære driftskostnader påvirker momsens til reduksjon med kr 1,1 mill. Videre lå en stor andel av prosjektkostnaden for innføring av eiendomsskatt på denne arten med 1,2 mill. i 2014 i tillegg til overføring av boligtilskudd til private med 1 mill.

I kommuneregnskapet benyttes lineære avskrivninger. Dette innebærer at kostprisen fordeles med like beløp over anleggsmiddelets antatte økonomiske levetid. Avskrivningsbeløpet er økt med 4,7 %, og utgjør i kr 0,7 mill. Avskrivningene skal gjenspeile kapitalslitet på investeringene i kommunen. Avskrivningene har økt jevnt siden 2012 som følge av at det blir foretatt investeringer av en viss størrelse hvert år.

Selvkostregnskap vann, avløp og feiing

Selvkost er den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste.

Følgende områder kan være selvfinansierende i en kommune:

- Vann, avløp
- Renovasjon og slamtømming (Libir)
- Feiertjenesten
- Plan- og byggesaksbehandling
- Kart- og delingsforretning
- Skolefritidsordning
- Barnehager
- Kommunale boliger
- Pleie- og omsorgstjenester

Birkenes kommune har kun selvkostberegninger innen områdene vann, avløp og feiing. Høyere inntekter i fht. utgifter for avløp øker fondet med kr 0,1 mill. til kr 0,5 mill. Fondet på vann øker med kr 0,2 mill. til kr 1,4 mill. På selvkostfondet for vann står det nå 0,1 mill. som er eldre enn 5 år, dvs at avsetningen til fond har overskredet tidsmessig i fht hvor lenge en kommune kan holde midler på fond, uten å foreta en utbetaling. Beløpet er imidlertid så beskjedent at kommunen planlegger å få til en justering av det i løpet av den nærmeste tiden. Feiefondet økes fra 0,4 til 0,5 mill. kr.

Det brukes et selvkostprogram for å få med alle kostnader i selvkostberegningen av vann og avløp.

Selvkost	Vann	Avløp	Feiing
	2015	2015	2015
A. Direkte utgifter	2 598	3 680	487
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	304	311	2
C. Kalkulatoriske rentekostnader	373	208	
D.Kalkulatoriske avskrivninger	749	672	
E.Andre inntekter	534	13	
F.Gebyrgrunnlag(A+B+C+D+E)	3 491	4 859	490
G.Gebyrinntekter	3 673	4 932	610
H. Årets finansielle resultat(G-F)	182	74	
I.Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	183	74	120
J.Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0	0
K.Kontrollsum(H-I+J)	-1	0	-120
L.Saldo selvkostfond per 1.1.2015	1 239	378	389
M.Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd			
N. Saldo selvkostfond per 31.12.2015(L+M+I-J)	1 422	451	509
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	105	102	125
P: Årets selvkostgrad i % (G/F)*100	100	100	100

FINANSINTEKTER-OG UTGIFTER

Birkenes kommunes netto finansresultat ble, som regulert budsjett, negativt med kr -11,5 mill. Sammenlignet med 2014 er det et dårligere resultat med kr -4,2 mill. Endringen skyldes primært lavere gevinst på finansielle omløpsmidler, høyere renteutgifter og lavere renteinntekter.

Finansinntekter

Finansinntektene består av renteinntekter kr 1,4 mill., utbytte fra Agder Energi kr 8,8 mill. og avkastning på langsiktige plasseringer kr 3,6 mill. Totalt utgjør dette kr 13,8 mill. som er kr 4,0 mill. lavere enn regnskapet i 2014 og omtrent som budsjettet i 2015. Det ble 1,2 mill. bedre enn prognose per 2. tertial som også inneholdt kalkulatorisk rente.

Birkenes kommunes langsiktige plasseringer hadde 31.12.2015 en markedsverdi på kr 68,4 mill. I 2015 har porteføljen gitt en avkastning på 5,3 prosent, noe som er 0,6 prosentpoeng bedre enn porteføljens referanseindeks. I 2014 var avkastningen 11,3 % til sammenligning med bedre avkastning enn referanseindeksen på 0,8.

Porteføljen markedsverdi ved inngangen av 2015 var på 72,0. Ved utgangen av året var markedsverdien 68,4 mill. Det er realisert 7,2mill. av porteføljen, og porteføljen har hatt en verdiøkning på 3,6 mill.

For å tallfeste risikoen, skal porteføljen i henhold til finansreglementet stresstesten minst en gang i året med nærmere spesifiserte parametere. Det vil si at man anslår verdifallet i porteføljen ved ulike endringer i finansmarkedene. Ved utgangen av 2015 var resultatet av stresstesten som følger:

Endring	Allokering (i mill. kroner)	Strategi (i mill. kroner)
Verdiendring som følge av 2 % skift i rentekurven	-3,1	-3,1
Verdiendring som følge av 20 % fall i globale aksjer	-2,8	-2,7
Verdiendring som følge av 30 % fall i norske aksjer	-1,0	-1,0
Verdiendring som følge av 10 % styrking av norske krone	-1,4	-1,4
Verdiendring totalporteføljen	-8,3	-8,2
Verdiendring totalporteføljen (i %)	-12,1%	-12,0%

Det totale verdifallet som følge av en stresstest med de definerte parameterne gitt dagens allokering er på 8,3 mill. For strategien er det beregnede verdifallet 8,2 mill. Stresstesten tar ikke hensyn til eventuelle korrelasjonseffekter mellom aktiva klassene.

Investeringene var per 31.12.2015 fordelt som følger på de ulike aktivaklassene:

Aktivklasser	Markedsverdi		Strategi			Avvik
	Mill. kroner	Prosent	Min.	Mål	Maks.	
Norske aksjer	3,4	5 %	3%	5%	7%	0,0%
Globale aksjer	13,9	20,3%	15%	20%	25%	0,3%
Norske obligasjoner	23,8	34,9%	20%	35%	50%	-0,1%
Globale obligasjoner	20,4	29,9%	15%	30%	50%	-0,1%
Pengemarked/bankinnskudd	6,8	10%	5%	10%	37%	0,0%
SUM	68,4	100%		100%		

Kommunen ligger innenfor de strategiske rammene for alle aktivaklasser per 31.12.2015.

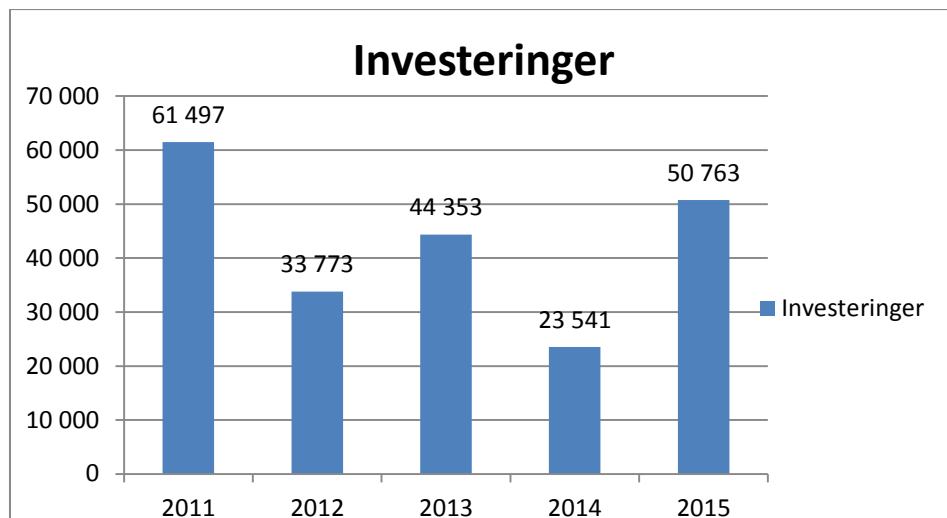
Komplett avkastningsrapport følger som vedlegg til årsberetningen.

Finansutgifter

Renteutgifter- og låneomkostninger er utgiftsført med totalt kr 12,3 mill. i 2015. Dette er kr 0,3 mill. høyere enn budsjettet og 0,3 mill. lavere enn prognose per 2. tertial.

Avdrag er i regnskapet for 2015 er utgiftsført med kr 13,0 mill., en økning på 0,1 mill. sammenlignet med 2014. Når det gjelder avdrag sier Kommuneloven at lånene skal avdras jevnt og planmessig. Gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. (Kommuneloven § 50 nr. 7).

INVESTERINGSREGNSKAPET

Birkenes kommune investerte for 50,8 mill kr. i 2015, opprinnelig budsjett var 39,9 mill. Den store investeringen i 2015 har vært ombyggingen av Birkeland skole med kostnader per 2015 på kr 22,9 mill.

Regnskapsskjema 2A - investering	Regnskap 2015	Reg. budsjett 2015	Oppr.budsjett 2015	Regnskap 2014
Investeringer i anleggsmidler	50 763	61 248	39 908	23 541
Utlån og forskutteringer	3 311	5 100	5 100	5 597
Kjøp av aksjer og andeler	649	630	630	616
Avdrag på lån	1 840	0	0	4 942
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	1 449	0	0	7 882
Årets finansierungsbehov	58 011	66 978	45 638	42 578
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	27 526	29 315	29 315	22 836
Inntekter fra salg av anleggsmidler	60	4 775	4 775	1 498
Tilskudd til investeringer	772	505	505	30
Kompensasjon for merverdiavgift	5 678	8 571	4 787	3 820
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	6 684	5 626	5 626	4 816
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	40 721	48 792	45 008	33 000
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	698	630	630	9 578
Sum finansiering	41 420	49 422	45 638	42 578
Udekket/udisponert	-16 591	-17 557	0	0

Tabellen viser brutto investeringer og finansieringen av investeringsprosjektene. Den viser en udekket finansiering på kr 15,6 mill. Det vil si investeringer som det ikke er lånefinansiering til i 2015, vedtak per 2. tertial utsetter lånefinansieringen til 2016. Finansieringen er innarbeidet i budsjett 2016 og også godkjent av Fylkesmannen til gjennomføring. Noen av prosjektene har ikke bevilgingsramme, kommer det utsatt finansiering på eller har gått ut over sin bevilging i 2015. Prosjektene som er overskredet/ikke har bevilgning/utsatt

finansiering vises nedenfor. Totalt utgjør dette kr 10,0 mill. til sammen. Av dette gjelder 3,3 mill. tilskudd vi forventer å få fra husbanken gjeldende boliger tilrettelagt leietakere med spesielle behov og kr 3,0 mill. krediterte inntekter på Natveitåsen der vi forventer å få inntekter en gang i fremtiden. De resterende overskredne prosjektene må finansieres med overføring fra totalrammen for investeringene. Kostnadene vil bli forskjøvet utover i planperioden, selv om de per 2015 finansieres av ikke gjennomførte prosjekter, ettersom disse sannsynligvis blir gjennomført senere..

Alt i alt må man være bevisst på at når vi forskyver prosjekter, for å lage plass til noe annet, så har vi egentlig en ekspansjon i kostnader.

Prosjektnr:	Prosjektnavn:	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Avvik i NOK	Kommentar:
9102	Geodata/kartlegging geovekstprosjekt	164	0	164	Geodata hadde opprinnelig en prosjektramme på kr 300 000,- i 2015. I 2. tertial ble den imidlertid justert bort til fordel for andre prosjekt da man trodde det ikke ville igangsettes noe mer på dette prosjektet.
9110	Natveitåsen	3 022	-2 075	5 097	Prosjektet var budsjettert med inntekter i 2015 og har solgt tomt til kr 0,3 mill. Det er imidlertid utsendt kreditnota på to tidligere solgte tomter på kr 3,3 mill.
9111	Trafikksikkerhetstiltak	133	111	22	OK, ses i sammenheng med prosjekt 9664
9120	Tveide Næringspark	646	300	346	Prosjektkostnadene har blitt en del høyere enn budsjettert, men det har også innsektene.-nærmere kommentar om prosjektet Tveide separat.
9467	Utstyr og vedlikeholdsarbeider kantine og kommunehuset	461	459	2	OK

Prosjektnr:	Prosjektnavn:	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Avvik i NOK	Kommentar:
9512	Boliger tilrettelagt for leietakere med spesielle behov	0	-3 336	3 336	Gjeldende prosjektet Lille Tømmeråsen er det usikkert når det budsjetterte tilskuddet fra Husbanken på kr 3,3 mill. vil utbetales. Kommunen er i tvist med entreprenøren i dette tilfellet. I den forbindelse har det påløpt en del kostnader det er knyttet usikkerhet til refusjon av. Dette vil sannsynligvis bli mellom kr 0,2-0,4 mill. Bortsett fra det vil prosjektet gå i balanse totalt sett når man ser det i sammenheng med Digerhaug. Det har vært en sammenblanding av budsjetter mellom de to prosjektene.
9655	Salg og kjøp av kommunale boenheter	881	700	181	Kr 63 000,- i lavere inntekter ved salg av bolig i fht. budsjettet og noe høyere kjøpskostnader enn budsjettet. Prosjektet fikk en tilleggsbevilgning i 2. tertial for kjøp av bolig.
9639	VA-anlegg i g/s vei FV 402 Speiderfeltet - Jordbruna	7 197	6 500	697	Prosjektet vil bli ca 0,1 mill. lavere når det er ferdig avsluttet. Overskridelsen ellers knytter seg til at man har uteglemt å budsjetterte med prosjektledertimer og noe på behov for endringsarbeid.
9665	Gatelys	133	24	109	Prosjektet ble nedjustert ved 2. tertial til fordel for andre prosjekt. Kostnader fornuftige allikevel og må ses i sammenheng med prosjekt 9664 som har overskudd.
	SUM	12 637	2 683	9 955	

Investeringsbudsjettet er ettårig, og er bindende for underordnede organer, dvs. krever årlige bevilgninger. Ubrukte budsjettmidler vil dermed ikke kunne overføres neste år, men må vedtas i neste års budsjett. Alt i alt er det bra for faktisk å opprettholde kontroll med fremdrift i prosjektene både økonomisk og gjeldende ferdigstilling. Investeringsbudsjettet må reguleres etter behov for å oppfylle krav til balanse og realisme. Alle midler er frie og anses som felles finansiering av investeringsporteføljen, unntatt øremerket finansiering fra andre. Begrepet udekket/udisponert gjelder samlet for investeringsbudsjettet og ikke for enkeltprosjekter. Prosjekter som går over flere år må tas inn i det enkelte investeringsbudsjett med forventet forbruk i det kommende året. Vesentlige endringer i fremdriften må budsjettreguleres.

Investeringsprosjekter må følges opp løpende i prosjektperioden, og det skal utarbeides egne prosjektreknskap som gir grunnlag for å vurdere utgiftene opp mot vedtatt kostnadsramme, samt gi grunnlag for budsjettoppfølging.

Investeringsprosjekter avsluttes med å sette opp et sluttregnskap, hvor avvik i forhold til kostnadsrammen fremgår. Sluttregnskapet kan vise prosjektspesifikk finansiering, og salderes med generell finansiering. Sluttregnskapet behandles av kommunestyret og eventuelle overskridelser eller besparelser i prosjektet behandles gjennom bevilgningssaker.

Birkenes kommune har fortsatt ingen god oppfølging av investeringene og har et stort forbedringspotensial. I 2015 ble det igangsatt flere store investeringsprosjekt som krever god styring. Vi kan ikke dermed si at vi mangler styring totalt, men at fullstendig rapportering til oppsatte frister mangler gjennom året.

Vi mangler fremdeles riktig kapasitet og kompetanse på prosjektledelse. Det er gjort ulike vedtak som ikke har fått ønsket effekt. Vi må følge opp med enklere rutiner og mer opplæring og arbeidsdeling.

Tabell investeringsprosjekter som er ferdigstilt i 2015

(Ja) og de som ikke er ferdigstilt i 2014(Nei)

Prosjekt	Prosjekt navn	Regnskap per 31.12.2015	Budsjett per 31.12.2015	Avvik i NOK	Avsluttet JA/N EI
9102	Geodata/kartlegging geovekstprosjekt	164	0	164	JA
9108	Vegnavnskilting - Adressering	7	150	-143	JA
9110	Natveitåsen 2009-2015-brutto ekskl. salgsinntekter	36 230	50 762	532	NEI
9111	Trafikksikkerhetstiltak	133	111	22	JA
9120	Tveide Næringspark 2007-2015-brutto ekskl. salgsinntekter	38 464	39 900	-1 436	NEI
9122	Tomtegrunn	-29	0	9122	JA
9193	VA-plan Engesland	123	150	9193	JA
9233	Oppgradering Birkeland Barneskole	22 031	23 598	-1 567	NEI
9242	Planmessig utskiftning møbler og inventar	276	300	-24	JA
9244	Riving Gamle Valstrand og flytting brakker VO, helhetlig plassering	0	195	-195	NEI
9245	Nærmiljøanlegg Engesland	3	0	3	JA
9336	Bil til hjemmesykepleien	318	318	0	JA
9337	Sprinkling av sykehjemmet og serviceboliger	487	2 000	-1 513	NEI
9338	Sansehagen	334	330	4	JA
9406	Birkeneshallen- nytt gulv 2013-2015	776	780	-4	JA
9410	Fiber fra luft til bakke	170	0	170	NEI
9452	Friluftsliv, kultur	145	290	-145	JA
9453	Nærmiljøanlegg, kultur	13	483	-470	NEI
9460	Lekeapparater (lekeplasser i kommunen)	0	100	-100	NEI
9467	Utstyr og vedlikeholdsarbeider kantine og kommunehuset	461	459	2	JA
9468	Nye maskiner og utstyr til renhold	94	100	-6	JA
9475	Rulleringsplan maskiner	525	400	125	JA
9478	Utvidet bruk av IT i Helsesektoren	173	250	-77	NEI
9486	Plattformvalg/Driftsmodell	1 451	1 420	31	NEI
9490	Innrede kursrom Data i 3-etasje	0	0	0	

Prosjekt	Prosjekt navn	Regnskap per 31.12.2015	Budsjett per 31.12.2015	Avvik i NOK	Avsluttet JA/N EI
9492	Kursrom IKT	283	300	-17	JA
9493	Skole/barnehage-prosjekter IKT	80	400	-320	NEI
9494	Utvikling Struktur1 IKT	0	150	-150	JA
9495	Sikker sone Acos Websak	0	100	-100	JA
9496	Kvalitetssystem Implementering	0	150	-150	JA
9510	Videre utbygging boliger Digerhaug/PU 2013-2015	4 463	6 660	-2 197	JA
9512	Boliger tilrettelagt for leietakere med spesielle behov 2013-2015	9 110	3 600	5 510	NEI
9516	Diverse oppgradering og småprosjekt bygg	1 543	1 541	2	JA
9517	ENØK-tiltak, fjernvarme	791	1 000	-209	JA
9529	Daaes eiendom	12	0	12	JA
9639	VA-anlegg i g/s vei FV 402 Speiderfeltet - Jordbruna 2014-2015	7 754	7 100	654	JA
9640	Høydebasseng Natveitåsen boligområde 2013-2015	326	7 900	-7 574	NEI
9645	Skogbruksplaner, eiendomsgrenser	181	300	-119	NEI
9651	Myrane trafikkareal, kjøp av tomt, fradeling og opparbeidelse 2013-2015	731	209	522	JA
9652	Tilrettelegging av teknisk infrastruktur, Stoppdalsmyra 2013-2015	2 040	2 420	-380	JA
9654	Lån til museumsbygg Grasham 2013-2015	300	300	0	JA
9655	Salg og kjøp av kommunale boenheter	881	700	181	JA
9659	Landbruksplan	20	100	-80	NEI
9660	Flytting av vannledning Strøget	15	250	-235	NEI
9661	VA-oppgraderinger	664	725	-61	JA
9664	Oppgradering vei	825	1 106	-281	JA
9665	Gatelys	133	24	109	JA
9666	VA ledninger til Bufjell boligområde	0	700	-700	NEI
9828	Redskapsbu med universelt utformet toalett	440	440	0	JA
9829	Audiovisuelt utstyr og digitale løsninger salmebok Vegusdal	110	110	0	JA
9830	Hjullaster med tilhenger	175	175	0	JA
9931	Oppfølging av kommunal bygningsstrategi	0	100	-100	NEI

Kostnadene og budsjett gjeldende videreutbyggingen av Digerhaug og Boliger tilrettelagt for leietakere med spesielle behov Prosjekt 9510 og 9512 har blitt noe sammenblandet i utbyggingsperioden. Ved summering av avvikene mellom regnskapsført og budsjett lander man imidlertid på ca. 3,3 mill. overskridelse som tilsvarer det man kan regne med å få fra husbanken når boligene er ferdigstilt. På toppen kommer eventuelt noen saksomkostninger.

Prosjekt 9651-I tidligere budsjett og økonomiplan har dette prosjektet vært planlagt igangsatt. Det ble imidlertid stoppet fullt i 2013. Kommunen hadde da allerede forpliktet seg økonomisk i en del avtaler som kom i 2014 og 2015.

Prosjekt 9110 - Natveitåsen tomteområde

Natveitåsen boligområde ble opparbeidet i 2009. Hele området omfatter ca. 200 boenheter. Den kommunale delen består av 42 tomter til sammen, 3 av dem er store tomter som der skal bygges/ eller er bygd flermannsboliger/ boliger i rekke. Til sammen er det 84 boenheter i Natveitåsen.

31 tomter er solgt og det er 11 ledige tomter, 10 eneboligtomter og en tomt regulert for enebolig i rekke med 8 boenheter.

Det er 63 boenheter som er solgt per 1.1.2016. En kontrakt er reversert på grunn av manglende oppgjør fra kunde i 2015. Nedenfor er laget et sammendrag av utgifter og salg i forbindelse med Natveitåsen boligområde fra 2007 til 2015. Kostnadene inkl. rentebelastning på kr 47 300,-.Perioden er totalt kommet opp i nær kr 28,7 mill., mens det hittil er solgt tomter for 22,0 mill. kr. I tillegg har kommunen inntekter i form av anleggsbidrag. Prosjektet skal være selvfinansierende, dvs. utgiftene legges til prosjektene, og dekkes inn ved salg av tomter. Per 2015 ser det ut til at vi har et overskudd på prosjektet før alle tomtene er solgt.

Det er imidlertid beregnet at salgsinntektene i sin helhet skal gå til ekstraordinær nedbetalinger av gjeld i prosjektperioden med kr 31 mill. totalt. En god del av dette har imidlertid medgått til å finansiere kostnader underveis. Kostnadsført og budsjetterte avdrag og inndekning er tidligere år ført på prosjektet, derfor blir totalt medgått i tabell s.27 ulikt fra tabellen under som tar med seg rene kostnader uten avdrag.

Utgifter	Beløp i 1000 kr
tidl.	2 746
Utgifter 2007	1 329
Utgifter 2008	1 182
Utgifter 2009	18 871
Utgifter 2010	1 354
Utgifter 2011	1 263
Utgifter 2012	895
Utgifter i 2013	353
Utgifter 2014	642
Utgifter 2015	47
Kostnader hittil	28 682
Anleggsbidrag	-5 647
Salg 2009	-2 950
Salg 2010	-1 180
Salg 2011	-7 284
Salg 2012	-3 363
Salg 2013	-8 946
Salg 2014	-1 250
Salg 2015	2 975
Sum salgsinntekter	-27 646
Netto	1 037

Prosjekt 9120 – Tveide Næringspark

Tveide næringspark(tidligere Jordbruna næringsområde) har hittil påløpte kostnader på 38,5 mill. kr. Av dette utgjør 2,4 mill. beregnede rentekostnader av investeringen. Totalt sett har det vært gitt budsjetttbevilgninger på kr 39,9mill. I 2015 ble det avsatt 1 mill. ment til å dekke nye grøntareal. De totale kostnadene kom på kr 2 mill. , det skyldes i hovedsak at tilbudet fra Agder energi ikke var fullstendig, dermed ble sluttoppgjøret kr 0,6 mill. dyrere. Renteberegning av prosjektet har vært utelatt fra budsjetteringen tilsvarende kr 0,5 mill. Det er imidlertid solgt 2 tomter i 2015. Det er mer enn budsjettert og dermed er sluttsummen i overskridelsen 2016 ikke veldig høy, kr 0,3 mill. Som for Natveitåsen tomteområde skal dette være et selvfinansierende prosjekt hvor inntektene skal benyttes til nedbetaling av gjeld inntil prosjektet er nedbetalt.

Tomtene er solgt med en såkalt justeringsrett. Det betyr at mva-pliktige kjøpere kan få mvafradrag opp til en viss grense i en ti-årsperiode. For at denne retten skal være gjeldende må kommunen tilbakeføre momskompensasjonen for prosjektet. Birkenes kommune har i sin tid krevd mva for sine kostnader knyttet til tomtene. Når det store salget av tomter ble gjort i 2013, ble det derfor regnet på hvor mye momskompensasjon kommunen skulle tilbakebetale. Det ble imidlertid uteglemt å faktisk tilbakebetale de kr 1,8 mill. dette utgjør. Dette ble først oppdaget i årsoppgjøret av 2015 og er nå tilbakebetalt. I regnskapet

framkommer dette som en reduksjon av kommunens finansiering av investeringer ved at beløpet på linjen «kompensasjon for merverdiavgift» i skjema 2A er redusert med dette beløpet.

Tveide næringspark ble offisielt åpnet i 2013. I byggetrinn 1 er felt A og felt B opparbeidet som grovplanert tomteareal. Det er utarbeidet et profesjonelt salgs- og markedsføringsmaterieell. Pr. 31.12.15 er det solgt 12 tomter i de to feltene som er opparbeidet med infrastruktur. Gjenstående tomteareal i feltene A og B har et inntekspotensial på ca. kr. 5,6 mill. Totalt har det vært budsjettert med inntekter på kr 16,2 mill. i perioden. Det ser vi muligheter for å oppnå ved salg av tomter.

Det framkommer tydelig av oversikten at Tveide næringspark foreløpig ikke er selvfinansierende. Innkjøp av tomtegrunn har alene kostet kr 12,4 mill. for alle feltene, og er foreløpig ikke dekket inn.

Det totale utgiftsbilde framgår av nedenstående tabell:

Tveide Næringspark	Beløp i 1000 kr.
Før 2009	897
Utgifter 2010	31
Utgifter 2011	6 997
Utgifter 2012	8 882
Utgifter 2013	15 942
Utgifter 2014	3 699
Utgifter 2015	2 016
Sum utgifter	38 464
Anleggsbidrag	815
Salgsinntekter	
2013/2014	10 922
Salgsinntekter 2015	1 370
Netto	25 357

LÅNEGJELD

I 2015 har vi investert for kr 50,8 mill.

Utvikling i lånegjelden de siste 5 år

Utvikling i lånegjeld	2011	2012	2013	2014	2015
Sum investeringsgjeld	324 750	319 513	338 659	325 788	337 110
Sertifikatlån	46 000	46 000	46 000	46 000	46 000
Ihendehaverobligasjon					
Husbank til videre utlån	27 398	32 108	36 855	36 833	39 993
Pensjon, arbeidsgiveravgift	9 452	10 284	11 829	11 667	10 042
Pensjonsforpliktelse	311 374	334 715	366 326	397 747	413 239
Sum total lånegjeld	718 974	742 630	799 669	818 035	846 384
Investeringsgjeld pr. innb.	67 264	64 705	67 827	64 705	65 496
Langsiktig gjeld pr. innbygger	148 918	150 391	160 158	162 470	164 442

Langsiktig investeringsgjeld gjeld har økt med kr 11,3 mill. I tillegg er kr 16,6 mill. av investeringene ufinansiert i 2015.

Salg av eiendom har utgjort kr 0,1mill. Kreditnota på salg av tomter i Natveitåsen reduserte salget i 2015.

I årsberetningen er det oppsett på investeringene som er foretatt i 2015.

Lån til videre utlån har økt med 3,2 mill. fra 2014 til 2015.

Pensjonsforpliktelsen har økt med kr 15,5 mill. Det er halvparten av fjorårets økning

	2011	2012	2013	2014	2015
Langsiktig gjeld	372 552	365 513	384 659	371 788	383 110
Brutto driftsinntekt	302 678	317 894	348 132	358 652	375 722
Langsiktig gjeld i % av Brutto driftsinntekt	1,23	1,15	1,1	1,04	1,02

Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekt sier noe om kommunens evne til å betjene gjeld.

Gjeldsutviklingen viser en nedgang med 0,2 % fra 2014 til 2015 når den regnes i % av driftsinntekter. Det betyr at det er en bedring i evnen til å betjene gjeld. Samtidig vet vi at de korrigerede driftsinntektene i Birkenes fortsatt ikke holder til å betjene driftskostnadene. Langsiktig gjeld er korrigert for pensjonsforpliktelse og lån til utlån. Driftsinntektene er ikke korrigerede. Bildet vil bli noe endret dersom det var gjort.

Startlån-lån til videre utlån

Husbanken har omgjort sine retningslinjer når det gjelder startlån. Startlån og tilskudd er for personer som ikke får lån i vanlig bank men heller ikke har mulighet for å spare. Om du er ung og mangler egenkapital er du i utgangspunktet ikke i gruppen som startlånsøker.

Det er også flere endringer som gjør at det stadig er svakere økonomisk stilte som er berettiget startlån. Dermed blir det færre innvilget lån per. år, men i noen tilfeller bør vi heller tilby større startlån en det vi ofte gjør i dag.

Pr 1.1.15 var saldo kr -195 347,-

Lån i husbanken	5 000 000,-
Total utlånsramme 2015	4 804 653,-
<u>7 lån innvilget totalt</u>	<u>3 211 400,-</u>
Saldo 31.12.15	1 593 253,-

Til sammen er 32 søknader behandlet dette året. Det har vært mange innom kontoret for veiledning, men som ikke har endt opp i en søknad.

I begynnelsen av året ble det søkt husbanken om tilskudd til etablering og tilskudd til tilpassing for viderefordeling. Det ble avslag fra Husbanken på begge søknader. Året før fikk vi kr 900 000,- og kunne hjelpe flere til bolig.

DISPOSISJONSFOND:

	Regnskap 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013	Regnskap 2012	Regnskap 2011
Kulturfond	36	36	36	62	62
Rentefond	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Generelt disp.fond	3 078	97	2 204	2 204	9 108
Disposisjonsfond	4 114	1 133	3 240	3 266	10 170

Tabellen viser utviklingen i disposisjonsfondet fra 2011 til 2015. Det er en tydelig nedgang fra 2011 til 2015 på kr 6,1 mill.

	Regnskap 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013	Regnskap 2012	Regnskap 2011
Regnskapsmessig mindreforbruk	985	1 486			
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	-2 107	0	-13 960

Tabellen viser det regnskapsmessige mer/mindreforbruket i perioden. Dette vil i hovedsak være det som påvirker utviklingen i fondsmidlene ved siden av planlagt bruk/avsetting. Dersom Birkenes kommune vedtar å føre mindreforbruket i 2015 til fond, vil dette utgjøre kr 5,1 mill. i reserve for kommunen.

INTERNKONTROLL/KVALITETSSTYRING

Internkontrollen er et avgjørende bidrag i at oppgaver som er nedfelt i lovgivningen skal bli utført, styrt og forbedret. Betyggende kontroll er en lovpålagt oppgave for organisasjonen i sin helhet. Det er spesielt viktig for at alle ledere med delegert myndighet innenfor de ulike tjenesteområdene har fokus på kontinuerlig forbedring av drift i henholdt til lover, forsvarlighet og vedtak. Kvalitetsrådgiver skal legge til rette for at all vår praksis er gjenstand for betryggende kontroll. Denne funksjonen er under utvikling med fokus på å koble rollen til ulike nivåer og øvrige roller i organisasjonen.

Det er fortsatt behov for å øke organisasjonens evne til å jobbe systematisk med kvalitetsforbedringer i tråd med lover, forskrifter, forsvarlighet og vedtak. Organisasjonen har enda ikke hentet inn utviklingsetterlepet på lovkravet om betryggende kontroll. Det er derfor prioritert en ekstern prosjektleder med erfaring fra innføring av digitalt kvalitetssystem.

Kvalitetsarbeidet har hatt stort fokus også i 2015. Det har vært jobbet mye med innholdet som skal legges inn i det elektroniske kvalitetssystemet kommunen har anskaffet. Det gjelder spesielt områdene beredskap og innenfor området personal. Alle tjenestene jobber med 5 hovedprosesser og kvalitetshistorier deles på intranett og facebook for ansatte.

Innføringen av det elektroniske kvalitetssystemet har ikke blitt prioritert på grunn av arbeidet med omstillingen i flere tjenesteområder.

OPPFØLGING AV POLITISKE SAKER VEDTATT I BIRKENES KOMMUNESTYRE I 2015

I henhold til forvaltningsrevisjonsrapporten skal administrasjonen i kommunens årsberetning gi kommunestyret en tilbakemelding på oppfølging av kommunestyrevedtak det aktuelle året. I 2015 behandlet Birkenes kommunestyre 89 saker. Sakene er fulgt opp av saksbehandlerne etter god forvaltningsskikk om fullført saksbehandling.

Vedtatt sak 2013, ikke utredet

070/13: 4. a Kommunale kretsgrenser utredes tidlig i planperioden med virkning fra august 2015.

Utsatt sak 2013 og 2015 ikke behandlet i 2015

065/13: Forslag til ny felles renovasjon- og slam forskrift for Lillesand og Birkenes kommuner
05/15.Kommuneplanens arealdel - melding om oppstart og høring av planprogram

Vedtatte saker , men en del av saker som pågår

057/15 Tilstandsrapport og handlingsplaner for barnehage og skole
108/15 Klage på detaljreguleringsplan for Bufjellet gnr/bnr 36/1 Vedtak av planprogram
112/15 Kommunereformen - oppnevning av forhandlingsutvalg og mandat `
125/15 Årsbudsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019

Saker som pågår

121/15 Statens vegvesen, Region Sør. Grunnlagsdokument for utvikling av Rv 41
053/15 Kommunereformen - veien videre
054/15 Søknad om overføring av Nygard krets fra Birkenes til Evje og Hornnes kommune
061/15 Tobias jorde - helhetlig plan for utvikling, vedlikehold og drift
056/15 Sluttbehandling områderegeringsplan for Birkeland sentrum

MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

IA avtale er inngått for perioden 2014 – 2018 og lokale mål utarbeidet. Lederne har ansvaret for det daglige HMS-arbeidet.

I 2015 ble det laget en analyse av det samlede IA- arbeidet i kommunen. Analysen vil være et nyttig verktøy framover ved prioritering av tiltak. Vi ønsker å endre hovedtyngden av innsatsen fra reparerende tiltak til helsefremmende tiltak. Vi tror at det på sikt vil føre til mindre behov for reparasjon, eksempelvis mindre ressurser til oppfølging av sykmeldte på grunn av lavere sykefravær.

Fra 01.01.2016 har Birkenes kommune – sammen med kommunene Iveland, Vennessla, Søgne, Songdalen og Lillesand - avtale om bedriftshelsetjeneste med Falck helse. I 2015 og de fire foregående år hadde de samme kommunene avtale om bedriftshelsetjeneste med Stamina Helse.

Vi har et aktivt og godt samarbeid med NAV Birkenes og Arbeidslivssenteret i Aust-Agder.

Det er etablert et lederstøttetilbud. I tillegg er det utviklet to ledersamlinger i regi med temaene «Leder – kjenn deg selv» og «Leder – kjenn dine medarbeidere». Samlingene er koblet sammen med satsingen «Trygge voksne» som primært retter seg mot ansatte i barnehagene, skolene og ved ressursenteret. Lederopplæring er gitt innen tema som «hvordan møte medarbeidere i omstilling», håndtering av vanskelige personalsaker og oppfølging av sykmeldte. Lederne har også hatt en egen dag om oppfølging av sykmeldte og arbeidsgivers muligheter.

Arbeidsmiljøgrupper er etablert ved alle arbeidsplasser. Hver gruppe består av leder, tillitsvalgt og verneombud (evt. andre representanter for ansatte). Hovedverneombud er frikjøpt i 20 % stilling. Alle arbeidsplasser er knyttet til et verneombud. Vernerunder går årlig. Arbeidsmiljøutvalget har hatt 5 møter i løpet av året.

Utviklingen i sykefravær:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fra vær (%)	8,0	7,9	7,8	7,9	7,4	6,7	6,4	7,6	7,5	7,5	7,8	7,4

Sykefraværet er redusert siden i fjor og er tilbake på ca. samme nivå som i 2012 og 2013.

I 2015 utgjorde sykefraværet med varighet 1-8 dager 1,1 %, 9-16 dager 0,4 % og 17 dager eller mer 5,9 %. Langtidsfraværet utgjør langt den største delen av fraværet. Det arbeides jevnt med oppfølging og tilrettelegging.

Birkenes kommune har ikke innfridd IA-målet om et gjennomsnittlig fravær i 2015 på 7,2 %.

KS sin statistikk for samlet sykefravær for perioden 4. kvartal 2014 – 3. kvartal 2015 viser at Birkenes kommune ligger nest høyest av kommunene i Knutepunkt Sørlandet.

Likestilling og mangfold

Birkenes kommune har en plikt til aktivt arbeid for å fremme likestilling og mangfold. Dette gjelder både virkningen av tjenestene som kommunen leverer til innbyggerne og internt i egen organisasjon. Alle som bor i Birkenes skal ha like muligheter til å bidra og til å delta i fellesskapet, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, seksuell orientering og funksjonsnedsettelse.

Aktivitetsplikten i forhold til kommunens egen organisasjon omtales nærmere nedenfor.

Birkenes kommune har i 2015 og tidligere gjort dette internt i organisasjonen:

- Muligheten for heltid vurderes ved ledighet i deltidsstillinger. Dette har særlig betydning for kvinner siden de i større grad enn menn arbeider deltid. Sammen med tillitsvalgte vurderes årlig lønnsutvikling i forhold til kjønn.
- Ved mange avdelinger tas det jevnlig inn personer som trenger arbeidstrening eller språktrening. Disse er ved arbeidsplassen i en tidsbegrenset periode.
- Det gis permisjon for feiring av religiøse og nasjonale høytidsdager som ikke følger av norsk kalender.
- Ved lokale lønnsforhandlinger er vi bevisste på at kjønn ikke skal påvirke resultatet.

Rådmannens ledergruppe bestod ved utgangen av 2015 av 4 kvinner og 2 menn og med en kvinne som øverste leder. På avdelingsleder-/enhetsledernivå var det på samme tidspunkt 13 kvinner og 5 menn.

Til tabellene nedenfor: Tallene må tolkes med forsiktighet. Birkenes kommune er ikke større enn at flere av gruppene som tabellene er delt inn i omfatter få personer. Et skifte av en person i en stilling kan få stor innvirkning, for eksempel der en mann erstattes av en kvinne (eller omvendt) Det samme gjelder når en høytlønnet senior pensjoneres og erstattes av en yngre person med lavere lønn. Organisasjonsendringer virker direkte inn ved at det endres hvilke personer som gruppen omfatter.

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn etter krav om utdanning i stillingen

Tabellen viser gjennomsnittstall på kommunenivå. Menn tjener mer enn kvinner sett i forhold til utdanning, med unntak av for ufaglærte. Forskjellene er minst for lærere og størst for ansatte med annen høyskoleutdanning. I noen av gruppene – særlig for menn – er det få personer slik at enkeltpersoner får stor innvirkning. Forholdet mellom kvinners og menns lønnsutvikling vurderes sammen med de tillitsvalgte hvert år.

I 2012 var differansen i menns favør 3,8% for ufaglærte, 9,4% for faglærte, 14,4% for høyskoleutdannede, 7,5% for høyskoleutdannede med spesialutdanning og 3,2 for undervisningspersonell.

Gjennomsnittløn	2013			2014			2015		
	Kvinner	Menn	Diff. % i favør menn	Kvinner	Menn	Diff. % i favør menn	Kvinner	Menn	Diff. % i favør menn
Ufaglært	335 561	350 211	4,4	351 068	355 905	1,4	357 794	338 811	-5,3
Faglært	357 140	390 571	9,4	379 595	427 629	12,7	392 222	429 525	9,5
Høyskole	405 980	497 734	22,6	442 127	527 440	19,3	466 665	543 447	16,5
Høyskole m. spes. utd.	523 908	595 517	13,7	527 747	526 362	-0,3	538 989	620 035	15
Undervisningspersonell	462 108	484 479	4,8	474 546	479 136	1	489 530	505 451	3,3

Kjønnsbalanse etter utdanningsnivå

Tabellen viser liten endring i utdanningsnivået fra 2014 til 2015. Antallet ufaglærte kvinner er redusert. At antallet ansatte uten formell utdanning reduseres er en ønsket utvikling. Kommunen ønsker å styrke formell kompetansen hos ansatte for å bidra til å øke kvaliteten på tjenestene. Det bør legges til rette for at assistenter kan ta fagbrev innenfor det faget de arbeider, for eksempel at assistenter i barnehage tar fagbrev som barne- og ungdomsarbeider. Det er høyere andel av kvinner som er ufaglærte enn av menn.

I 2012 var 26 % av kvinnene og 13 % av mennene ufaglærte, 31 % av kvinnene og 23 % av mennene faglærte, 19 % av menn og kvinner høyskoleutdannende, 6 % av kvinnene og 10 % av mennene hadde høyskoleutdanning med spesialutdanning og 18 % av kvinnene og 35 % av mennene var lærere.

Utdanningsnivå	2013				2014				2015			
	Kv. antall	Menn Antall	Kv. %	Menn %	Kv. antall	Menn antall	Kv. %	Menn %	Kv. antall	Menn antall	Kv. %	Menn %
Ufaglært	90	14	23	15	81	10	21	12	71	12	20	16
Faglært	127	22	33	23	121	21	31	26	113	21	31	27
Høyskole 3 år	76	17	20	18	84	17	22	21	76	11	21	14

Høyskole +	24	10	6	11	26	6	7	7	26	8	7	10
Undervisningspersonell	69	31	18	33	75	27	19	33	77	25	21	32
Sum	386	94	100	100	387	81	100	100	363	77	100	100

Kjønnsbalanse etter arbeidssted

Tabellen viser en sterk skjevfordeling når vi ser på kjønn. Dette gjelder ved alle områdene. Sterkest skjevdeling er det i barnehagene, i renholdstjenesten og ved ressurscenteret der det ikke arbeider menn i det hele tatt. En jevnere kjønnsbalanse ville sannsynligvis ha påvirket tjenestene som ble gitt til innbyggerne. Det bør vurderes hvilke tiltak en skal sette i gang for å oppnå en jevnere og bedre kjønnsbalanse. I forhold til i fjor er kjønnsbalanse mer lik i teknisk, boveiledertjenesten og servicesenteret. I skole er det vært en negativ utvikling i kjønnsbalansen.

Arbeidssted	Antall ansatte	Kvinner		Menn	
		Antall	%	Antall	%
Barnehage	39	39	100	0	0
Boveiledertjenesten	34	28	82	6	18
Kulturskolen	18	12	67	6	33
Skole	129	104	81	25	19
Helse	122	116	95	6	5
Teknisk	40	12	30	26	70
Renhold	12	12	100	0	0
Ressurscenter	23	23	100	0	0
Servicesenter	14	9	64	5	36

Organisasjon

Det er arbeidet med å tydeliggjøre delegasjonen fra rådmannen og videre ut i organisasjonene. Det er satt inn i et dataverktøy som i 2016 vil bli gjort tilgjengelig for innbyggerne. Det betyr at de som ønsker det lettere kan finne hvem som har beslutningsmyndighet i deres sak.

Kommunens organisasjonsstrategi «Sammen kan vi mer!» ble vedtatt i kommunestyret i desember 2014. Strategien viser hvordan organisasjonen rustes for å nå målene som er satt i kommuneplanens samfunnsdel.

I 2015 har medarbeiderne konkretisert hvordan våre verdier - ekte - sprek - dyktig - skal komme til uttrykk. Konkretiseringen skal hjelpe oss alle til å praktisere verdiene i det daglige. En facebookgruppe for ansatte er opprettet for å bidra til forankring av verdiene, styrke fellesskapsfølelsen og fremme stoltheten over egen arbeidsplass.

Fra og med 1.9.2015 har Lillesand og Birkenes kommuner hatt felles tjenester for oppmåling, geodata, eiendomsskatt, jord- og skogbruk og miljø- og naturforvaltning. Birkenes kommune er vertskap for samarbeidet og vil ivareta henvendelser, informasjon, veiledning og forvaltning. Samarbeidet er lokalisert på kommunehuset i Birkenes. Ansatte fra Lillesand kommune med arbeidsoppgaver innenfor områdene har fått Birkenes kommune som ny arbeidsgiver.

Barnevernstjenesten for Lillesand og Birkenes ble organisert sammen med barnevernstjenesten for Kristiansand, Søgne og Songdalen fra 01.01.2016. Birkenes kommune har fortsatt ansvaret for at kommunen har en forsvarlig barnevernstjeneste.

I 2015 er ressurscenteret og læringscenteret evaluert. Beslutning om framtidig organisering tas i forbindelse med ny organisering for hele organisasjonen hvor målet er en bedre og billigere organisasjonsmodell.

Gjennomføring vil skje i 2016. Hensikt: Samordne tverrfaglige tiltak og sikre tidlig innsats.

Servicesenteret gjennomførte fra 01.09.2015 en ny intern fordeling av oppgaver og ansvar. Hensikt: Bedre virksomhetsstyringen, samordne støtte-, kontroll- og utviklingstjenester til tjenestoområdene, styrke tverrfaglighet i de interne tjenestene.

Tillitsvalgte

Tillitsvalgte fra Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Sykepleierforbundet er delvis frikjøpte. I tillegg til disse har flere fagforeninger valgt hovedtillitsvalgt.

Arbeidsgiver har informasjonsplikt og drøftingsplikt overfor tillitsvalgte. Hovedavtalen regulerer partenes rettigheter og plikter.

Tillitsvalgte har månedlige møter med rådmann og personalsjef og har anledning til å møte på de månedlige samlingene for kommunens ledere. På det enkelte arbeidssted ivaretas medbestemmelse mellom lokal leder og lokal tillitsvalgt.

I administrasjonsutvalget sitter fem politikere og to hovedtillitsvalgte er medlemmer. Rådmannen møter og personalsjef er sekretær.

Godt samarbeid mellom arbeidsgiver og medarbeidernes tillitsvalgte er en forutsetning for å utvikle organisasjonen i tråd med organisasjonsstrategien, gi tjenester med avtalt kvalitet og utvikle helsefremmende arbeidsplasser.

Etikk

Medarbeiderne har valgt sprek – ekte – dyktig som verdier som skal prege den enkelte i møte med tjenestemottakere og kolleger. Medarbeiderne har konkretisert hvordan verdiene skal komme til uttrykk. Organisasjonsstrategien har en «beste praksis- plakate» som viser ønsket praksis.

De etiske retningslinjer påpeker at ansatte skal legge stor vekt på redelighet og åpenhet. Kommunens ansatte skal være seg bevisste at de danner grunnlag for innbyggernes tillit til kommunen.

MILJØRAPPORT

Tovdalselva

Laksefangstene har variert noe siden 2009, med en betydelig topp i 2011. De påfølgende årene fra 2011 hadde noe mindre fangster. I 2015 var fangsten betydelig opp fra de to foregående år. Det ble fanget nær 500 kg mer i 2015 sammenlignet med 2014. Det er samtid innrapportert omtrent en dobling i antall fanget laks. (kilde: Scanatura)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kg fanget laks	1 582	1 232	2 937	1903	1542	1242	1727

Statistikk: Scanatura.

Kalking av Tovdalsvassdraget skal sikre tilstrekkelig god vannkvalitet for reproduksjon av laks i elva. Det er Fylkesmannen i Aust-Agder som på vegne av kommunene søker og videreformidler tilskudd til kalking fra Miljødirektoratet.

Forbruket av kalk i Tovdalsvassdraget i 2015 har vært en del høyere enn i 2014. Totalt har det blitt brukt omtrent 6600 tonn kalk i 2015. I øvrige lokale vann og bekker utfører de lokale fiskelagene et betydelig kalkingsarbeid. Det ble kalket med 200 tonn skjellsand her i 2015. Stigselva er et samarbeidsprosjekt med Lillesand kommune, der ble det kalket 35 tonn i 2015. I tillegg er Fylkesmannen i Aust-Agder involvert i båtkalking i Ogge.

Idrett og Friluftsliv

Det investeres årlig i nye tiltak knyttet til idrett og friluftsliv. Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet legger føringer for utvikling av anlegg til friluftsliv og idrett. Ny plan for 2014-2017 ble vedtatt i kommunestyret desember 2013. I denne perioden er følgende anlegg blitt gjennomført:

- Birkenes IL: Birkenesparken garasje løypemaskin, renovering klubbhus, renovering ball bing, renovering «Sarons dal»/utvidelse asfaltløyper, padlekart Ogge,
- Birkenes/Lillesand sportsskytterklubb: kortholdsbaner Flakke loner
- IL Gry: turløype Bellandsheia,
- Herefoss vel: badeplass
- Svaland vel: merket turstier på Svalandsheia inkl Havsåsen og Liråsen
- Birkenes kommune; ballbinge/balløkke Birkeland skole, treningspark Birkenesparken, Birkeneshallen nytt gulv mm, Valstrand skole bordtennis, Teinefossen laksesti m/ bord og benk. I 2014 er det ferdigstilt tursti fra Fiane opp mot Flakkebrua. Stien er tilrettelagt også for barnevogner og rullestoler. Det er også ryddet ny sti fra Teinefossbrua opp til Slågedalsbrua; et samarbeid mellom aktive pensjonister og kommune.

Elveplassen friluftsområde:

Områdene ved Tovdalselva eies av Birkenes kommune og har hatt fokus siden 2005 og det utvikles fortsatt tiltak langs elva. Området er mye brukt hele året. På sommerstid er sandvolleyballbanene spesielt populære blant ungdommen.

Berse friluftsområde:

Badeplassen ved Berse ble betydelig oppgradert i løpet av 2010 og 2011 og fremstår som et flott friluftsområde. Området eies av Birkenes kommune. Det jobbes kontinuerlig med å opprettholde av kvalitet på området og med å vedlikeholde de tiltak som er etablert. Området er mye brukt sommerstid, spesielt av barnefamilier.

Sommer og vinterløyper

Siden tidlig på 2000-tallet er det blitt merket mange turstier i Birkenes. I 2007 ble det utgitt en egen brosjyre "Ut på tur i Birkenes" med kart og beskrivelse av 30 ulike turstier i kommunen. Dette heftet er blitt revidert og nytt ble trykket i 2014. Ny topturrekord i 2014 med 13741 besøk på de 15 toppene som er med i prosjektet «På topp i Birkenes»

Løypenettet vedlikeholdes stort sett av frivillige.

Antall km merka sommerløyper	150
Antall km maskinpreparerte vinterløyper	48

Topland/Øynaheia

Området her er et regionalt skiområde med stor utfart vinterstid. Her er oppmerket løypealternativer på 31 km. Det er store parkeringsplasser både på Øynaheia og Toplandsheia. Kommunen gir sammen med Grimstad, Froland og Arendal et årlig driftstilskudd til Øynaheia løypelag.

Andre områder

Vinterstid (ved snø) kjøres det opp skiløyper i lysløypa på Engesland, Herefoss og Birkeland. I tillegg kjøres Tveideløypa (rundt Fjeldskår) og av og til kjøres løype fra Heimdal til Birkeland, ca. 23 km. Foruten på Øynaheia kjøres alle løyper på dugnad.

Innkjøpsordning

Birkenes har felles innkjøpsordning med Knutepunkt Sørlandet. Tilbydere bes om å legge ved omtale av egen miljøstrategi jfr. et eget punkt i tilbudsbestemmelsene

Utfordringer

Birkenes kommune, kommunehuset, ble Miljøfyrtårnsertifisert i 2011, og har siden den gang hatt fokus på miljøarbeid i hele kommunen, inkludert energibruk. Vi har en utfordring med høyt strømforbruk generelt sett i de kommunale byggene. Kommunen trenger en helhetlig og kontinuerlig arbeidsprosess når det gjelder ENØK. Siste halvår av 2013 startet et forprosjekt innen ENØK i Knutepunkt Sørlandet der Birkenes kommune er med. Denne prosessen vil kunne gi oss konkrete tiltak som vi må følge opp i det videre budsjettarbeidet.

KOMMUNENS UTFORDRINGER 2016 OG FRAMOVER

De er store utfordringer i kommunens økonomi fremover. Birkenes kommune vedtok et budsjett og økonomiplan i ubalanse 2016-2019. Gjeldende 2016 var underdekningen nærmere 9 mill. Det betyr at kommunen har kommet inn på ROBEK.

Brutto driftsresultat er positivt i 2015, men inneholder store øremerkede inntekter som er avsatt på fond og premieavvik. Korrigert for dette blir det redusert til negativt kr - 0,5 mill. Analysene viser også at det kan ha vært inntektsført for mye med ca kr 0,4 mill., videre viser det seg at det i skolen også er noen kostnader og inntekter som ikke har kommet med på året av ulike årsaker. Dermed er overskuddet eliminert.

Det ble imidlertid et betraktelig bedre resultat enn varslet per 2. tertial som var -13,9 mill. (inkludert fondsavsetning kr 1,5 mill.). Resultatet ble 16,4mill. bedre enn dette inklusiv budsjettert fondsavsetning. I hovedsak skyldes det eksterne faktorer kommunen ikke kan kontrollere:

Endringer i fht prognoser 2. tertial frie inntekter og finans:

Skatt- og rammeinntekter	1,8 mill.	Skyldes i hovedsak økt inntektsutjevning siste kvartal 2015 som følge av høyere skatteinntekter i andre kommuner enn tidligere prognoser
Integreringstilskudd	1,1 mill.	Økt bosetting av flyktninger mot slutten av 2015
Avkastning verdipapirer	1,4 mill.	Urealisert per 31.12. Utsikten til avkastning så betraktelig dårligere ut ved 2. tertial.
Avsetning til disposisjonsfond	0,8 mill.	Annet, reduksjon fra tidligerepressemelding med 0,2 mill.pga. økte rentekostnader.

Endringer i driften i fht 2. tertial:

Ekstra skjønnstilskudd (3,6 mill.)	3,6 mill.	Fordelt mellom barnehage og skole, ressurscenteret og boveiledertjenesten med hovedvekt innen barnehage og skole
Nedjusterte SPK kostnader i drift etter 2. tertial rapportering (0,6 mill.)	0,6 mill.	Dette er tilbakeføring av SPK etter avstemming av arb.tagerandel
Netto pensjonskostnader SPK inkl. arbeidsgiveravgift (2,7 mill.)	2,7 mill.	Dette er differansen på premieavviket SPK
Netto pensjonskostnader KLP inkl. arbeidsgiveravgift (0,3 mill.)	0,3 mill.	Økt kostnad ble ca. 0,5 mill. redusert av beregnet arbeidsgiveravgift på manglende premieavvik.
Innsparing/inntekter/utsatte kostnader driften.	2,7 mill.	Hovedsakelig ligger dette innen skolen og servicesenteret. Men gjelder også innen hjemmetjenesten og NAV.

Av dette er 10,4 mill. knyttet til faktorer kommunen ikke kan forutse eller påvirke i noen grad. Det gjelder skatteinntekter, avkastning på verdipapirer, pensjonskostnader og det ekstraordinære skjønnstilskuddet. Skatte og rammeinntektene var påvirket av økt skatteinngang i resten av landet 4. kvartal. Dette kom Birkenes kommune til gode ved økt inntektsutjevning som forelå for oss i slutten av januar. Den gode skatteinngangen i andre halvår har sammenheng med uførereformen, høye restskatter fra inntektsåret 2014 og tilpasninger til høyere utbytteskatt fra 2016. Det er dessverre bare uførereformen vi dermed kan forvente oss vil gjenta seg fremover. De to andre skatte elementene er å betrakte som engangselementer.

Det man har hatt mulighet til å påvirke ved å holde igjen kostnader har blitt gjennomført og representerer store deler av det resterende avviket fra prognosen. I tillegg skjer det selvfølgelig ting i årets siste måneder det som det ikke ble regnet med eller forutså i september.

Budsjett 2016 har en underfinansiering på kr 9 mill. Budsjettunderskuddet fortsetter i planperioden 2016-2019.

I årsbudsjettet for 201 er det budsjettert med følgende usikre inntekter:

- Finansavkastning langsiktig plassering, kr 2,1 mill.
- Netto premieavvik kr.4,4 mill.

Vinteren 2016 er det igangsatt tre ulike delprosjekter kalt «prosjekt balanse» for å få orden på kommunens økonomi langsiktig. Tjenesteområdene er delt mellom prosjektene med barnehage, skole og ressurscenteret, helse og velferd og teknisk og servicesenteret. Målet er å hente inn 15 mill. i tiltak med varig effekt. Det vil si at det er tiltak som står seg over tid, også med oppgang av brukere av tjenester. Det vil si at tjenesten til nye brukere må bli relativt billigere per tjenestemottaker per stykk, selv om kostnadene som følger av flere brukere nødvendigvis må øke.

15 mill. kan synes mye når vi i 2015 hadde et positivt driftsresultat på kr 2,5 mill. og et disposisjonsfond ved begynnelsen av året på kr 2,6 mill. Det vil imidlertid være vanskelig å få full effekt av alle innsparingstiltakene allerede fra 2016, i beste fall oppnår vi halvårseffekt.

En av de store kostnadsøkningene i budsjettet ligger innen barnehageområdet. Det er tatt høyde for at de private barnehagene skal ha økt kapitaltilskudd etter nye regler innført i 2016, og at vi har hatt en dreining av at flere av barna går i privat barnehage i stedet for kommunal. Delprosjektgruppen ser på faktiske forventede kostnader etter at barnehageopptaket er klart og ser også på alternative strategier for å både ha nok barnehageplasser til lavest mulig kostnad og god nok kvalitet.

En av de andre store økningene i budsjettet er innen skole gjeldende flere undervisningstimer, spesialpedagogiske behov, assistentbehov pga. helse, lukke avvik for manglende undervisningstid og økt SFO. Disse kostnadene er ikke så lett å gjøre noe med kortsiktig. Prosjekt balanse jobber med skoleområdet i helhet for å se på effektivitetsgevinster.

Helse og velferd har også økte kostnader i budsjett 2016. Flere enkeltpersoner hadde økte behov i 2015 som også gjenspeiler seg i budsjettet for 2016. I prosjekt balanse er det gjort analyse på hele området helse. Analysene viser at Birkenes kommune er på riktig vei med de tiltakene som allerede er igangsatt, men at det fortsatt finnes et potensiale å hente ut. Hovedeffektiviseringen kan være vanskelig å hente ut på kort sikt. Når kommunen får sin eldrebølge etter 2020 en gang kan det imidlertid hentes ut effektiviseringsgevinster i form av at området kan justere tjenestetilbudet slik at det er best mulig tilpasset brukeren, og at brukeren ikke må ta imot et dyrere tilbud fordi kommunen ikke har nok av midt mellom tilbudene. Området må få til en helhetlig praksisendring innen eldrebølgen kommer.

Innen ressurscenteret fører økt bosetting av flykninger og store barnekull ellers i kommunen til stort press på området. Det gjenspeiler seg også i kostnadene. Vi får også økt integrasjonstilskudd for å dekke en del av disse kostnadene. Ressurscenteret er i samme delprosjektgruppe som barnehage og skole, og skal være med på å få til en helhetlig rigging av kommunen, selv om det ikke er så mye å redusere direkte på området.

Teknisk og servicesenteret hadde ingen store budsjettøkninger i 2016, men er viktige støttetjenester for å kunne levere de andre kjernetjenestene. Det arbeides med å redusere kostnader i delprosjektgruppen for å kunne bidra inn til de andre områdene som har økte behov.

Inkludert i «prosjekt balanse» har administrasjonen blitt utfordret på å se på organisering av en to-nivåmodell. Prosjektet har som mål å effektivisere organisasjonen og spare penger. Organiseringen skal bidra til å nå kommunens målsetninger mest mulig effektivt og innenfor lov og forsvarlighet. Det inneholder høy risiko med organisasjonsendringer i dette omfanget.

Kommunen bør opparbeide seg fond for å møte fremtidige utfordringer. Vi kan ikke sette oss i den situasjonen at vi velter store deler av kommuneøkonomien fordi vi får noen innbyggere med økte behov eller mister noen usikre inntekter.

I 2015 vedtok kommunen en finansstrategi som vi ble nødt til å se bort fra når budsjettet gjeldende 2016 ble lagt. Det er imidlertid gode grunner til å følge denne strategien i fremtiden.

KS-vedtak 062/15:

- 1. Det avsettes årlig på disposisjonsfond for å dekke svingninger i økonomien. Gjennomsnittlig skal dette utgjøre 0,6 % av kommunens brutto driftsinntekter over en 4-års periode.*
- 2. Disposisjonsfondet bygges opp over en 10-årsperiode til ca. 20 mill. inflasjonsjustert til 5,6 % av driftsinntektene.*
- 3. Avdrag gjeld nedbetales tilsvarende avskrivninger på investeringer hvert år.*
- 4. Andre nøkkeltall utarbeides hvert år i årsberetningen for kontroll av kommunens økonomiske situasjon og retning.*

Finansstrategien bygger på følgende forutsetning:

«Utgangspunktet for alt vi gjør, er oppdraget med å levere tjenester til kommunens innbyggere basert på regulerte rettigheter og forsvarlighetsprinsippet. Dette krever forutsigbarhet og en viss konsistens i tjenesteleveransene. Og nettopp forutsigbarhet for våre innbyggere er hele årsaken til at kommunens økonomi må være sunn og bærekraftig over tid. Dette er også kommunen forpliktet til gjennom Kommuneloven. Sette inn ressurser på et tidligere tidspunkt, er en av de strategiene Birkenes kommune har satset på for å oppnå rasjonell og effektiv forvaltning av kommunale fellesinteresser.»

Prosjekt balanse i 2016 er svært viktig for å kunne levere gode nok tjenester. Vi kan ikke sikre forsvarlige tjenester når vi hele tiden balanserer på det marginale av inntekter og utgifter.

Innbyggerutvikling 2012-2016										
Innbyggertall per 1.1	% -vis endring									
	2012	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2012-2016 gjennomsnitt
928-Birkenes	4828	4936	4993	5035	5147	2,2	1,2	0,8	2,2	1,6

Tabellen viser at vi har hatt en økning i innbyggertallet de siste årene på 6,4 %. Det medfører økt behov for tjenester og investeringer i kommunen framover.

Av store investeringsprosjekter har kommunen ferdigstilt rehabiliteringen av Birkeland skole og VA-anlegg i g/s vei FV 402 Speiderfeltet – Jordbruna. Videre utbygging av Digerhaug er også ferdigstilt. Gjeldende boliger for vanskeligstilte er kommunen i tvist med entreprenøren.

Investeringer i denne størrelsen påvirker minimumsavdragene og rentekostnadene i kommunen. Med tiden må vi forberede oss på at kommunen vil ha behov for ny barnehage og utvidelse av Birkeland skole sentralt og at det meste må lånefinansieres.

I 2016 befinner vi oss imidlertid på ROBEK, og all lånefinansiering må dermed godkjennes av fylkesmannen. I utgangspunktet kan vi regne med at selvkostfinansierende prosjekter som VA vil blir godkjent i tillegg til prosjekter hvor vi allerede er bundet av avtaler, alt annet blir stoppet.

For å gå i balanse i 2016-2019 må organisasjonen lykkes med «prosjekt balanse». Det er fortsatt et veldig stort press på skole, barnehage og ressurscenteret innen drift. Birkenes kommune er barnerik, med mange barn som har behov for ekstra støtte. «Prosjekt balanse» vil innebære høy risiko ettersom det gjelder mange innsparingsprosjekt som går samtidig som kommunen håndterer innbyggervest og organisasjonsendring. Det er store utfordringer knyttet til dette, men Birkenes har ikke noe annet valg enn å endre praksis for å møte fremtiden. Vi må sørge for at vi klarer å gjennomføre dette med god nok kvalitet.

Birkenes kommune har sammen med Lillesand, Søgne, Sogndalen og Kristiansand utarbeidet en intensjonsavtale for en eventuell kommunesammenslåing. Kommunene må ta en avgjørelse gjeldende sammenslåing før sommeren 2016. En eventuell sammenslåing vil skje 2020.

Dette er et stort skritt, men kan være en løsning for en liten kommune som sliter med å få til utvikling alene, og gi god nok kvalitet på enkelte områder. Knyttet til en ønsket kommunesammenslåing fra regjeringens side, er det lagt ut et høringsforslag gjeldende fordelingen av inntekter mellom kommunene.

Hovedprinsippet i forslaget bygger på ny kostnadsnøkkel for kommunene. Forslaget innebærer at det ikke lenger blitt gitt full kompensasjon for smådriftsulempere gjennom basiskriteriet. Kommunenes reiseavstand for å nå 5 000 innbyggere brukes som grunnlag for å beregne hvor stor kompensasjon kommunene skal få for smådriftsulempene. Videre foreslås det også at flere tilskuddsordninger blir slått sammen.

Det er utarbeidet 3 forskjellige alternativer som viser at Birkenes kommune vil miste mellom ca. 3 og 7 millioner kroner i årlige inntekter. Det vil i så fall være alvorlig for Birkenes dersom det ikke blir kommunesammenslåing. Endringen i inntektssystemet er imidlertid foreslått fra 2017 allerede og vil dersom det blir gjennomført gjelde for tre år før en eventuell kommunesammenslåing. Dette vil være vanskelig å håndtere på toppen av krevende prosesser fram mot sammenslåing. Det vil også bryte med begrunnelsen for inndelingstilskuddet, som er at kommunene skal ha forutsigbarhet og god tid til omstilling.

TJENESTOMRÅDE TEKNISK

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Tjenesteområdet teknisk ivaretar drift og vedlikehold av kommunale bygninger, vann og avløpsnett, kommunale veier, friluftsområder med mer. Tjenesteområdet har også ansvar for planlegging og gjennomføring av investeringsprosjekter knyttet til vedlikeholdsoppgaver, oppgraderingstiltak og nye bygg og infrastrukturtiltak (vei, vann og avløp). Videre har tjenesteområdet ansvaret for forvaltningsmessige oppgaver innenfor planlegging, byggesak, oppmåling, landbruk, geodata, miljø med mer. Vi ivaretar også de kommunale eiendommene.

Teknisk har gjennom 2015 hatt en krevende ressursituasjon for å ivareta lovpålagte oppgaver innen forvaltning og nødvendige driftsoppgaver. Det har likevel vært prioritert å jobbe med utviklingsoppgaver for å finne nye og mer robuste løsninger som skal ivareta drift og forvaltning.

En viktig del av dette har vært etablering av vertskommunesamarbeid med Lillesand for fagene oppmåling, geodata, eiendomsskatt, jord-/skogbruk og miljø. Dette samarbeidet ble i gang-satt 1.9 med lokalisering på Birkeland. Samarbeidsfagene er etablert som egen avdeling, og som følge av dette er avdeling plan- og utvikling avvirket. Fagene plan og byggesak er flyttet til teknisk stab.

For samarbeidsfagene har prosessen, både i forkant av 1.9 og gjennomføring av selve samlokaliseringen, vært krevende for de som er involvert. Det har også krevd en del administrative ressurser. Produksjonen for de aktuelle fagene har vært god, og det er funnet gode tilnærminger til arbeidsflyt for de fleste områdene. Noe gjenstår for å optimalisere arbeidsflyten. Dette handler om rutiner og saksflyt for det enkelte fag, og mellom øvrige fagområder i de to kommunene. Det er også gjort viktige erfaringer på de tingene som må forberedes dersom det skal gjennomføres tilsvarende prosesser, blant annet bedre forberedelse av alle rutiner, delegasjoner mm.

Kommunen har gjennom de siste årene hatt utfordringer med restanser innenfor flere fagfelt, spesielt oppmåling, matrikkelføring, enkelte deler av byggesaksbehandlingen og jordbruk.

Hovedmålsettingen for forvaltningsfagene har vært at lovpålagte oppgaver leveres med rett kvalitet til rett tid, ingen restanser. Det har vært jobbet målrettet og systematisk for å få bort restansene. Samtidig har det vært fokus på at nye oppgaver skal leveres til rett tid for å unngå nye restanser. For oppmålingssaker er restanser som blir fulgt opp av kartverket redusert fra nær 80 til ca. 20. Alle de gjenværende var i arbeid og lukkes tidlig i 2016. Byggesak har løst utfordring med matrikkelføring. Den eneste oppgaven som gjenstår uløst er kontrolloppgaven. Denne vil bli prioritert i 2016. For jordbruk er det gjort et stort arbeid med å lukke restanser, spesielt med fokus på tilskuddssaker. Ved utgangen av 2015 var det få restanser igjen og området vil være ajour tidlig i 2016. Nye saker, blir med få unntak, håndtert i tråd med tidsfrister.

Kommunen har gjennom flere år hatt et vedlikeholdsbudsjett som ikke er tilstrekkelig til å dekke slitasje på bygninger og infrastruktur. De løpende driftsoppgavene som har vært nødvendig for å opprettholde tjenestetilbud i kommunale bygg og leveringssikkerhet for blant annet vann og avløp har vært ivarettatt. Vedlikeholdsarbeider styres i stor grad av behov som oppstår brått, og som er helt avgjørende for funksjonalitet.

Forfallet i den kommunale infrastrukturen er den største utfordringen tjenesteområdet står overfor. Dette ligger til grunn for hovedmålsetning for 2015, «fra forfall til sunn verdiforvaltning». Med de økonomiske rammene som er forutsatt for budsjett og økonomiplan, er en langt unna å kunne nå en slik målsetning. Det er likevel avgjørende at tilgjengelige ressurser benyttes optimalt, for at minst mulig ressurser skal gå med til «brannsløkking».

Teknisk drift har hatt som målsetning; *planmessig tilnærming til prioritering av oppgaver*. For bygg har en valgt å jobbe med vedlikeholdsplanlegging ved hjelp av systemet Plania. Dette arbeidet er godt i gang, men det gjenstår en del arbeid før Plania er et effektivt styringssystem for bygningsforvaltningen. Dette er en viktig oppgave å prioritere videre.

For VA er det etablert hovedplan. Denne ligger til grunn for prioritering av oppgaver slik at de enkelte arbeider kommer i rett rekkefølge, og en får størst mulig effekt av tiltakene. Det er ikke etablert en hovedplan for vei. Det har likevel vært gjort klare prioritering av nivå på vedlikehold og strekninger som skal oppgraderes innenfor avsatte rammer. Det er valgt en tilnærming til oppgradering som sier at når et arbeid starter på en strekning, benyttes nok ressurser for å minimalisere behov de neste årene. Dette innebærer at andre strekninger må vente noe lenger før tiltrent oppgradering blir gjennomført. Vurderingen av utførte tiltak i 2015 er at en har fått gjort mye med de midlene som har vært tilgjengelig.

Innen ENØK har kommunen et stort potensiale. Et forprosjekt fra 2014 tilsier at det er mye å spare for kommunen innen dette området. En har lagt til grunn og gjennomført tiltak i 2015, men en trenger en mer helhetlig tilnærming til aktuelle tiltak før en starter store investeringer. Dette må få prioritet innen byggdrift i 2016.

Kultur har som målsetning å opprettholde aktivitet og service. Området er en viktig forutsetning for å tilrettelegge for den store frivillige innsatsen som preger Birkenes. Frivillig innsats er avgjørende for at kommunen kan da det tilbudet som er tilgjengelig på mange områder.

Det har vært gjennomført flere viktige tiltak både på arrangementsiden, og ikke minst ved tilrettelegging for aktivitet og friluftsliv. Av viktige arrangement nevnes UKM, Ung Scene, allsang på jorden og Birkelandsdagene. Spesielt nevnes åpning av Elveplassen friluftsområde med Miljøministeren tilstede. I 2015 ble det tildelt 0,3 mill. kroner ekstra til tildeling til lag og foreninger.

Det meste av dette ble delt ut ihht. søknader som kom inn.

Næringsarbeidet har vært konsentrert rundt prosjekter som skal bidra til å nå målsetningen i kommuneplanen om tre levende sentra. Kommunen har vært engasjert i Telemarksvegen og Engeslandstunet. Videre er stedsutvikling på Birkeland, hvor regulerings- og utviklingsprosesser knyttet til Strøget, viktig. Handlingsplan til strategisk næringsplan i Knutepunkt Sørlandet er vedtatt. For Birkenes har det vært jobbet spesielt med prosjektet Smartskog som skal utvikle verdiskapning i skogbruket, og grønne næringer generelt.

Innen overordnet planlegging har rullering av kommuneplanens arealdel vært viktig faktor. Dette arbeidet er startet opp, men ikke kommet så langt som forutsatt. Dette som følge av at ressurser har måtte prioriteres til andre oppgaver.

Tjenesteområdet har i 2015 hatt ansvar for flere investeringsprosjekter. De to viktigste er VA anlegg i gang- og sykkelveg mot Lillesand, og oppgradering av Birkeland skole. Gang- og sykkelvegen med VA anlegg sto ferdig i oktober. Birkeland skole ferdigstilles tidlig i 2016. Oppgradering av skolen var et viktig prosjekt både for arbeids- og læringsmiljø, samt for vedlikehold og energibruk mm. Av andre store oppgaver pekes det på vurderinger knyttet til kommunereform. Kommunen har deltatt i arbeidet i regi av Knutepunkt Sørlandet. Dette er en oppgave som har krevd en del ressurser.

Personal:

Personalsituasjonen har vært relativt stabil. Vakant stilling som avd.leder VVA ble besatt i juni, og har vært viktig for å ivareta rett bemanning og oppfølging av medarbeiderne.

Området har en økning i antall hjemler. Dette som følge av overføring av ansatte fra Lillesand kommune knyttet til vertskommunesamarbeidet, til sammen 7,3 årsverk.

Sykefraværet er stabilt lavt med unntak av byggdrift. Det har vært jobbet spesielt med arbeidsmiljø for renholdere etter gjennomført omorganisering. Dette har gitt god effekt og bidratt til reduksjoner i sykefraværet.

Økonomi:

Tjenesteområdet har et mindreforbruk kr i overkant av kr 0,6 mill. Det har for de fleste områder vært god styring i forhold til budsjettforutsetningene. Forhold utenfor kontroll, som snømengder, har bidratt til å holde et i utgangspunktet stramt budsjett godt innenfor rammene. Der en har sett merkostnader har det vært holdt igjen tilsvarende på andre områder for å holde budsjettrammen.

Lønnsutgifter er tilnærmet som budsjettet. Det er noen forskjeller mellom ansvar bla a som følge av flytting av hjemler for tilpasning til vertskommunesamarbeidet med Lillesand. Midler fra vakante stillinger har vært benyttet til å rydde opp i restanser etter innføring av eiendomsskatt og innen jordbruk.

De største negative avvikene i øvrige driftsutgifter er byggdrift med totalt 0,33 mill. Her har de vært lavere energikostnader (0,4 mill) og reduserte kommunale avgifter. Det har imidlertid vært merkostnader til vedlikehold på 0,56 mill., mye på grunn av ekstra kostnader til nedrigg av Birkenesparken barnehage. Reduserte leieinntekter utgjør 0,36 mill., bla. som følge av at det nye bygget i Lille Tømmeråsen ikke kan leies ut ettersom det er en pågående tvist med entreprenør.

Det er også noe reduserte gebyrinntekter for byggesak og oppmåling 0,4 mill. En del mindre utgiftsposter har mindreforbruk. Det er 0,95 mill. i reduserte utgifter til vinter-vedlikehold, som er noe lavere en rapportert potensial i 2. tertial. Dette som følge av at det kom noe snø i desember. Noe merforbruk innen veglys og på park gjør at mindreforbruket innen veg, vann og avløp er på 0,9 mill.

Av andre viktige positive avvik nevnes redusert eiertilskudd til KBR på 0,3 mill-, reduksjon i kjøp av tjenester til kommuneplanlegging 0,5 mill. Dette innebærer imidlertid at oppgaven med rullering av kommuneplanens arealdel er utsatt. Næring har et negativt avvik på 0,5 mill. siden tilbakebetaling av prosjektmidler fra Staten vil bli inntektsført i 2016. Dette er et avvik som ikke ble tatt hensyn til i 2. tertial, og er noe av grunnen til at mindreforbruket på slutten av året er lavere enn forventet. Kultur har et mindreforbruk på 0,3 mill. Avsatte kursmidler er holdt tilbake og fremkommer med et mindreforbruk på 0,1 mill.

Hovedtall Teknisk

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	26 394		Årsverk
Varer og tjenester	34 238	2013	44,66
Andre driftsutgifter	16 379	2014	44,71
	<u>77 011</u>	2015	45,83
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	26 394	1-8 dager	0,6 %
Refusjoner	34 238	9-16 dager	0,2 %
Andre driftsinntekter	5 006	17 dager +	4,5 %
	<u>42 646</u>	Sum	5,3 %
mindreforbruk(-)	-634	Tjenestesjef Halvor Nes	

NÆRING/KULTUR/MILJØ /EIENDOM

Stabsområdet på teknisk ivaretar næring og kultur, kommunal renovasjon, brann og beredskap, kommunale avgifter, administrasjon av teknisk sektor, kommunal eiendom og miljøadministrasjon. Miljøadministrasjon er fra 1.9.15 flyttet til avdeling for vertskommunesamarbeidet med Lillesand. Renovasjon, brann og beredskap ivaretas av henholdsvis LiBiR (interkommunalt avfallsselskap) og KBR (Kristiansandsregionen brann og redning) Disse enhetene ivaretar det kommunale behovet på en god måte.

Innen næring er det jobbet med tiltak i tråd med næringsstrategi for knutepunktkommunene og tilhørende handlingsplaner. For Birkenes er oppfølgingen av satsningsområdet stedskvaliteter sentralt for de tiltak som er lagt i handlingsplanen. I tillegg tiltak som skal bidra til næringsutvikling, spesielt innenfor «grønne næringer», blant annet innen skogbruk. Et av tiltakene som det har vært jobbet mye med i 2015 er SMARTSKOG. Dette er et initiativ fra lokale skogbrukere for å danne et selskap som skal videreutvikle verdiskapning knyttet til tre og trebasert næring. Kommunen har bidratt med tilrettelegging, søknader om prosjektmidler mm.

Prosessene med stedsutvikling har også hatt fokus i 2015. Dette med utgangspunkt i at tre levende sentra er ett av tre hovedsatsningsområder i kommuneplanen. Det har vært jobbet med sentrumsplan, samt arbeidet med prosjektet Engeslandstunet og Telemarksvegen som turistveg. Kommunen mottar eksterne midler til å drive flere av de stedsutviklingsprosessene som pågår.

I Tveide Næringspark ble det i 2015 solgt flere tomter enn forutsatt i budsjett. Det er god aktivitet på de solgte arealene med nye bygg på flere av tomtene. I tillegg ble grøntanlegget ferdigstilt i 2015, og sammen med den nye gang- og sykkelveien forbi næringsparken gir dette hele området et løft.

Arbeidet med trafiksikkerhet ble tidligere rapportert fra dette området. Dette er i 2015 flyttet til avdeling vei, vann og avløp og rapporteres derfra.

Det har også i 2015 vært jobbet med opprydding av kommunens avtaler med private og bedrifter i forbindelse med eiendomsforvaltning. Det har vært mange avtaler angående eiendom som for eksempel er muntlige eller utdaterte som trenger fornying. I 2015 har det også vært jobbet spesielt med avtale knyttet til deponi for 3B fiberglass, hvor kommunen har en rolle ihht miljølovverket. Den daglige rutinen innen eiendomsforvaltning går mye på representasjon, behandle ulike hendelser angående kjøp/ leie av grunn, og i tillegg sletting/ oppretting av ulike avtaler/ erklæringer.

Av andre viktige oppgaver nevnes prosess med å etablere vertskommunesamarbeid med Lillesand innen jord-/skogbruk, miljø, eiendomsskatt, oppmåling og geodata. Denne oppgaven har i tillegg til ressursbruk fra de som er direkte berørt krevd en del administrative ressurser. Det er primært teknisk sjef som har fulgt opp dette i tillegg til servicesenteret.

Måloppnåelse og utførte oppgaver

Det har også vært brukt en del ressurser på utredning knyttet til kommunereformen i regi av Knutepunkt Sørlandet. Denne ble levert i juni 2015 for videre politiske behandling. Teknisk sjef var representert i utredningsgruppen. I tillegg har det vært benyttet andre interne ressurser til utredning og saksforberedelser samt folkemøter.

Personal:

En medarbeider gikk av med pensjon i september 2015. Det er ikke ansatt noen ny person i denne stillingen. Hjemmel er fordelt og benyttet til å få gjort endringer blant annet med å flytte miljøadministrasjonen til avdeling for vertskommunesamarbeid.

Økonomi:

Totalt sett fremkommer ansvarene med et mindreforbruk. De viktigste endringene mot budsjett er: ca. 0,1mill. i økte inntekter på festetomter, redusert eiertilskudd til KBR 0,3 mill., reduksjon i kjøp av tjenester til kommuneplanlegging 0,5 mill.(som følge av utsettelse av revisjon av arealdelen), ca. 0,2 mill. i økte lønnsutgifter på teknisk kontor. Dette som følge av innleie av midlertidig hjelp til å avslutte eiendomsskatteprosjektet. Midler ble hentet fra midlertidig vakante stillinger. Det har vært en høyere inntekt en budsjettet for feieravgift, 0,8 mill.. Her vil gebyrer justeres for 2016. Videre har området hatt reduserte gebyrinntekter tilsvarende 0,3 mill. som følge av endringer i søknadspliktige tiltak mm. For næring fremkommer regnskapet med et merforbruk på 0,5 mill. Dette skyldes at ikke overføringer fra prosjekter støttet av staten har kommet inn innenfor regnskapsåret og at da interne føringer ikke er ført som budsjettet. Videre ligger det i regnskapet inne ca. 0.1 mill. som er kostander som skal viderefaktureres til prosjekter. Det har også påløpt noen utgifter til konsulent som ikke var budsjettet pga videreføring av sentrumsplanen. Disse må sees mot reduserte utgifter til kjøp av tjenester til kommuneplanlegging. Samarbeidskostandene til Knutepunktet var 25 000 mer enn budsjettet. Innen kultur er det et mindreforbruk på rundt 0,3 mill. Dette som følge av noe reduserte lønnsutgifter, noe høyere leieinntekter, reduserte tilskudd og generell reduksjon i diverse utgifter. Kursmidler for teknisk er lagt til fellesområdet. Her ble det aller meste av budsjettet på 0,1 mill. holdt igjen og fremkommer med mindeforbruk tilsvarende

Hovedtall ansvar 1138,1145,1146,1152,1153,1158,1159,1400,1401,1450,1505,4200-4266

Utgifter		Bemannings	
Lønn og sosiale utgifter	6 282		Årsverk
Varer og tjenester	10 925	2013	9,1
Andre driftsutgifter	10 549	2014	8,8
	<u>27 756</u>	2015	8,8
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	2 401	1-8 dager	0,3%
Refusjoner	10 546	9-16 dager	0,2 %
Andre driftsinntekter	4 982	17 dager +	0,2 %
	<u>17 930</u>	Sum	0,7 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Teknisk sjef	Halvor Nes
	-241		

VEI, VANN OG AVLØP

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Birkenes kommune har sammen med Aprova AS, utarbeidet en hovedplan for vann og avløp for Birkeland. Arbeidet startet februar 2014 og ble ferdigstilt mars 2015. Hovedplanen formulerer blant annet hovedmål og arbeidsmål for vannforsyning og avløp. Den kartlegger dagens status og tilstand på kommunens anlegg, fremmer aktuelle tiltak og utformer en handlingsplan for planperioden 2015 -2026.

Kommunens etablering av nytt VA-anlegg i gang – og sykkelvei, FV 402, fra Birkeland sentrum til Tveide Næringspark er ferdigstilt og åpnet. Estimerte kostnadsramme for prosjektet ble for øvrig ikke overholdt.

Produksjonen av vann ved våre vannverk er stabile. Bortsett fra vannverket på Engesland er kvaliteten meget god. Engesland vannverk har ikke tilfredsstillende rensing av jern og mangan. Avdelingen har forsøkt flere tiltak for å utbedre problemet som ikke har gitt tilfredsstillende resultater. Det ventes at endelig løsning er klar våren 2016. Løsningen omfatter bla. omlegging av eksisterende vannledninger.

Birkeland vannverk leverer vann av høy kvalitet, men har fortsatt noe høyt forbruk. Noe av forklaringen er lekkasjer på stikk og i anboringer. Disse er vanskelige å kartlegge. Herefoss vannverk har en stabil produksjon og leverer vann av høy kvalitet. Noe lekkasje forekommer også her.

Oppførelse og etablering av Natveitåsen høydebasseng var tenkt igangsatt i løpet av 2015. Grunnet en rettslig konflikt mellom berørte parter ift. plassering av bassenget, er ikke prosjektet startet. Kommunen vurderer derfor alternative plasseringer for høydebassenget. Avklaring vedrørende plassering og oppstart prosjekt - høsten 2016.

Det er gjennomført diverse mindre VA-oppgradering - og saneringsarbeider i 2015 – utskifting av vannledninger (eternittrør). Prosjektene utføres i egen regi ved bruk av rørløp med rammeavtale. Arbeidene utføres etappevis, etter behov og ihht. hovedplanen.

Alle avløpsrensaneanlegg har hatt stabil drift og god rensing. Imidlertid sliter vi med organisk stoff ved Birkeland rensaneanlegg. I perioder med stort innlekk klarer ikke rensaneanlegget kravet til rensing av organisk stoff. Lekkasjesøk og ledningssanering vil bedre situasjonen.

På kommunale veianlegg er det utført veivedlikehold etter behov. Arbeidet begrenser seg til enkelt vedlikehold som grusing, lapping av asfalskader, slodding, kantklipp mm. På to kommunale grusveier, Håbbsland og Vestre Flaa, har kommunen prioritert mer omfattende veivedlikehold/oppgraderinger som har resultert i en standardheving på omtalte strekninger. På slutten av året startet arbeidet med ny bro på Solheim. Prosjektet er nesten ferdigstilt. Grunnet årstiden var det ikke mulig å anlegge asfalt. Dette blir utført våren 2016. Det er et stort etterslep på veivedlikeholdet. De fleste veiene holder ikke en tilstrekkelig standard og fremkommelighet.

Personal:

I juni måned ble det ansatt ny avdelingsleder. Teknisk sjef fungerte som avdelingsleder frem til nyansettelsen. Økning bemanning fra 2014 – 2015 skyldes 3% stillingsbrøk for renholder, dette er gjort i forbindelse med omorganisering av renholdstjenesten.

Økonomi:

For vann og avløp er situasjonen balanse mellom gebyrer og investeringer. Verktøyet for selvkostberegninger (Momentum) har gitt et presist utgangspunkt for konsekvensene av de investeringer som ligger foran oss – bla i forhold til endringer i gebyrene. Dette er lagt til grunn for budsjett 2016 og i økonomiplanen.

Ser man isolert sett på selvkostområdenes regnskapstall viser det et mindreforbruk på 39 000,-.

Ansvarsområdet 1440 har et mindreforbruk på 0,9 mill. grunnet besparelser vintervedlikehold, rep. egne transport midler og lønnskostnader. Merforbruk på ansvarene 1442 gatelys og 1406 park gir avdelingen ekskl. selvkostansvarene et mindreforbruk på 0,9 mill.,-. Samlet sett gir det avdelingen et mindreforbruk på 0,9 mill.

Hovedtall ansvar 1406, 1410, 1411, 1420, 1421, 1432, 1440, 1442

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	3 724	Årsverk	
Varer og tjenester	8 675	2013	7,18
Andre driftsutgifter	3 386	2014	6,55
	15 785	2015	6,58
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	9 334	1-8 dager	0,3 %
Refusjoner	1 755	9-16 dager	0,0 %
Andre driftsinntekter	24	17 dager +	0,1 %
	11 112	Sum	0,4 %
mindreforbruk(-)	- 892	Avdelingsleder Stian Nordahl Sørli	

PLAN, BYGGESAK OG OPPMÅLING

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Fra 1.9 gikk fagene oppmåling, geodata, jord-/skogbruk, eiendomsskatt og miljø inn i vertskommunesamarbeid med Lillesand, med Birkenes som vertskommune. Det ble opprettet egen avdeling for samarbeidet. Plan og byggesak ble overført til teknisk stab.

Arbeidsmengden i forhold til tilgjengelige ressurser er stor. Fagene klarer imidlertid stort sett å holde unna sakene i henhold til de krav det er til tidsfrister. Det er begrenset tid til nødvendig utviklingsarbeid.

OPPMÅLING

Oppmåling ivaretar oppmålingssaker, matrikkelføring, seksjonering og adressering

Det var 50 nye oppmålingssaker i 2015. Alle nye saker som gjelder fradeling, grensejustering, arealoverføring, seksjonering, forretning over eksisterende grenser ble ivaretatt innenfor tidsfrister satt i lovverket.

Det har gjennom flere år vært et betydelig antall restanser innen oppmåling. Dette dreier seg blant annet om midlertidige forretninger, ikke fullførte forretninger, matrikkelføring av avslutta jordskiftesaker og saker levert av Statens Vegvesen, samt retting av rapporterte feil i matrikkelkartet. Det har vært jobbet målrettet og systematisk med å avslutte disse restansene. Ved utgangen til 2014 var antallet restanser 8 MIF og 68 MUF. Ved utgangen av 2015 var antallet 5 MIF og 16 MUF.

Det ble benyttet noe ekstern bistand for å ha kapasitet til å lukke restanser.

Det er også noen øvrige eldre saker som står uavsluttet. Disse har ikke prioritet, men vil behandles etter hvert som det dukker opp nye saker på de aktuelle eiendommene.

Produksjonsløype for oppmålingssaker som ble etablert i 2014, gir gode resultater for effektiv gjennomføring av nye saker.

Det har vært jobbet mye med adressering. De fleste veier er gitt navn gjennom navneutvalget. Selve adresseringen og føringen i registre og kartbaser fortsetter.

GEODATA

Geodata har ansvaret for vedlikehold og etablering av digitale kartdata i kommunen. Dette er et sentralt verktøy for saksbehandling og mange av kommunens øvrige tjenester.

Utvikling i mange fagfelt innebærer i stor grad bruk av digitale kartdata som gjør at dette brukes i stadig nye sammenhenger. Resurser innenfor geodata går med til å bidra i arbeid som eks. kommunale avgifter, oppmåling, eiendomsskatt plan- og byggesaker mm.

BYGGESAK

I 2015 ble det behandlet 170 saker.

Dette er delesaker, søknader uten ansvar, søknader med ansvar, rammesøknader, endringssøknader, klagesaker, igangsettingstillatelse, midlertidig brukstillatelse, ferdigattest, utslippssøknader.

Byggesak har funnet en god og effektiv produksjonsløype som ivaretar behandling innenfor gitte frister med få unntak. Gjennomsnittlig behandlingstid i 2015 var:

Søknad med 3 ukers frist: 13 dager

Søknad med 12 ukers frist: 32 dager

Søknad med dispensasjon fra plankrav: 43 dager

Andre saker: 17 dager

Matrikkelføring ivaretas, men det er ennå litt igjen før alle saker blir ført innen femdagersfrist etter at vedtak er fattet. Fra september ivaretas matrikkelføring av byggesaker gjennom vertskommunesamarbeidet med Lillesand.

Av uløste oppgaver er det nå bare kontroll (10% av byggesaker skal det føres tilsyn ved) som gjenstår. Dette arbeides det med å finne løsninger på.

AREALPLAN

Det har gjennom 2015 vært jobbet med avslutning av sentrumsplan, oppstart av revisjon av kommuneplanens arealdel og bidrag til arbeid med andre kommunale planer som for eksempel barnehagebehovsplan. Arealplanlegger har også vært involvert i arbeidet med utvikling av Tobias Jorde, kommunereform og innspill/ oppfølging av regionale planer, utbyggingsavtaler mm.

Planer som er ferdig behandlet:.

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Detaljregulering Valtjønn Øst
- Mindre endringer av planer jf. pbl §12-14

Planer som er under arbeid er følgende:

- Områdereguleringsplan Birkeland Sentrum
- Detaljreguleringsplan for Hauane
- Detaljreguleringsplan for FV42 Hovland – Lislevatn

LANDBRUK

Jordbruk har i 2015 jobbet målrettet med å få oversikt og løse restanser for området. Det har vært avdekket noe restanser, blant annet innen noen tilskuddsområder. Ved utgangen av året gjensto kun et fåtall eldre saker. Disse blir lukket tidlig i 2016. Det har vært benyttet noe hjelp til å ta unna restanser.

Jordbruk har i 2015 behandlet 46 søknader om produksjonstillegg pr. 1.1. 2015 og 69 søknader pr. 1.8.2015. Totalt utbetaling i 2015 inkludert avløsertilskudd var kr 8,9 mill. Videre er det behandlet 11 nye søknader om spesielle miljøtiltak (SMIL-midler). 4 søknader er innvilget med totalt 64 550 kr. Det er innvilget 4 søknader om tilskudd til drenering med totalt 54 195 kr. Eldre saker om SMIL og dreneringstilskudd kommer i tillegg.

I tillegg ble det behandlet 46 søknader om tilskudd til avløsning ved sykdom. Det er behandlet 9 saker etter konsesjonsloven og 14 saker om omdisponering eller deling etter jordloven. Kommunen uttaler seg til saker som skal endelig behandles av Innovasjon Norge. Vi har videregående tre saker i begynnelsen av 2016 som ble innledet i 2015.

Skogbruksrådgiver håndterer tilskuddsmidler, skogfond, skogsbilveger og oppfølging av avvirkning og skogkultur. Det er også lagt til rette for kurs i regi av aktivt skogbruk samt arrangert landbruksdag for åttendeklassinger. Kapasiteten til skogbruksrådgiver har vært 40% for Birkenes. Dette er ikke tilstrekkelig til å løse alle oppgaver. Det jobbes med å finne løsninger på dette.

Det har vært gjort et omfattende arbeid med oppretting av feil i matrikkelen knyttet til eiendomsgrensene. Det gjenstår en del arbeid på dette prosjektet, men mye er også rettet.

Personal

Det har i 2015 vært bytte av jordbruksrådgiver som følge av pensjonsavgang. Forøvrigt har bemanningen vært stabil med lavt sykefravær.

Endringen i hjemler er knyttet til overføring av 7 årsverk fra Lillesand i forbindelse med vertskommunesamarbeidet. Jordbruksrådgiver som kom fra Lillesand gikk ut i foreldrepermisjon fra oktober. Det er inne fast vikar i denne stillingen. Endringer i bemanning har medført et behov for en innkjøringsperiode med noe redusert effektivitet.

Økonomi

Totalt sett et merforbruk på de aktuelle områdene på 0,2 mill. Dette er knyttet til økte lønnsutgifter, blant annet innleie av ekstra hjelp på landbruk for å håndtere restanser. Det har vært flytting av hjemler som følge av tilpasning til vertskommunesamarbeidet med Lillesand. Sett mot andre ansvar, bla a næring, jevner merforbruket på lønn seg ut. De ansvarene som er knyttet til ansatte overført fra Lillesand kommenteres ikke nærmere her da de føres i null ved fakturering til Lillesand.

De øvrige driftsutgiftene har noe +/- . Bla a er det ca. 0,1 mill i reduserte gebyrinntekter for oppmåling og ca. 0,1 mill. i merkostnad på lisenser knyttet til programvare for geodata. Dette jevnes imidlertid ut med at andre kostnader er holdt tilbake og ligger under budsjett.

Hovedtall ansvar 1130, 1131, 1135, 1170,1180,1181,1182,1184,1185,1187, 1402, 1403,1500

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	5 394	Årsverk	
Varer og tjenester	1 296	2013	5,55
Andre driftsutgifter	332	2014	4,85
	<u>7 022</u>	2015	11,55
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	1 582	1-8 dager	0,0 %
Refusjoner	2 042	9-16 dager	0,0 %
Andre driftsinntekter	0	17 dager +	0,0 %
	<u>3 624</u>	Sum	0,0 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Halvor Nes	
	169		

BYGGDRIFT

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Avdelingen for bygg- og drift ivaretar drift og vedlikehold av den kommunale eiendomsmassen.

I 2015 har vedlikeholdsarbeidet bestått i å reparere skader og rette feil som har oppstått. Det periodiske vedlikeholdsarbeidet som er nødvendig for å opprettholde verdier, standard, kvalitet og estetikk i bygninger har det vært lite rom for. Forfallet på en del bygg økte i 2015.

Birkeneshallen ble oppgradert av vaktmesterne. De rehabiliterte alle dusjene, skiftet vinduer og noe kledning i front av hallen. Det er to aldersboliger som vaktmesterne har skiftet kjøkken på og malt opp, de har også malt opp tre serviceboliger. På Engesland skole har vaktmesterne lagd ny resepsjon. Det er delvis utført rehabilitering av Nordåsen terrasse 89. Og på Herefoss skole har vaktmesterne lagd brannsluse ut fra klasserom.

Personal:

Omorganiseringen av renholderne ble ferdig i løpet av 2015. Det har vært en tøff overgang for flere renholdere å gå fra «perfekt» renhold til godt nok.

Vi har etter omorganiseringen hatt en del sykemeldte i 2015, noen relatert til omorganiseringen, og noen av andre årsaker. Her har vi fulgt opp med tiltak som samtale, dialogspill, bedre forståelse av ny arbeidsplan, utstyr mm.

En vaktmester med 100% stilling gikk av med pensjon i 2015. Det er gjort tilpasninger knyttet til omplassering og ansatt en person i 50 % og en i 70%. De ekstra 20% er flyttet fra park som er en oppgave vaktmesterne nå ivaretar.

Vi har inne en maler gjennom NAV, han har bla. malt opp tolv kontorer/ rom på kommunehuset.

Vi hadde også inne syv ungdommer som sommerhjelp. Disse malte bla. opp serviceboligene utvendig.

Når det gjelder bemanning i 2015 er den på 20,22 årsverk. Det gjenstår noe opprydding i hjemler etter omstillingen på renhold som gjør at tallet vil være i overkant av 18 årsverk.

Økonomi:

Utgifter til strøm i byggene har et mindreforbruk på ca. 0,4 mill. Dette skyldes hovedsakelig lave strømpriser. Forbruket i de største byggene i kWh er omtrent likt i 2015 sammenlignet med 2014.

Vedlikeholdsbudsjettet har et merforbruk på ca. 0.56 mill. Dette kommer som følge av uforutsette ting som krevde tiltak på slutten av året. Vi har også et etterslep fra nedriggingen av Birkenesparken barnehage som ikke lå i budsjettet. Kostanden her var 0,4 mill eks. mva. I tillegg kommer tilbakebetaling av plassen til idrettslaget.

I 2014 ble de kommunale avgiftene gjennomgått for å danne et mere realistisk grunnlag for budsjett 2015. Det viser seg at vi har et mindreforbruk på ca. 0.2mill i 2015. Dette henger sammen med mangel på utleie av noen boliger, pluss at det er inngått ny avtale vedrørende renovasjon.

Leieutgifter for barnehager fremstår noe høyt da en mnd. leie av Birkenesparken barnehage er lagt inn i 1607-119001, men denne er inntektsført i 1607-165000.

Leieinntektene er ca. 0,4 mill. mindre en budsjettet i 2015. Dette er grunnet boliger som er oppusset, ikke leid ut, pluss tapsavsetningen på ubetalt husleie. Vi har også lille Tømmeråsen som vi ikke kan få leid ut. Vi er i en konflikt med entreprenør vedr. overtakelse og kan derfor ikke ta disse byggene i bruk før vi har en avklaring. Saken håndteres nå gjennom rettsapparatet.

Det at vi har høyere lønnsutgifter innen renhold henger sammen med at man har hatt en del sykemeldinger i 2015. Dette jevner seg imidlertid ut med refunderte sykemeldinger

Hovedtall ansvar 1600, 1601, 1602, 1603,1604,1605, 1606, 1607, 1608, 1609

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	10 994		Årsverk
Varer og tjenester	13 342	2013	22,83
Andre driftsutgifter	2 112	2014	25,08
	<u>26 448</u>	2015	18,9
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	4 181	1-8 dager	1,1 %
Refusjoner	5 799	9-16 dager	0,3 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	9,4 %
	<u>9 980</u>	Sum	10,8 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Vidar Syvertsen	
	330		

RESSURSSENTERET

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Ressurssenteret, som ble etablert 01.08.14, består av barnevern, helsestasjon, avdeling for psykisk helse og rus, PPT, SLT, flyktingetjeneste og psykomotorisk fysioterapeut. Tjenestenes primæroppgaver har blitt ivaretatt samtidig som det gradvis har blitt utviklet ny praksis. Leder av Ressurssenteret rapporterer til rådmannen.

Gjennom interne prosesser, og i samarbeid med eksterne ressurspersoner, er det utarbeidet et felles verdigrunnlag og målsetning for arbeidet med tidlig innsats i kommunen.

Mål for Ressurssenteret

Innbyggerne får en faglig forsvarlig og individuelt tilpasset tjeneste.

Menneskesyn:

Vi forstår mennesker i lys av hva de har opplevd.

Det betyr at vi møter mennesker med omsorg – selv når de utfordrer oss. Uforståelig atferd kan være uttrykk for smerte.

Tidlige livserfaringer påvirker menneskers utvikling på godt og vondt. Vi vet at mennesker møter store utfordringer, og vi vil bidra til å gi mot og livskraft. En bevisst verdijobbing over tid har gitt økt kunnskap om behovet for kompetanse på hva barn trenger, og hvordan vi som voksne kan bidra til at Birkenes kommune blir et godt sted å vokse opp.

Ansatte:

Dette menneskesynet er plattformen som ansatte skal arbeide ut fra.

Det har i løpet av året vært noen samlinger for alle ansatte ved ressurssenteret. Den ene fagsamlingen

var Familiesenteret i Aust-Agder ansvarlig for. Temaet var «Perspektiver på barn, familier og hjelpere». Vi har også arbeidet med å få en oversikt over hvilke tverrfaglige tiltak som Ressurssenteret er involvert i. Resultatet av dette arbeidet danner grunnlag for et delprosjekt i prosjekt balanse.

Det er fortsatt slik at flere av tjenesteområdene i Ressurssenteret har ekstra krevende oppgaver som utfordrer både fagligheten i den enkelte tjeneste og samhandlingen innad i Ressurssenteret og med andre i og utenfor kommunen.

Kompetanseutviklingsprogrammet «Trygge voksne» i regi av RVTS Sør (Regionalt Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, region sør) har fortsatt i 2015. Felles kompetanseheving på dette viktige området er av stor verdi.

Personal:

På bakgrunn av vedtak er det økning av årsverk på helsestasjonen og flyktingetjenesten. Det er også flere ansatte som er finansiert av prosjektmidler. Det har vært noen justeringer innad i Ressurssenteret. Sykefraværet er hovedsakelig knyttet til langtidsfravær.

Økonomi:

Totalt sett har Ressurssenteret et mindreforbruk på i overkant av 1 million i 2015. Dette skyldes i hovedsak ekstra skjønnstilskudd fra staten, og sykefravær der det ikke har blitt satt inn vikar. Barnevernet har isolert sett et overforbruk på grunn av flere saker i 2015.

Hovedtall ressurscenter

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	13 193		Årsverk
Varer og tjenester	12 145	2013	17,01
Andre driftsutgifter	2 780	2014	20,01
	<u>28 418</u>	2015	19,10
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	13	1-8 dager	1,4 %
Refusjoner	5 641	9-16 dager	0,6 %
Andre driftsinntekter	510	17 dager +	6,2 %
	<u>6 164</u>	Sum	8,2 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Enhetsleder: Tone Røinesdal	
	- 1 189		

FLYKTINGETJENESTEN& ADM

FELLESTILTAK :Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Ansvarer omfatter ledelse av Ressurssenteret, merkantil tjeneste som i hovedsak har oppgaver knyttet til helsestasjonen, samt drift av og deltakelse i EU-prosjektet «Moving from the Margins of Society». Det er også en liten psykomotorisk ressurs.

Personal: Det har vært stabilt 1,55 årsverk gjennom året. Den merkantile ressursen for enheten er for liten.

Økonomi: Det er et merforbruk på 0,3 mill. grunnet økte utgifter til lønn.

SLT:Måloppnåelse og utførte oppgaver:

SLT skal samordne lokale rus-og kriminalitetsforebyggende tiltak for barn og unge. Hovedmålgruppen er barn og unge i alderen 10-23 år. Birkenes kommune har inngått politirådsavtale med Agder Politidistrikt for 2014/2015. Dette er avtale på strategisk nivå, med felles prioriteringer og satsingsområder i.f.t. kriminalitetsforebygging. Kjernegrupper på skolene og fortsatt fokus på forebygging av vold i nære relasjoner, har vært blant satsingsområdene i 2015. Det har vært 2 kjernegrupper på videregående skoler, og 4 på ungdomsskolen, med totalt 33 møter. Arbeidet med å implementere veileder i.f.t. vold i nære relasjoner har fortsatt, og nye oppgaver på området har kommet til. I 2015 fikk Birkenes kommune ansvaret for oppfølging av ungdomskontrakter. 1 person har hatt ungdomskontrakt. Det har også vært jobbet mye i.f.t. nettvett og nettmobbing- både mot foreldre, ansatte og elever. Samarbeidsarrangementer i.f.t. fritid hadde stor aktivitet våren 2015(Arr.16.mai og D'Voice ungdomsfestival). Ungdomslos 40 % ble ansatt i desember 2015 (jobber inn mot skole, hjem og fritid). Nytt av året har vært jobbing med systemanalyse på Engesland, i.f.t utfordringer i oppvekstmiljø. Samarbeid med lokalt politi er sentralt i SLT-arbeidet. Dette fungerer svært bra i Birkenes kommune.

Hovedtall ansvar 2400, 2440, 2530, 2540

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	4 509		Årsverk
Varer og tjenester	1 160	2013	1,20
Andre driftsutgifter	2 036	2014	3,40
	<u>7 705</u>	2015	4,80
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter		1-8 dager	1,5 %
Refusjoner	2 704	9-16 dager	0,0 %
Andre driftsinntekter	448	17 dager +	0,0 %
	<u>3 152</u>	Sum	1,5 %
Merforbruk(+)/mindreforbruk(-)	151	Avdelingsleder Tone Røinesdal	

Personal:

Prosjektmidler fra Fylkesmannen muliggjør 100 % SLT koordinator og økt satsing på ungdom 18+. Ungdomslosen er en 40 % prosjektstilling.

Økonomi:

SLT-arbeidet har i 2015 mottatt totalt kr 611.388 fra ulike hold til kriminalitetsforebyggende tiltak og økt stilling. Det jobbes aktivt ift å skrive søknader om økonomisk støtte.

FLYKTINGETJENESTEN: Måloppnåelse og utførte oppgaver:

I løpet av 2015 ble det bosatt 20 personer fordelt på 11 boenheter. 6 av de bosatte er under 18 år. I tillegg er det ytterligere 3 personer som er her på alternativ mottaksplassering, AMOT. Flere av de som ble bosatt i 2015 er enslige under 30 år. Flyktingetjenesten leier flere boliger på det private markedet, i tillegg til å ha kommunale boenheter. Med de begrensede ressursene gjør de ansatte en stor innsats med å gjennomføre forsvarlig bosetting med fokus på den enkeltes ressurser.

SANA Asylmottak på Birkeland har økt til 160 plasser. I tillegg er det etablert et privat mottak for 5 enslige unge i kommunen.

Personal:

Flyktingtjenesten har svært dyktige og stabile ansatte. I løpet av 2015 har årsverkene økt fra 0,8 til 1,8, fordelt på 5 personer.

Det er 5 % stilling knyttet til samordning av kommunale tjenester knyttet til SANA Birkeland Statlige mottak.

Økonomi: Flyktingtjenesten har holdt seg til rammen. Utgiftene til introduksjonsstøtte er mindre enn budsjettet siden de fleste ble bosatt i siste del av året. Det er merforbruk knyttet til innkjøp av møbler og utstyr og bidrag barnehageopphold og SFO.

Ansvarsområdet knyttet til SANA Birkeland Statlige mottak for asylsøkere hadde et merforbruk på utgifter til tolk på nærmere kr 0,1 mill.

HELSESTASJONEN

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Helsestasjonen har ansvar for forebyggende og helsefremmende arbeid for gravide og for barn og unge i alderen 0–20 år og deres foresatte. Dette omfatter jordmortjeneste, helsestasjonstjeneste, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom. I tillegg har helsestasjonen et eget tilbud innen psykisk helse for barn og unge. Helsestasjonen har også ansvar for flyktningshelsetjeneste for barn og voksne i asylmottak.

Helsestasjonen har pr. 31.12.15 ansvar for 536 barn under skolealder, og 786 skoleelever på 1. til 10. trinn. Det betyr at ca. 26 % av kommunens innbyggere er faste brukere av helsestasjonens tilbud. I tillegg har helsestasjonen drop-in-tilbud til ungdom over grunnskolealder (Helsestasjon for ungdom). I 2015 ble det registrert 69 nye gravide i jordmortjenesten. Det ble født 70 barn i kommunen i 2015. I 2014 ble det født 61 barn. Helsestasjonen har i 2015 dokumentert 9487 kontakter i form av konsultasjoner, klientrettede samarbeidsmøter, telefoner og brev. Dette er en økning på 16,8 % fra 2014.

De siste årene har helsestasjons- og skolehelsetjenesten fått tillagt en rekke nye oppgaver og ansvarsområder. I Birkenes kommune har utfordringen blitt ekstra stor, ettersom dette har skjedd samtidig med en relativt stor økning i barnebefolkningen. Flere oppgaver og økt barnetall medførte at helsestasjonens målgruppe ikke fikk det tilbudet de har krav på. Etter bemanning-søkning i 2014 og 2015, er helsestasjons- og skolehelsetjenestens tilbud i tråd med gjeldende myndighetskrav.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn (systemrevisjon) med kommunens helsestasjonstjeneste for barn 0–6 år våren 2015. Det ble ikke funnet avvik ved tilsynet.

Helsestasjonen har sammen med PPT og barnehagene samarbeidsprosjektet «Kognitiv

utvikling 0–4 år». Prosjektet har fått midler fra Helsedirektoratet i 2012 og 2013. Resterende midler har blitt overført til 2014 og 2015. Gjennom dette prosjektet har ansatte på helsestasjonen, i barnehagene og også andre avdelinger i kommunen fått økt kompetanse innenfor de minste barnas psykososiale utvikling. Prosjektet ble avsluttet våren 2015, og har medført endret praksis i helsestasjonens arbeid. Blant annet blir foreldreveiledningsprogrammet Circle of Security Parenting (COS-P), som har som mål å fremme trygg tilknytning mellom foreldre og barn, tilbudt foreldre til alle nyfødte i kommunen. Høsten 2015 ble det også arrangert COS-P-kurs på kveldstid.

Personal:

I 2014 og 2015 har det gjennom statsbudsjettet kommet midler som skal brukes på helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Helsestasjonen fikk i 2015 en økning i personalressurser på 75 % stilling, fordelt på flyktningsykepleier 15 %, jordmor 10 % og helsesøster 50 %. Kommunen fikk tilskuddsmidler fra Fylkesmannens tilskuddsordning «Tilbud til voksne med langvarige og sammensatte behov for tjenester og barn og unge med sammensatte hjelpebehov- psykisk helse og rus» til å øke stillingen i psykisk helse barn og unge med 20 % i ett år fra 01.09.15.

Helsestasjonen har hatt to nyansettelser i 2015. Jordmor i 60 % stilling begynte 11.05.15, og helsesøster i 100 % begynte 15.09.15. Sykefraværet for 2015 var på 0,7 %.

Økonomi:

Helsestasjonen har hatt et mindreforbruk på ca. 0,8 mill. i 2015. Mindreforbruket skyldes i stor grad tilskudd fra staten, blant annet ekstra skjønnsmidler (kr 0,5 mill.) og tilskudd til drift av grupper for barn og unge i familier med belastning. I tillegg har stillinger stått vakant i korte perioder på grunn av nyansettelser.

Hovedtall enhet 2410

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	3 067	Årsverk	
Varer og tjenester	151	2013	4,2
Andre driftsutgifter	18	2014	4,6
	<u>3 536</u>	2015	6,5
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	1	1-8 dager	0,7 %
Refusjoner	707	9-16 dager	0,0 %
Andre driftsinntekter	37	17 dager +	0,0 %
	<u>745</u>	Sum	0,7 %
mindreforbruk(-)	-744	Avdelingsleder Cecilie Hodne	

BARNEVERNET

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Barneverntjenesten ble 01.03.15 slått sammen med barneverntjenesten i Lillesand under navnet "Felles barnevern for Birkenes og Lillesand kommuner". Lillesand kommune var vertskommune. Den nye barneverntjenesten ble lokalisert i Helsehuset i Lillesand. Barnevernet har også hatt tilgang til et kontor på Ressurssenteret på Birkeland. Barneverntjenesten har gått fra å være generalister til å bli mere spesialisert innenfor barnevernets ansvarsoppgaver, som undersøkelse og tiltak i hjemmet, og barn som bor i fosterhjem/institusjon.

Det har kommet 62 ny meldinger fra Birkenes kommune i 2015. 56 av disse meldingene har resultert i opprettelse av en barnevernundersøkelse. Det fremkommer ikke av tallene hvor mange meldinger som gjaldt allerede aktive saker, slik at innkomne meldinger i realiteten er større enn det som registreres. 11 barn som Birkenes kommune har omsorg for bor i fosterhjem eller på institusjon. 29 barn er i forskjellige hjelpetiltak i hjemmet, alt fra enkle tiltak til tiltak med praktisk veiledning i mange timer pr uke. Barnevernet har også tilsynsansvar for 15 barn som bor i fosterhjem i Birkenes kommune. Dette gjelder i hovedsak barn som er plassert i Birkenes fra andre kommuner.

Ved sammenslåing til felles barnevern for Birkenes og Lillesand kommuner 01.03.15 var det 23 nye undersøkelser som Barnevernet i Birkenes ikke hadde igangsatt. Enkelte av disse undersøkelsene hadde ligget siden november 2014. Dette har medført fristoverskridelser på 30 % i 2015. Det ble laget en plan for gjennomføring av undersøkelsene som også ble forelagt fylkesmannen. Det er laget en egen rapport på lukking av avvikene for disse fristoversittelsene.

Det var stor aktivitet i barnevernet i 2015. Dette skyldes i stor grad veileder om vold i nære relasjoner. Dette har ført til et stort fokus på og bevissthet rundt dette temaet, samt større trykk i forhold til henvendelser og meldinger til barnevernet. Dette vil også føre til at det vil bli flere barn i tiltak i tiden som kommer.

Hovedtall enhet 2420

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	902		Årsverk
Varer og tjenester	10 244	2013	4,00
Andre driftsutgifter	41	2014	4,00
	<u>11 187</u>	2015	0
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	5	1-8 dager	
Refusjoner	724	9-16 dager	
Andre driftsinntekter		17 dager +	
	<u>729</u>	Sum	
Merforbruk		Avdelingsleder Sverre Refsnes	
	310		

2015 sammenlignet med 2012, 2013 og 2014:

År	Meldinger	Undersøkelser	Tiltak	Frivillig plassering	Omsorg tvang	Institusjon
2012	56	47	26	3	10	0
2013	70	55	13	2	10	1
2014	68	46	25	4	9	2
2015	62	58	25	3	10	2

Barneverntjenesten har i 2015 hatt 6 saker for rettsystemet, det innebærer både fylkesnemnd, tingrett og lagmannsrett.

Tverrfaglig samarbeid:

Barnevernet er lokalisert til Ressurssenteret på Birkeland. Dette er med på å fremme gode tverrfaglige relasjoner i kommunen. Dette er viktig for å få til gode forebyggende tiltak og en helhetlig tiltakskjede for barn, unge og deres familier.

Personal:

Alle ansatte, 4 årsverk, i barneverntjenesten i Birkenes ble overført til Lillesand kommune under sammenslåing av barnevernet 01.03.15.

Økonomi:

Barnevernet har et merforbruk på kr. 0,3 mill. for 2015.

Overskridelsen er egentlig større, men redusert av ekstra skjønnstilskudd.

Barnevernet i Birkenes kommune går inn i et nytt stort felles barnevern fra 2016.

Det er laget et interkommunalt barnevernsamarbeid mellom Søgne, Songdalen, Kristiansand, Lillesand og Birkenes. Der Kristiansand er vertskommune. Det er opprettet et Lokalkontor i Lillesand som vil betjene kommunene Lillesand og Birkenes med undersøkelser og hjelpetiltak, mens oppgaver som mottak og fosterhjemavdelinger er sentralisert i Kristiansand.

PP-TJENESTEN

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Pedagogisk- psykologisk tjeneste, PPT, er en lovpålagt tjeneste (opplæringsloven § 5-6) som skal hjelpe barnehage, skole og voksenopplæring i arbeidet med kompetanse, råd, veiledning og organisasjonsutvikling for opplæring av elever med særlige behov. PPT har ansvar for å utrede vansker og utarbeide sakkyndige vurderinger der det er behov for det. De sakkyndige vurderingene er rådgivende og danner grunnlaget for enkeltvedtak om eventuell spesialundervisning og andre aktuelle tiltak.

PPT er opptatt av at tilbudet i barnehage, skole og voksenopplæring skal være tilpasset den enkeltes behov innenfor rammen av tilpasset tilbud. I rutinene ligger at PPT i samarbeid med skolene i februar hvert år evaluerer organisering av undervisningstilbudet, den tilpassete opplæringen og spesialundervisningen. Hensikten er å se på hva utbyttet har vært for elevene og komme fram til forbedret organisering/tilbud for kommende skoleår. Der det generelle tilbudet ikke er tilstrekkelig tilpasset, ser vi det som viktig å imøtekomme behovet hos de elevene med behov for ekstra tilpasset opplæring.

PPT ser det som vesentlig at de som gir spesial- og sosialpedagogisk tilbud, har kompetanse til det. Det er svært viktig at det faglige og pedagogiske opplegget utarbeides av ansatte med fag- og pedagogisk kompetanse. De må stå som ansvarlige og være veiledere der barnehagen og skolen velger fagarbeidere og assistenter.

Plan for tilpassing og spesialundervisning ble ferdigstilt i 2015 og er klar for høring. PPT har en rolle i primær- og sekundærforebyggende arbeid. Ønsket er at planen både skal vise, dokumentere

og videreutvikle rutiner for samarbeid med barnehager, skole og voksenopplæringen. Samtidig synes vi det er viktig å vise og videreutvikle det tverrfaglige arbeidet i kommunen som PPT er en naturlig del av.

En lang sykdomsperiode i staben har gjort at ventelistene i PPT har økt og er nå lengre enn tre måneder. Det har også gjort at den planlagte COS-kursing med barnehageansatte og assistenter må vente. Innleid hjelp har tatt av noe.

PPT har deltatt på lik linje med øvrige tjenester i kommunens satsing på humanistisk tankesett, traumebevisst omsorg og andre anerkjennende holdninger og ferdigheter overfor dem vi samhandler med.

Personal:

PPT har tre årsverk. Det har dessverre vært sykefravær og vakanse i løpet av året som det ikke har vært mulig å få en løsning på. PPT fikk en nytilsatt fra 1.1.2015. Hun sluttet til sommeren. Stillingen er nå besatt av en vikar.

Kommunen har ikke egen logoped. Tjenesten kjøpes inn privat. I utgiftene til logoped inngår minikurs for ansatte i barnehage/skole i barns tale- og språkutvikling for forebygging samt veiledning av ansatte slik at de kan følge opp tiltak der det settes inn.

Økonomi:

Mindreforbruket på kr. 0,6 mill. skyldes hovedsaklig sykefravær og vakanse der det har vært umulig å skaffe vikar, samt ekstra skjønnstilskudd.

Hovedtall ansvar 2430

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	2 038		Årsverk
Varer og tjenester	319	2013	2,00
Andre driftsutgifter	15	2014	3,00
	<u>2 372</u>	2015	3,00
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter		1-8 dager	1,2 %
Refusjoner	595	9-16 dager	1,3 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	25,2 %
	<u>595</u>	Sum	27,7 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Tone Røinesdal	
	-576		

PSYKISK HELSE OG RUS

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Formålet med enheten er å gi tjenester til mennesker med psykiske plager/ lidelser og/eller rusavhengighet. Vi betjener til enhver tid ca. 100 mennesker og er en tjeneste for de over 18 år. Vi har høy fokus på forebygging og tidlig innsats.

Henvisninger til avdelingen kommer hovedsakelig fra fastlege, men også fra andre instanser, pårørende eller pasientene selv.

Det fattes enkeltvedtak på alle som får tjenester her, vedtakene omfatter alt fra enkeltsamtaler til grupper eller kurs. Individuelle samtaler gjør vi mest av, noen kan ha en samtale per uke, andre sjeldnere. I samtalen jobber vi mye ut i fra kognitiv terapi. Vi har fokus på hele mennesket og bistår de også med å ordne opp i praktiske gjøremål. Dette gjelder i hovedsak hjelp til å komme i kontakt med andre instanser. Vi har ofte koordinatorrollen når våre pasienter har Individuell Plan Denne rollen kan i mange tilfeller ta mye tid. Individuelle samtaler foregår i hovedsak i vår avdeling, men vi går også på hjemmebesøk om det er nødvendig.

Av grupper har vi en turgruppe og en fredagsgruppe. Vi holder også kurs i depresjonsmestring og kurs i belastningsmestring, disse sammen med Lillesand kommune. Alle grupper og kurs evalueres en gang per halvår og tas vekk i perioder med lite pågang.

I tillegg har vi et dagtilbud som er åpent 7 timer per uke. Aktivitetstilbudet i tjenesten er økende. Det er flere pasienter som benytter dagtilbudet (Smedens Kjerr). Vi har i 2015 økt bemanningen fra 1 til 2 personal (flyttet egne ressurser). Ombygging er nødvendig for tilpassing til dagens behov.

I tillegg til arbeid direkte knyttet til enkeltpasienter har vi mye tverrfaglig samarbeid både innad i kommunen og mot 2. linjetjenesten. Vi har veiledning med Sørlandets sykehus en time per måned. Denne veiledningen går på

Hovedtall ansvar 3800, 3860

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	2 677		Årsverk
Varer og tjenester	270	2013	4,3
Andre driftsutgifter	672	2014	4,4
	<u>3 619</u>	2015	4,8
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	7	1-8 dager	1,4 %
Refusjoner	912	9-16 dager	0,5 %
Andre driftsinntekter	25	17 dager +	5,3 %
	<u>944</u>	Sum	7,2 %
Merforbruk			
(+)/mindreforbruk(-)	-330	Avdelingsleder Merete Foss Nielsen	

opplæring/veiledning i verktøy/kartlegging vi bruker i terapeutjobben. Med samhandlingsreformen kreves det økt kompetanse når det gjelder kartleggingsverktøy.

Vi kjøper i tillegg veiledning av privatpraktiserende psykologspesialist for gruppeveiledning av oss som personal. Vi bruker oss selv som verktøy i jobben. Det er viktig at vi veiledes i forhold til dette for å bevare egen helse.

Avdelingen har oppdaterte rutinebeskrivelser. Disse oppdateres en gang per år.

En ansatt i avdelingen er med i verdigruppa som jobber med å integrere de nye verdiene i kommunen.

Personal:

Avdeling for psykisk helse består per i dag av 4,8 årsverk fordelt på 5 ansatte. 01.12.15 ble det ansatt en person i 100 % stilling for å arbeide med mennesker med rusavhengighet. Dette årsverket finansieres av tilskuddsmidler fra Fylkesmannen. Vi kuttet 0,3 årsverk i august 2015. Ellers har bemanningen i 2015 vært stabil. Vi merker kutt ved at vi får mindre tid til faglig oppdatering.

Fagleder i avdeling for psykisk helse har fagansvar, samt, delvis ansvar for personal og økonomi. Faglederstillingen tilsvarer per i dag 20 % stilling, men det brukes nok nærmere 40 % stilling til disse oppgavene. Fagleder er også leder i psykososialt kriseteam.

To ansatte har gått videreutdanning på deltid og dette har tatt noe ressurser. Vi har klart å behandle like mange pasienter som tidligere, men henger etter på faglig oppdatering samlet i avdelingen samt noe saksbehandling. Vi har ingen merkantil hjelp i avdelingen.

Økonomi:

Enheten har holdt seg innenfor tildelt ramme for 2015. Overskuddet skyldes i hovedsak ekstra skjønnskutt.

BARNEHAGE OG SKOLE

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Barnehage og skole består av alle skolene, Læringscenter, kulturskolen, private og kommunale barnehager. Alle tjenester skal driftes etter lov og forskrift, det skal føres nødvendig tilsyn og kontroll med både kommunale og private tjenester samt drives et utviklingsarbeid som fremmer kvaliteten.

Arbeid med tidlig innsats er et overordnet prinsipp, og er grunnleggende for arbeidet som gjøres i barnehage og skole. Dette er fastlagt i kommunens overordnede planer og gjelder alle avdelinger og i alle ledd.

Gjennom samarbeidet med RVTS i satsingen «Trygge voksne» som er tidlig innsats for inkluderende læringsmiljø, barns psykiske helse og voksne som trygge hjelpere og ledere, har vi hatt et felles prosjekt for alle barnehager, skoler og ressurscenteret.

Handlingsplanene for barnehagene og skolene løfter fram overordnede mål, og legger grunnlag for drift og utviklingsområder. Barnehageplanen har fokus på tidlig innsats, en lærende organisasjon, læringsmiljø/ de voksnes rolle og likestilling. Skolens har ledelse på alle nivåer, vurdering for læring og tidlig innsats. Barnehagen har hatt hovedfokus på voksenrollen, vennskap og inkludering.

Det ble innført 5 dagers skoleuke for alle elever, og man gikk over fra 45 til 60 minutters undervisningsøkter. I arbeidet med omleggingen til 5 dages uke, ble det avdekket avvik på gitt undervisningstid som ble rettet opp fra april. Det er obligatorisk å oppfylle minstekravet til antall timer og lengde på undervisningsøkter, og avviket må lukkes ved å gi mer undervisning i en 3 årsperiode framover. I arbeidet med å legge til rette for en god skolehverdag, har skryss vært en utfordring.

I skolen dette året har «Vurdering for læring» stått sentralt i arbeidet, sammen med «Skolen som arena for barn og unges psykiske helse». Disse satsingene er i regi av sentral myndigheter. Det arbeides også med å utvikle alternative læringsarenaer for undervisning.

Det har vært en positiv utvikling på resultatene i skolen de siste årene, som gir signaler om at Birkenesskolen er på rett vei.

Birkenes kommune har 3 lærere med i nasjonal satsing på videreutdanning.

Birkenes kommune har felles kulturskole sammen med Lillesand, der Birkenes er vertskommune. Kulturskolen har blant annet utviklet nye tilbud som musikk, instrumentkarusell m.m.

Det er et etterslep på utvikling som gjør at det fremdeles er behov for systematisk arbeid for en bedre helhet, gode internkontrollsystemer og strategier som gir muligheter for å møte framtiden med en helhetlig satsing på utdanningsløpet.

Gjennom nasjonalt tilsyn på Engesland skole, ble deler av etterslepet tydeliggjort.

Personal:

Flere av tjenesteområdets avdelinger har gjennomgått lederskifte i løpet av året. Det har vært endringer i alle rektorstillinger, blant annet pga. generasjonsskifte. Det gjenstår enda å tilsette rektor på Engesland og på Læringscenteret. Dette skiftet i stillinger som også har sammenfalt med endringer på kommunalt nivå, har bidratt til at det største fokuset har vært på driften.

Det har ikke vært endringer av ledere på barnehageområdet.

Tjenesteområdet har hatt fokus på å justere bemanning etter som behovene endrer seg. I de rammene som avdelingene har fått, er det ikke tatt høyde for uforutsette eller nye behov. Dette året har det vært økende behov, spesielt på den største skolen. Det er likevel stort fokus på å bare bruke det som er helt nødvendig.

Fraværet i tjenesteområdet er lavt. Korttidsfraværet er på 1,5 %. Langtidsfraværet på 17 dager og oppover er gjennom året 6,7 %, og er en nedgang fra 2014 på 1,6 %. Sykefraværet totalt sett, er redusert fra 7,6% i 2014 til 6,7 % i 2015.

Økonomi:

Tjenesteområdet har totalt et overforbruk på 1,8 mill. kr.

Totalt på barnehageområdet ligger det et merforbruk på ca. 0,8 mill. Barnehagene har klart å gjøre innsparinger som følge av reduksjon av antall barn i barnehagene, og går til sammen i balanse. Birkeland barnehage har merforbruk. Dette må ses i sammenheng med et lavere forbruk enn forventet på barnehagefaglige tiltak, da noe av styrket tilbud til barn under skolepliktig alder er ført på Birkeland barnehage. Avviket i forhold til tidligere rapportert i 2. tertial gjelder i hovedsak ekstraordinært skjønnstilskudd på kr 0,3 mill.

På skoleområdet ligger det et overforbruk på totalt ca. 1,05 mill. Læringscenteret har et merforbruk, men ellers så har skolene et mindreforbruk. Ved 2. tertialrapport så det ut som det ville bli et merforbruk på til sammen kr 5,5 mill. Enhetene strammet inn og brukte bare det som var absolutt nødvendig i forhold til forsvarlig og lovlig drift.

Skolene har fått økte behov som følge av spesialpedagogiske tiltak, og har også hatt en del elever som har krevd ekstra ressurser. Dette gjelder i hovedsak fellesområdet og Birkeland skole. Birkenes kommune søkte om, og fikk ekstraordinære skjønnsmidler på bakgrunn av særskilte ressurskrevende barn/ elever på kr 1,7 mill. Dette var med å bidro til ett annet resultat sammen med blant annet en redusert pensjonsutgift på kr 0,6 mill. Det vil i tillegg

sannsynligvis komme utgifter i 2016 på bortimot kr 1,0 mill gjeldende kostnader vi hadde forventet å motta i 2015 som ikke kom. I tillegg kommer det refusjoner fra andre kommuner, inntekter og statlige tilskudd som ikke var avklart på det

tidspunktet som tertialrapporten ble skrevet. Det er også gjort overføringer til drift fra midler knyttet til prosjekter som for eksempel «Skolen som arena for barn og unges psykiske helse».

Hovedtall skole og barnehage

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	95 265		Årsverk
Varer og tjenester	45 790	2013	148,06
Andre driftsutgifter	3 193	2014	135,00
	<u>144 248</u>	2015	149,21
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	5 833	1-8 dager	1,2 %
Refusjoner	23 001	9-16 dager	0,3 %
Andre driftsinntekter	300	17 dager +	5,1 %
	<u>29 134</u>	Sum	6,7 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Tjenestesjef Marianne Moen Knutsen	
	1 803		

SKOLE og BARNEHAGE FELLES

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Enhetens oppgave er å lede og koordinere øvrige avdelinger, samt å være pådriver for utvikling på barnehage og skoleområdet. Det ligger også myndighetsoppgaver knyttet til barnehage, som for eksempel godkjenning og tilsyn. Behandling av saker som gjelder tjenester som skyss, barn i andre kommuner og tilskudd til private barnehager, spesialpedagogikk i barnehager er også oppgaver som ivaretas på denne enheten. Som barnehage- og skoleeier er det også en sentral oppgave å ha et forsvarlig kvalitetssystem.

Det er avgjørende for videre utvikling, at det utarbeides gode framdriftsplaner der de kommunale satsningsområdene for skole og barnehage kobles langsiktig opp mot eksterne kompetanseprosjekter og samarbeidssatsninger.

Tilstandsrapporten som ble lagt fram for kommunestyret viser på hvilke områder Birkenesskolene har god måloppnåelse på, samt at den peker på noen klare forbedringsområder.

Personal:

Gjennom 2015 har det vært flere endringer. Våren 2015 var det konstituert tjenestesjef på skole og barnehage, og ny tjenestesjef tiltrådte i august. Det ble i løpet av høsten lyst ut og tilsatt en fagutvikler utdanning, som blant annet skal ivareta myndighetsoppgaver, tilsyn, saksbehandling, kvalitetssikring og utvikling.

I tillegg er stillingene som er knyttet til spesialpedagogiske tiltak flyttet over til fellesområdet på barnehage, og det faglige

arbeidet ledes av en spesialpedagogisk koordinator. Til sammen utgjør dette 2,7 stillingshjemler.

Stillinger som ikke har tilknytning til en konkret avdeling eller omfattet av omstilling skal føres her. På fellesområdet området dekkes også kostnadene ved å ha en ressurs tilsvarende 0,2 stilling til felles arbeid med IKT i skolen.

Økonomi:

Skole felles området har isolert sett et merforbruk på kr ca. 2,1 mill. Det er i hovedsak knyttet til elever i andre kommuner i forhold til spesialpedagogiske tiltak, innsparingstiltak som ikke er innfridd og noe økte skyssutgifter. Dette er kr 1,1 mill lavere enn rapportert ved 2. tertial. Det kommer av ekstraordinært skjønnskutt 0,3 mill, ikke mottatte fakturer på elever i andre kommuner kr 0,7 mill. i tillegg til mindre endringer.

Barnehage felles området har på sin side et merforbruk på kr ca. 0,8 mill. Dette avviker er mindre enn det skulle tilsa, når tilskuddet til de private barnehagene gav et merforbruk på den posten på 1,4 mill. Det er fordi det våren 2015 ble kostnadsført deler av avlønning i forhold til barn med behov for særskilt tilrettelegging på Birkeland barnehage i stedet for barnehage felles der de er budsjettert, redusert av ekstraordinære skjønnsmidler på kr 0,3 mill. Reduksjonen i ekstraordinære skjønnsmidler utgjør i hovedsak differansen i forhold til overforbruket meldt 2. tertial.

Hovedtall ansvar:2020, 2030, 2050,2210,2216

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	3 694		Årsverk
Varer og tjenester	39 056	2013	2,6
Andre driftsutgifter	2 273	2014	1,6
	<u>45 023</u>	2015	4,8 (inkl spesped bhg.)
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	-106	1-8 dager	0,05 %
Refusjoner	3 756	9-16 dager	0,0 %
Andre driftsinntekter	143	17 dager +	1,0 %
	<u>3 793</u>	Sum	1,04 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Marianne Moen Knutsen	
	2 848		

BIRKELAND SKOLE

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Det var rundt 465 elever på skolen ved utgangen av 2015.

Birkeland skole har hatt fokus på Vurdering for læring og psykisk helse.

Skolen deltar i «Skolen som arena for barn og unges psykiske helse», som er et prosjekt i samarbeid med Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet. Som en del av skolens arbeid med prosjektet har vi en innført en høflighetskampanje for hele skoleåret, med felles samlinger hver måned. I tillegg til dette er skolen med i kommunens samarbeid «Trygge voksne» med RVTS Sør. Begge disse prosjektene vil kunne bidra til at skolens ansatte utvider sin forståelse av hva som bidrar til god psykisk helse for elevene.

Birkeland skole gjorde det meget bra på de nasjonale prøvene på 5.trinn og lå over det nasjonale gjennomsnittet i samtlige fag. Resultatene på 8.trinn var også gode, med samme snitt som nasjonalt i norsk og matematikk, og like under nasjonalt snitt i engelsk.

I 2015 ble det innført 5 dagers skoleuke for alle elever, 60 min. undervisningsøkter og ny dagsrytme.

Personal:

Det har vært endringer i ledelsen i 2015. Skolen fikk ny rektor og konstituert assisterende rektor i januar. Ny assisterende rektor ble ansatt i august. Det var også flere nye ansettelser ved begynnelsen av nytt skoleår høsten 2015, blant annet på grunn av innføring av tolærersystem på 1.trinn, stort elevkull på 1.trinn (4 klasser), større spes.ped. behov, diverse permisjoner og utfordringer knyttet til alternativ opplæring. Tolærersystemet på 1.trinn blir ikke gjennomført fullt ut skoleåret 2015/2016 på grunn av ressursituasjonen, men dette vil bli korrigerert for skoleåret 2016/17. Behovet for assistenter har økt de siste årene, og det ble

Hovedtall enhet 2600, 2610

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	33 102	Årsverk	
Varer og tjenester	3 187	2013	44,75
Andre driftsutgifter	336	2014	46,80
	<u>36 625</u>	2015	54,80
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	957	1-8 dager	1,4 %
Refusjoner	7 436	9-16 dager	0,2 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	3,4 %
	<u>8 392</u>	Sum	4,9 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Kristian Cummings	
	-135		

oppdaget et større behov for assistenter på 1.trinn enn det som først var antatt.

Kompetansekartlegging viser at skolen har lærere med relativ god formell kompetanse i norsk, men at det er mindre formell kompetanse i matematikk og spesielt engelsk. Dette vil ha innvirkning på hva som vil prioriteres i forhold til videreutdanning for lærere.

Tilbakemeldinger fra arbeidsmiljøgruppen og ansatte viser at mange er fornøyde og trives, men at de opplever et «høyt trykk» på jobben. Oppussing av den gamle delen av skolen har også medført en del utfordringer knyttet til drift og arbeidsmiljøet. Elever og ansatte har taklet situasjonen forbilledlig, men det har vært krevende med flere bytter av klasserom, manglende arbeidsrom for ansatte, manglende datarom og støy/støv fra arbeid. Størstedelen av skolegården har vært avstengt for elevene på grunn av lagring og lastesoner for arbeiderne. Nytt ventilasjonsanlegg var ikke operativt store deler av høsten, og det kan ha ført til litt større helseplager enn normalt.

Korttidsfraværet er lavt: 1,6 % for fravær på 1-16 dager.

Økonomi:

Årsresultatet for 2015 viser kr 0,1 mill. mindreforbruk i forhold til budsjett. Kommunen fikk 3,6 mill. i ekstra skjønnsutgifter for 2015. Av dette gikk kr 0,7 mill. til Birkeland skole, og kr 0,3 mill. til SFO. Reduserte kostnader knyttet til pensjon bidro også til et positivt resultat. Skolen har hatt en del ekstra utgifter knyttet til alternativ opplæring, noe som har medført en del overforbruk i forhold til lønnsbudsjett og andre driftsutgifter. En del av disse utgiftene ble dekket av refusjoner. I tillegg ble det avdekket større behov for spes.ped enn det som tidligere var antatt. SFO hadde et merforbruk i forhold til personalkostnader knyttet til flere barn med behov for ekstra oppfølging.

VALSTRAND SKOLE

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

2015 har på mange måter vært et produktivt år for Valstrand skole:

Satsningsområdene for Birkenesskolene er: Ledelse på alle nivå, Vurdering for læring, Tidlig innsats.

Skolen har jobbet mye med vurdering for læring og med i satsningen vurdering for læring pulje 5, sammen med de andre skolene i kommunen.

Satsningen hadde oppstart høsten 2014 og vil videreføres i 2016.

Skolen deltar i prosjektet SAPH – skolen som arena for psykisk helse. Fokus her er samhandlingen med andre bl.a. PPT, Helsesøster og SLT.

Comtenes-prosjektet som har pågått over flere år ble avsluttet våren 2015. Dette har vært et spennende utvekslingsprogram med skole-miljøer i en rekke europeiske land. Programmet er både for lærere og elever. Prosjektet har vært støttet av EU-midler med kr 160.000.

Det har vært arbeidet med kvalitetsforbedringer i flere ledd. I tillegg til deltagelse i fellessatsingene, har skolen utviklet bedre intern kompetanse-spredning ved bruk av interne kurs, og mer tid til samarbeid i faggrupper.

I tillegg har lærerne gjennomført kollegaveiledning. Vi har jobbet videre med å omstille hjelp til elever med særskilte behov, fra spesialundervisning til mer målrettet bruk av ressursene. Resultatet er bedre for elevene. I dette arbeidet har PPT vært en viktig samarbeidspartner for skolen.

Det arbeides med å utvikle alternative læringsarenaer for undervisning, og det er bl.a. etablert et sagbruk for produksjon av materialer. Skolen har et godt samarbeid med foresatte blant annet gjennom FAU. De foresatte ønsker å være

Hovedtall ansvar 2700

Utgifter		Bemannning	
Lønn og sosiale utgifter	16 608		Årsverk
Varer og tjenester	1 350	2013	28,34
Andre driftsutgifter	201	2014	24,10
	<u>18 159</u>	2015	23,7
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	3	1-8 dager	1,3 %
Refusjoner	2 139	9-16 dager	0,4 %
Andre driftsinntekter	82	17 dager +	7,4 %
	<u>2 224</u>	Sum	9,1 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder	
	-764	Stig Sægrov	

med å gjøre en innsats på flere områder i samarbeid med skolen for å opprettholde og forbedre skolens tilbud.

Personal:

Skolen fikk ny rektor 1.8 2015. I forbindelse med salderingen av budsjettet for 2015, ble det redusert med to lærerårsverk. Dette løste seg ved naturlig avgang i løpet av året (pensjonering).

Kollegiet ved Valstrand skole er svært stabilt. En lærer deltar på videreutdanning i engelsk.

Sykefraværet er samlet 9,1% for året som helhet. Av dette er det en langtidssykemeldt. Sykefraværet var relativt høyt i vårterminen (>13%), men normaliserte seg i høstterminen. Korttidsfraværet er nå stabilt på mellom 1-2%

Det er tidvis vanskelig å finne kvalifiserte vikarer som gjør at trykket på ledelsen og øvrig personell blir høyt.

Medarbeidersamtaler gjennomført i mars-april 2015 viser høy medarbeidertilfredshet i forhold til internt arbeidsmiljø.

Økonomi:

Valstrand skole har god styring over egen økonomi. I lys av kommunens økonomiske situasjon ble det holdt igjen på alle kostnader og vikarbruk.

Regnskapet genererte derfor et overskudd på

kr. 0,8 mill. i forhold til budsjett. Det må dog presiseres at det er et etterslep på kjøp av læremidler, og resultatet må derfor sees litt i lys av dette.

ENGESLAND SKOLE

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Elevtallet har vært ca. 62 elever gjennom året og elevene er delt i 1.-2. tr/3.-4. tr/5. og 7. tr/6. tr/8.-10. tr. Aldersblanding og stasjonsarbeid er gjennomførte tiltak innenfor tilrettelagt opplæring. For elever med rett på spesialundervisning har skolen arbeidet med å gi dette innenfor gruppene eller i stasjonsunder-visningen, for å fremme inkludering og sosial læring.

Satsingsområdet «Vurdering for læring» har hatt fokus gjennom året, og personalet har arbeidet med kompetanseheving i lærende møter. På høsten ble også fokus løftet på arbeid med lokale læreplaner.

Det nasjonale tilsynet på høsten på «Elevenes utbytte av opplæringen» på ungdomstrinnet, har medført positiv læring. Skolen utvidet egen-vurderingen til å omfatte hele skolen og fikk dermed et godt grunnlag for videre arbeid. Tilsynet avdekket flere avvik og noen som må følges opp på systemnivå. Arbeidet med å rette dette er i gang.

Da hele vaktmesterstillingen på høsten ble samlet på Engesland, ble det lettere å holde trykket på prosesser. Etablering av personalavdelingen som sikker sone nærmer seg fullføring. Det er bygd ny resepsjon, møterom og kontor for rektor og spes./ sos.ped., nytt kopirom og materiallager. Møbleringen er gjenbruk av gamle møbler fra skolen og kommunens lager. Rommene framstår likevel mer estetisk tiltalende enn de tidligere har gjort.

Personal:

Skolen forberedte seg på høsten på at rektor skulle over i ny jobb. Det ble arbeidet med å få på plass en intern løsning, siden det ikke var søkere til rektorstillingen. Derfor ble det tilsatt en lærervikar for å få stillingskabalene til å gå opp, som en midlertidig løsning ut skoleåret. Rektorstillingen vil bli lyst ut på nytt, med tilsetning fra 01.08.2016.

Personalet opplever tydelige krav til omstilling og samarbeid, for å møte krav til dagens skole og til

god praksis. Dette gir resultater i form av økt samhandling og profesjonell kapasitet. Deltakelsen i «Trygge voksne»-satsingen bidrar også til økt bevissthet og individuell og kollektiv utvikling.

Skolen arbeider strategisk for å utvikle og rekruttere kompetanse for å møte nye krav, sikre kvalitet og møte endringer i personalet.

Økonomi:

Skolen kjører stramt på forbruk og drift og har begrenset handlingsrom utover lønnskostnadene. Personalsammensetning, kompetanse- og elev-behov har gitt lite rom for reduksjon og innsparing av personalkostnader. Delegering av oppgaver, som vikarordning, effektiviserer ressursutnyttelsen, gir økt forutsigbarhet og bedre kvalitet. Det er et mål å utnytte ressursene nærmest mulig elevene. Variasjon i elevenes alder og behov gjør at det er vanskelig å redusere antall personer i personalet. Derimot har skolen kapasitet til å ta i mot flere elever innenfor opplæringen som gis. Det vil gi økt utnyttelse av ressursene.

Mindreforbruket høsten 2015 skyldes reduserte pensjonskostnader på Kr. 0,1 mill. som slår inn i desember og forsinkelser i tilsetninger, etter rektors overgang til stilling i administrasjonen. Tilhørende lønn er kostnadsført sentralt to siste mnd. Lønn til lærervikar i desember ble ikke belastet regnskapet før i 2016. Det har vært økte inntekter på SFO på høsten på Kr. 0,1 mill. etter omlegging til femdagers skoleuke og utvidet SFO-tilbud, men kostnader til bemanning har da også økt noe.

Kontinuerlig og langsiktig utvikling av bygningsmassen, har ført til at bygningsmassen nå framstår mer innbydende, samtidig som kostnader er holdt på et minimum. Betydningen dette har for læringsmiljøet er vesentlig større enn kostnadene har vært. Skolen er tildelt tippemidler og utvikling av uteområdene og elevenes fysiske læringsmiljø følges opp, i samarbeid med FAU.

Hovedtall ansvar 2800, 2810

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	9 462		Årsverk
Varer og tjenester	772	2013	15,60
Andre driftsutgifter	122	2014	15,10
	<u>10 357</u>	2015	14,53
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	130	1-8 dager	1,4 %
Refusjoner	802	9-16 dager	0,6 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	2,5 %
	<u>932</u>	Sum	4,5 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Anita Sivertsen	
	-304		

HEREFOSS SKOLE

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Det var 29 elever på Herefoss skole fra og med skoleåret 2015/2016. 6 elever gikk i 1.-2. klasse, 10 elever gikk i 3.-4. klasse og 13 elever gikk i 5.-7. klasse. Det var 6 lærere på skolen inkludert rektor, fordelt på i underkant av 5 årsverk. SFO-tilbudet ble benyttet av 2 elever fra og med høsten 2015. Tidligere var antall barn i SFO 5. SFO-leder hadde 26 % stilling, men måtte bruke mer enn hjemmelen for å kunne dekke åpningstiden. SFO var åpent alle skoledager. Åpningstid var 18,5 timer pr uke.

Handlingsplanen for Birkenesskolen er styrende for driften på Herefoss skole. Den har følgende fokusområder:

- Ledelse på alle nivåer- med fokus på klasseledelse
- Vurdering for læring
- Tidlig innsats

I tillegg til dette jobbet vi med:

- Barn og unges psykiske helse
- Inkluderende arbeidsmiljø.

Personal:

På Herefoss skole var det 6 lærere (inkl. rektor) gjennom hele året. Tor Helge Olsen var rektor i hel stilling frem til august 2015. Deretter var Arnhild Brakestad konstituert rektor i 60%, og det ble satt inn vikar i den resterende delen av rektors stilling som utgjorde leseplikten på 40% frem til Jarle T Hansen ble tilsatt i hel stilling ultimo januar 2016.

Økonomi:

Merforbruket på 17.000,- skyldes at SFO ble kr 55.000,- dyrere å drifte enn budsjettet, mens skolen ble driftet med et mindreforbruk på kr 38.000,-. Utgiftene til SFO er i all hovedsak knyttet til lønnskostnad. SFO-leder har hjemmel for 26% stilling. Åpningstiden skulle tilsis en hjemmel på 49,33 % over et normalarbeidsår. Det var budsjettet med for lite knyttet til «Vikar – fast ansatte» med om lag 556.500,- mens det ikke var budsjettet med inntektene på 429.250,- (hvorav 369.800 er knyttet til sykelønnsrefusjoner). Andre, mindre inntekter var ikke budsjetterte inntekter.

Hovedtall ansvar 2900, 2910

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	3 649		Årsverk
Varer og tjenester	207	2013	6,40
Andre driftsutgifter	39	2014	4,80
	<u>3 896</u>	2015	4,82
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	39	1-8 dager	0,8 %
Refusjoner	429	9-16 dager	0,0 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	9,5 %
	<u>468</u>	Sum	10,3 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Jarle Tommy Hansen	
	17		

BIRKELAND BARNEHAGE

Måloppnåelse og utførte oppgaver

Birkeland barnehage har pr desember 2015 44 barn i barnehagen fordelt på 3 avdelinger. Det er en nedgang i barnetallet fra samme periode 2014, da tallet var 47. Det kan forklares med at vi har noe flere barn under 3 år, noe som teller for 2 barn over 3 år.

Årsverk fra august 2015 har vi redusert fra 10 til 9,8.

Vi har gjennom året jobbet med å løfte opp det faglige i barnehagen. Lek, inkludering, omsorg og vennskap er en rød tråd gjennom alt vi planlegger og jobber med. Vi har jobbet med disse temaene ved å bruke fortellingene fra Hakkebakkeskogen. Vi bruker mye drama med fokus på vennskap.

Vi har gjennom de samme temaene også hatt fokus på natur og uteliv og bevegelse. Ukentlige turer for alle, samt turer i smågrupper er noe som gir oss en fin anledning til å vise oppmerksomhet og fokus på det enkelte barn.

Målene har vært å gi barna gode opplevelser i naturen og mestingsfølelse ved å bevege kropp og sjel.

Sentrumsbarnehage som vi er så tar vi i bruk de ressursene som ligger her i nærområdet, biblioteket brukes flittig, vi tar også med barna på små handleturer til butikken, noe som vi ser har inspirert til i en flott butikk lek i barnehagen. Vi bruker mye Tobias jorde, idrettsplassen og tur til skytebanen.

Personal:

Personalressursene redusert fra 10, til 9,8 årsverk. I tillegg har vi lærling i 100%. Sist i desember fikk vi også på plass støtte assistent for fremmedspråklige barn – det er til god hjelp for dem og for oss. Vi tar i mot barn fra Sana flyktningmottak i løpet av året, noe som gir noen utfordringer, spesielt når de kommer midt i barnehageåret.

Vi har ansatt ny pedagog siden siste rapport, ellers er personalet i barnehagen det sammen som tidligere.

Økonomi:

Hovedårsaken til avviket ligger i at Birkeland barnehage har hatt spesped. i 2015 som er budsjettert på barnehage felles området med kr 0,7 mill. redusert med 0,3 mill. i ekstraordinært skjønnskudd.

Når det gjelder innkjøp av materiell har vi ikke brukt mer enn det er budsjettert med. Avviket vårt ligger i lønn og har sammenheng med det som er kommentert når det gjelder personal. Avvik i fast lønn har en sammen med at vi har Ablu student ansatt hos oss, hun har redusert sin stilling med 40%. I hennes vikariat har vi fagarbeider som ligger på full ansiennitet. Vikar avviket forklares slik; Vi har ett voksent personal og flere som har krav på ekstra ferie uke. Likedan har vi hatt personal som har sommerferien til gode pga operasjon\sykemelding. Vi har også ett par langtids sykemeldinger, noe har vi fått en god sum med refusjoner for. Universitetsstudenten vår har også en del obligatoriske oppmøter ved universitet på dager da hun skulle vært på jobb. Da er som regel vikar uunngåelig.

Hovedtall ansvar 2217

Utgifter		Bemannning	
Lønn og sosiale utgifter	6 228		Årsverk
Varer og tjenester	149	2013	10,00
Andre driftsutgifter	47	2014	10,00
	<u>6 453</u>	2015	10,00
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	1 220	1-8 dager	1,0 %
Refusjoner	453	9-16 dager	1,1 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	4,2 %
	<u>1 674</u>	Sum	6,2 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Anne Skribeland	
	526		

ENGESLAND BARNEHAGE

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Engesland barnehage har hatt endringer i antall barn og bruk av årsverk vårhalvåret 2015. Vi hadde redusert drift med bare en barnehageavdeling (normalt to avdelinger).

Fra august økte barnetallet noe, og det ble mer normal drift med en småbarnsavdeling og en avdeling for barn over 3 år.

Ved inngangen av året hadde barnehagen 23 barn over 3 år og 1 barn under 3 år. Ved årets slutt hadde vi 20 barn over 3 år og 6 barn under 3 år.

Vårt hovedfokus har vært at barna skal, ifølge barnehageplanens målsetting, oppleve at barnehagen skal være et godt sted å være, der de skal møte tilstedeværende og engasjerte voksne. Vi har jobbet målrettet for å fremme mestring, læring og utvikling for alle – og fokuserer på tidlig innsats. Vi arbeider bevisst for at barnehagen skal ha et godt samarbeidsklima for de ansatte. Våre «brukere» er barn og foreldre. Vi ønsker at våre brukere skal føle seg respektert og verdsatt.

Våre satsingsområder i det pedagogiske opplegget: Vårhalvåret 2015 hadde vi hovedfokus på Alf Prøysen og deler av hans forfatterskap. Høsthalvåret har vi lagt spesielt vekt på å fremme vennskap, inkludering og empati. Vi har bl.a. brukt boka: «Dyrene i Hakkebakkeskogen» som utgangspunkt og verktøy. Der er det diktet en liten verden som på mange måter kan minne om vår egen store verden. I den grad resultater er målbare, har vi opplevd å se barna mer

inkluderende i lek der gode vennskapsrelasjoner er bygget.

Vi er veldig fornøyd med at vi dette året har fått sammenhengende gjerde rundt utelekeplassen. Vi har fått god luftkvalitet og det er utført støydempende tiltak på småbarnsavdelingen.

Personal:

På grunn av endring i drift med bare en barnehageavdeling vårhalvåret 2015, ble antall brukte årsverk fra høst 2014 redusert fra 6 til 4,4.

Ved økt barnetall og to avdelinger igjen fra august 2015, ble antall brukte årsverk, økt fra 4,4 til 5,4.

Sykefravær: Langtidsfravær har vært forholdsvis høyt. Dette skyldes at vi har hatt langtidsykemelding og svangerskapspermisjon.

For øvrig har barnehagen stabil bemanning med meget lavt korttidsykefravær.

Økonomi:

Driften er tilpasset barnetallet.

Inntekter og refusjoner har vært større enn budsjett.

Andre driftsutgifter har vært mindre enn budsjett.

Hovedtall ansvar 2212

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	2 775	Årsverk	
Varer og tjenester	134	2013	6,60
Andre driftsutgifter	24	2014	4,40
	<u>3 933</u>	2015	5,40
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	718	1-8 dager	0,3 %
Refusjoner	197	9-16 dager	0,0 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	10,1 %
	<u>914</u>	Sum	10,4%
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Kjellfrid Tveit	
	-128		

NATVEITÅSEN BARNEHAGE

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Natveitåsen barnehage har pr 31.12.15 65 barn og 14,4 årsverk fordelt på 20 personer. Barnehagen har hatt en reduksjon på 9 barn fra våren 2015 til høsten 2015 og på bakgrunn av det en reduksjon av 1,4 årsverk i samme periode.

Arbeid med tidlig innsats er et overordnet prinsipp, og er grunnleggende for alt som skjer og alt det vi gjør i barnehagen. Dette er fastlagt i kommunens overordnede planer og gjelder alle avdelinger og i alle ledd. Barnehageplanen for Birkenes-barnehagene legger føringer for de mål og satsningsområder barnehagen skal jobbe etter. I 2015 har Natveitåsen barnehage hatt fokus på trygge voksne – voksenrollen. Dette er også en hovedsatsing i hele kommunen, og er et samarbeidsprosjekt med RVT Sør.

Som mål har barnehagen hatt: Trygge, varme voksne, som er til stede for barna. For å oppnå målsettingen har barnehagen jobbet aktivt med refleksjon og utvikling av voksenrollen. Vi har hatt fokus på relasjoner og det å utvikle den enkelte voksnes kompetanse på dette området. Vi ser på dette arbeidet som en prosess, som vi stadig er i utvikling på og som er svært viktig for kvaliteten på barnehagetilbudet. Vi opplever at praksisen vår er i endring, og at bevisste holdninger i større grad styrer våre handlemåter i forhold til barna. I tillegg har barnehagen stor fokus på uteliv og motorisk utfoldelse. Vi har som mål å gi barna gode erfaringer og opplevelser ute i naturen, samt at barna skal utvikle gode motoriske ferdigheter og mestre fysiske utfordringer. For å nå disse målsetningene har vi fokus på at barna skal være fysisk aktive. Avdelingene er mye ute på tur i nærmiljøet, og bruker nærområdene aktivt. Tema dette året er «De magiske ordene». Her er målet å gi barna gode opplevelser med fortellinger, bøker og eventyr. Fokus på språk og språkutvikling er sentralt. Det å gi barna gode erfaringer med bøker, fortellinger og eventyr er i følge forskningen et viktig grunnlag for språklige ferdigheter i skolen. Vi har også fokus på kosthold, og vi tilbyr sunn, god og næringsrik mat. Vi tilbyr frukt og grønt til alle måltider, og vi lager mat fra bunnen av.

Personal:

I Natveitåsen barnehage har det i løpet av 2015 vært stabil bemanning. Vi har hatt noen års-

vikariater knyttet til permisjoner i barnehagen. I løpet av året har vi hatt noen sykmeldinger og ellers litt egenmeldt fravær. Sykefraværsprosenten er til sammen på 9,4 %. Dette er en økning fra 2014, og skyldes blant annet langtids-sykmeldinger i forhold til unormalt store fysiske skader dette året.

Barnehagen har fokus på arbeidsmiljø, og målet har vært at personalet skal trives på jobb, og at vi sammen skal gjøre hverandre gode. I tillegg har arbeid med verdiene sprek – ekte – dyktig hatt stor fokus. Vi har jobbet mye med positive holdninger i hverdagen og det å gi hverandre positive tilbakemeldinger. Vi opplever at dette har gitt positive effekter i barnehagen. Det lages samarbeidskontrakter på hver avdeling for å involvere og ansvarliggjøre alle ansatte i forhold til å bidra til et positivt arbeidsmiljø. Amu gruppa jobber også aktivt for å fremme et positivt og inspirerende arbeidsmiljø. I november mottok Natveitåsen barnehage Birkenes kommunes arbeidsmiljøpris.

Økonomi:

Regnskapet pr 31.12.15 viser et positivt årsresultat på ca. kr 0,4 mill. Overskuddet skyldes blant annet en reduksjon av 1,4 årsverk fra august 2015, samt at ansatte som har vært inne i vikariater har vært lavere lønnet enn den årslønnen som ligger inne i hjemlene. En reduksjon i barnetallet fra august 2015 har medført at foreldrebetalingen er blitt noe lavere enn budsjettet.

I tillegg har vi gjort innsparinger på bruk av sykevikar, og vi har i år et uvanlig høyt positivt avvik på refunderte sykepengeer fra Nav på ca. kr 0,1 mill. i forhold til utgifter til sykevikar. Økonomien er utfordrende, og dette medfører at ting vi har behov for å anskaffe, som leker, bøker, diverse materiell og lignende må settes på vent. Som et ledd i innsparingsprosessen har barnehagen tatt inn et barn ekstra på begge småbarnsavdelingene og på en av storebarns-avdelingene. I forhold til bruk av vikar vurderes det alltid ut fra nødvendig behov, samtidig som vi må ta hensyn til belastningspress på personalet. I tillegg skal vi ivareta kvalitet på barnehagetilbudet og vi skal sørge for at barnehagen drives forsvarlig. Det er derfor helt avgjørende å kunne sette inn vikar i pga sykdom og ferieavvikling i perioder og på enkelt dager når vi vurderer det nødvendig.

Hovedtall ansvar 2214

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	8 610		Årsverk
Varer og tjenester	374	2013	15,40
Andre driftsutgifter	82	2014	15,60
	<u>9 065</u>	2015	15,00
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	2 159	1-8 dager	1,9 %
Refusjoner	686	9-16 dager	0,4 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	7,1 %
	<u>2 844</u>	Sum	9,4 %
Merforbruk(+)/min.forbruk(-)	-404	Avdelingsleder Mette Harberg	

LÆRINGSSENTERET

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Birkenes Læringscenter har i 2015 gitt opplæring til barn, unge og voksne i kommunen. Vi har/tilbyr følgende undervisning:

- mottaksskole for nyankomne innvandrere 5.-10. trinn
- grunnskole for voksne
- norsk for asylsøkere
- norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere
- kurs i 50 timer samfunnskunnskap
- spes.ped.undervisning for voksne

I tillegg har vi gjennomført kurs i lesing og skrivning på 3B Fiberglass. Kurset ble dekket av midler tildelt fra VOX kalt BKA, Basiskompetanse i arbeidslivet. Kurset ble avsluttet juni 2015.

Antallet elever og deltakere varierer i løpet av året. Dette skyldes i hovedsak at de fleste voksne tilhører Sana Mottak Birkeland. I løpet av 2015 har antallet elever i mottaksklassen variert fra 3 til 15. Det har vært utfordrende å ha barn og voksne i samme hus, og det har vært utfordrende å ha barn i et bygg som ikke er tilrettelagt for barn.

Grunnskolen for voksne økte fra 11 deltakere på våren til 19 på høsten. Dette medførte at vi måtte øke fra en til to grunnskoleklasser. Deltakerne her er hovedsakelig unge voksne innvandrere som er blitt bosatt i kommunen, og grunnskoleopplæringen inngår i deres introduksjonsprogram. Deltakere i norsk og samfunnskunnskap er den største gruppen. Her har vi hatt fire grupper som hver har fått 12 timer språkopplæring i uka. Ved utgangen av året var det 76 deltakere. I 2015 har 12 voksne fått tildelt undervisning i grunnleggende ferdigheter gjennom tilråding fra PPT. Disse har rett til opplæring etter oppl.lovens § 4A-2. Opplæring i digitale ferdigheter har vært begrenset, grunnet lav pc-dekning per deltaker.

Læringscenteret deltar i de samme prosjektene og satsingsområdene som de andre skolene. Mest

fokus har det vært på VFL (vurdering for læring). Mye av utviklingstida har blitt brukt til erfaringsdeling og utvikling av bedre praksis. Dette har vært spennende å være med på. Som voksenopplæring har vi også deltatt på 2 kurs i regi av VOX. Disse kursene er svært nyttige og relevante i forhold til norskopplæring for innvandrere.

Skolen gjennomførte i 2015 tre avsluttende/obligatoriske prøver, en i 50 timer samfunnskunnskap og to norskprøver. Vi tilbyr også rådgivning og realkompetansevurdering for personer som søker videregående skole.

Personal:

Blant lærerne har det vært stabil bemanning. Ved utgangen av året var det 12 lærere fordelt på i underkant av 10 årsverk. En av lærerne startet høsten 2015 på matematikkstudier gjennom «Kompetanse for Kvalitet». En annen lærer startet i høst på masterstudie «Tilpasset opplæring». I ledelsen har det vært flere skifter dette året grunnet permisjoner. De tre som har vært rektorer, har alle vært konstituert i sine stillinger. Rektor og ass. rektor har til sammen hatt 1,3 årsverk. Merkantilstillingen i 20 % ble avsluttet i begynnelsen av oktober.

Det har vært lite korttidsfravær, men dessverre noe langtidsfravær.

Økonomi:

Resultatet for 2015 viser et samlet merforbruk på 0,1 mill. Merforbruket er størst på fast lønn til lærere. Samtidig er vikarutgiftene lavere enn sykelønnsrefusjonene, dette skyldes i hovedsak restriktivt bruk av vikarer. Refusjoner fra staten ble omtrent som budsjettert. Ekstra skjønnsmidler på 0,4 mill. er inkludert her, men samtidig er tilskudd for siste kvartal fra Imdi ikke utbetalt.

Hovedtall ansvar 2510, 2520,255

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	7 750	Årsverk	
Varer og tjenester	192	2013	12,87
Andre driftsutgifter	45	2014	10,10
	<u>7 988</u>	2015	10,96
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	49	1-8 dager	1,0 %
Refusjoner	4967	9-16 dager	0,3 %
Andre driftsinntekter	0	17 dager +	8,8 %
	<u>5 016</u>	Sum	10,1 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Mari Reiersen Jensen	
	146		

KULTURSKOLEN

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Rapport for Birkenes og Lillesand kommune. Kulturskolen har i 2015 hatt ca. 220 elever i individuell undervisning og gruppeundervisning. I tillegg har 4 førskolegrupper hatt tilbud med musikklek gjennom skoleåret. Dette skoleåret har det vært 3 grupper i Lillesand og 1 gruppe i Birkenes. Vi har også 4 korps med tilsammen ca. 160 musikanter som i mer eller mindre grad mottar tjenester fra kulturskolen.

Det står per d.d. ca. 120 personer på venteliste. Det er lengst venteliste på piano og gitar. Noen fag har liten venteliste og her jobbes det med rekruttering fremover.

I 2015 har vi hatt særlig fokus på:

- Å videreutvikle kjernetilbudet (musikk/dans).
- Startet opp nye tilbud innen grunnprogram som for vår kulturskole er:
- Musikklek for førskolebarna i barnehagene,
- Instrumentkarusell for 2-3 klassinger: her får de jobbe i grupper, samspill og prøve flere instrumenter i løpet av et skoleår.
- I tillegg har vi startet opp samarbeid om korps på Engesland. Pr dd er det 11 aspiranter der.
- Alle instrumentalister får tilbud om musikkteorikurs nivå 1.

Mål videre:

- Realisering av ny rammeplan.
- Vi fortsetter å jobbe for bedre og flere tilbud ved skolen. Samt økt samarbeid med andre aktører både i kommunene og de frivillige aktører. Vi jobber også for å bedre harmonisering av avtaler med korpsene.

- Vi savner egnede lokaler for undervisning, øving og konserter i Lillesand. Dette må settes på agendaen. De nåværende lokalene og delingssystemet av lokaler med grunnskolene har store begrensninger og skaper mye frustrasjon.
- Samarbeidet mellom kulturskolene i Agder blir stadig tettere. Dette merkes ved at tilbudene gis på tvers av kommunegrensene, felles planer og mer samarbeid.

Personal:

- Kulturskolen har et godt, stabilt personale med høy faglig kompetanse. Det er en utfordring å ha mange ansatte i små stillinger (5,2 årsverk fordelt på 21 ansatte inkl. admin).
- Det har vært et lederskifte i august 2015. Nina Martinsen er nå rektor.

Økonomi:

- Det er blitt spart inn på bruk av vikarer så godt det har latt seg gjøre, ved å bruke interne løsninger ved fravær. Økt gruppeundervisning på samme lærer ressurs gir økt egenandel inn.
- Mindreforbruk skyldes i stor grad KLP som følge av dette.
- Vi har startet opprustning av instrumentpark og utstyr. Her i blant er det store behov for datautstyr til lærerne. Dette har ikke vært prioritert på lenge og vil ta tid å få på plass.
- Birkenes kommune går i balanse, mens Lillesand kommune har hatt mindreforbruk som følge av innsparing på lønnskostnader og fordeling av ressurser.

Hovedtall Kulturskolen i Birkenes og Lillesand (Begge kommuner) ansvar 2170-2180

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	3 386	Årsverk	
Varer og tjenester	250	2013	5,50
Andre driftsutgifter	18	2014	5,50
	<hr/> 3 654	2015	5,20
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	665	1-8 dager	0,6 %
Refusjoner	2 136	9-16 dager	0,0 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	2,2 %
	<hr/> 2 801	Sum	2,7 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Nina Martinsen	
	2		

HELSE OG VELFERD

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Det overordnede målet for Helse og velferd er at tjenesten bidrar til å styrke enkeltmenneskets evne til å mestre eget liv.

Tjenestene har gjennom hele 2015 hatt fokus på å videreføre strategien « Fra passiviserende hjelp og omsorg til aktiv omsorg og mestring.» Omstillingen i forhold til at kommunen må tilpasse seg fremtidens omsorgsbehov- og ressurser, krever et kontinuerlig fokus på å levere tjenester på riktig nivå, og i hjemmet lengst mulig. Det jobbes spesielt med overgangene i tjenestekjeden, noe som er avgjørende for rett kvalitet og riktig ressursbruk. Det er utviklet en god modell for hverdagsrehabilitering, og antall hverdagsrehabiliteringstiltak er mer enn fordoblet i forhold til 2014. Strategisk bruk av korttidsplasser gjør at utskrivningsklare pasienter kan tas i mot når behovet oppstår. Noen plasser brukes også til rullerende avlastning. Dette bidrar til at pårørende som har ekstra tyngende pleieoppgaver i hjemmet får et pusterom, slik at de kan bo lengre sammen med sine nærmeste hjemme, totalt sett. Aktivitetssenteret har økning i antall besøkende og dagtilbudet til demente har flere brukere. Dette vurderes å være i tråd med tidlig innsats - tenkningen i omsorgstjenestene.

Muligheten til å kunne kjøpe middag i kantina, er tatt vel i mot av hjemmeboende. Hver dag etter kantinas ordinære åpningstid, med unntak av onsdag, har mange av de eldre som bor utenfor sykehjemmet, vært samlet i kantina for å spise middag. Dette er et populært tiltak, og oppleves å være helt i tråd med det fokuset som er rettet mot ernæring og kosthold hos eldre.

2015 har vært et år, hvor det har vært viktig å stabilisere, men samtidig videreutvikle driften, etter omlegging og nedbemanningen som fant sted i 2014. Tiltakene som da var skissert i økonomiplanens handlingsplan, skulle bidra til økt mulighet for å møte fremtidens tjenestebehov. Det har vist seg at omleggingen som ble gjort, har hatt ønsket effekt. På tross av reduksjon i 14 sykehjemsplasser, har det allikevel vært mulig å benytte 4-6 plasser til korttids- og avlastningsplasser. Dette gir tjenestene ønsket fleksibilitet, og rom for å kunne lykkes i forhold til at flere kan bo lengre og bedre hjemme.

Omleggingen i pleie og omsorgstjenestene omfatter både våre tjenestemottagere, deres pårørende og tjenestenes ansatte. 2015 har vært et erfaringsår i forhold til venstreforskyvning av tjenestene. Saksbehandling med økt fokus på grundig kartlegging og brukerinvolvering, gir konklusjoner på omfang av, og innhold i vedtak, som er tydeligere faglig forankret, enn tidligere. Det er et langt større fokus på at langtidsopphold tildeles dem som har et omfattende, døgnkontinuerlig bistandsbehov på grunn av stor funksjonssvikt/oftest langt kommen demenssykdom, hvor det ikke er mulig å oppfylle bistandsbehovet i eget hjem eller annen tilpasset bolig.

Erfaringer som er gjort gjennom året, viser at endringsarbeid må jobbes med kontinuerlig, og

arbeidet må prioriteres. Retningsgivende og tydelig ledelse, tilrettelegging for god samhandling mellom alle parter, og rikelig og riktig informasjon hele veien, er faktorer som er avgjørende i forhold til å holde fokus på strategi. At fysio-/ergoterapi og aktivitetssenter er organisert inn i hjemme-tjenesten oppleves hensiktsmessig av alle parter, og er et viktig bidrag til bedre samhandling.

Tiltakene som ble lagt inn i handlingsplanen for 2015, har i stor grad latt seg gjennomføre. Det som av ulike årsaker er utsatt, er anskaffelse av Visma Ressursstyring i f.t. vikarinneleie, og anskaffelse av PPS, praktiske prosedyrer i sykepleien. Disse to investeringsprosjektene vi gi besparelse i forhold til ressursbruk på vikarinneleie, og økt kompetanse og kvalitet ute i tjenestene. Tiltakene er videreført i budsjett 2016, og det er svært ønskelig å få dette på plass.

Økte behov i Boveiledertjenesten har preget 2015, og ført til et merforbruk for året. Nye boliger på Digerhaug ble tatt i bruk fra 01.07.15. Totalbehovet har vært sett i sin helhet, og det er funnet løsninger som er hensiktsmessige i forhold til drift, samtidig som kvaliteten er ivarettatt. Den planlagte gjennomgangen av boveiledertjenesten spesielt, ble utsatt til 2016, og tatt inn i gjennomgangen av hele tjenesteområdet.

NAV viderefører sine kommunale og statlige oppgaver, og i kommunesammenheng er hovedfokuset at NAV skal gi kommunes innbyggere et godt og samordnet tjenestetilbud, og sørge for arbeid og aktivitet til de av innbyggerne som trenger dette. Enheten melder om et ikke ubetydelig antall saker som handler om nødbolig og bolig for vanskeligstilte, og ser også en økning i antallet rusmisbrukere som trenger oppfølging – noe som har krevd betydelige ressurser i 2015. NAV har en del unge brukere, og samhandler systematisk med Oppfølgingstjenesten, SLT og politi, for å begrense negativ utvikling i størst mulig grad.

Høsten 2015 fikk kommunen prosjektmidler til å ansette en koordinator for rus og psykisk helse. Denne rollen skal ivareta helheten i kommunens rusomsorg, og har et tett samarbeid med både NAV og hjemmetjeneste.

Frivillige organisasjoner har gjennom året bemannet et frivilligkontor i aktivitetssenteret en dag i uken. Kommunen har bidratt med et enkelt utstyrt kontor, og en kontaktperson. Det har vært liten eller ingen aktivitet i etterspørsel av kontorets tjenester, og i en evaluering av arbeidet som ble gjennomført på slutten av året, ble det besluttet å stenge kontoret frem til begynnelsen av juni 2016. Det vil da bli kalt inn til et nytt evalueringsmøte, og gjort en vurdering i f.t.videre drift.

Personal:

Hovedårsaken til økning av årsverk, er økte behov i boveiledertjenesten.

I løpet av året, er det omdisponert midler til 0,2 årsverk demenskoordinator, turnusansvarlig i hjemmetjenesten og 0,1 årsverk saksbehandler i hjemmetjenesten. Hjemmel gjeldende

fagutviklingssykepleier er midlertidig redusert fra 0,8 til 0,5 årsverk. 0,2 årsverk er overført fra NAV til boligkoordinator i servicesenteret.

Arbeidsmiljøgruppene bidrar til et systematisk partssamarbeid. Gruppene jobber med hva som skal til for å nå mål i forhold til arbeidsmiljøet. I perioder med endring og omstilling er dette åpenbart svært viktig.

Det er fokus på personaloppfølging i tjenestene, ikke minst fordi man kjenner til at det er økt sannsynlighet for at omstilling og endring kan gi utslag på sykefraværet. Det er derfor gledelig å se en nedgang i fraværet. Dette motiverer til videre systematisk arbeid på dette området.

Sykefraværet for hele tjenesteområdet er redusert fra 12,1 % i 2014, til 9,7 % i 2015.

Økonomi:

Merforbruket på administrasjonsansvarene fremkommer pga. merkostnader til beredskapsgodtgjørelse på Birkenes legesenter. På grunnlag av drøftinger mellom Birkenes legesenter og kommunen gjeldende beredskapsgodtgjørelse etter sentral forbundsvis særavtale mellom KS og Den norske legeförening, er det blitt enighet om at legene skal godtgjøres for at de er tilgjengelige for

øyeblikkelig hjelp på dagtid. Det er etterbetalt fra 01.01.14.

Hjemmetjenestene har et mindreforbruk på 1,2 mill. Den største andelen av dette ligger i hjemmesykepleien. Vakante stillinger har gitt rom for redusert bemanning når det har vært mulig, og noen poster for variabel lønn har vært budsjettert for høyt. Det samme gjelder for personlig assistent-ordningen. Driftstilskudd til fysioterapeuter har en mindrekostnad på 0,25 mill, og aktivitetssenteret har holdt igjen 0,1 mill på sin drift.

Birkenes sykehjem har et merforbruk på nærmere 2,5 mill. Dette skyldes kjøp av privat plass, og mindreinntekter på langtidsopphold enn budsjettert.

I boveiledertjenesten fremkommer et merforbruk på 1,4 mill., som har sin årsak i nye omfattende brukerbehov, nye boliger og økt behov for avlastning.

NAV har et mindreforbruk på i overkant av 1 mill. Dette fordeles på sosialhjelp, kvalifiseringsstønning, reduksjon i kjøp av plasser på BIVA, samt vakant stilling pga. sykdom, som ikke er dekket inn.

Tjenesteområdet har hatt et samlet merforbruk på nær 2 mill i 2015.

Hovedtall Helse og velferd

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	77 504		Årsverk
Varer og tjenester	17 092	2013	104,87
Andre driftsutgifter	1 953	2014	96,18
	<u>96 548</u>	2015	105,14
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	8 897	1-8 dager	1,3 %
Refusjoner	10 840	9-16 dager	0,6 %
Andre driftsinntekter	597	17 dager +	7,8 %
	<u>20 335</u>	Sum	9,7 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Tjenestesjef Anne Stapnes	
	1 931		

HELSE OG VELFERD FELLES

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

På administrasjon Helse og velferd fremkommer kostnader til overordnet administrasjon, opplæring, tilskudd til lag og foreninger, diagnose/behandling/legevakt og offentlige legetjenester. Birkenes kommune samarbeider med andre kommuner, både i f.t. legevakt og krisesenter. I 2015 er det gjort et omfattende arbeid for å øke kvaliteten på Kristiansand legevakt. Ny akuttforskrift stiller økte krav til system og kvalitet, og dette vil påvirke fremtidige kostnader til denne tjenesten.

Avtalen med Kristiansand kommune om kjøp av kommuneoverlegetjenester er videreført i 2015, og erfaringen er at dette er en tilfredsstillende ordning.

Turnuslegeordningen er videreført, og gir økt kvalitet til kommunens innbyggere i f.t. tilgjengeligheten til legetjenestene.

Personal:

I september 2015 ble 0,8 årsverk fagutvikler, redusert til 0,5 årsverk, pga. oppnådd pensjonsalder hos stillingsinnehaver. Reduksjonen er midlertidig, frem til 31.08.16. Ellers ingen endring.

Kommuneoverlegefunksjonen kjøpes som tjeneste fra Kristiansand og reduserer dermed antall hjemler med 0,3.

Økonomi:

Hovedårsak til merforbruk på ansvarene, er den varslede økningen i beredskapsgodtgjørelse til legesenteret.

Hovedtall ansvar 3000, 3010, 3020

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	2 239		Årsverk
Varer og tjenester	6 174	2013	3,30
Andre driftsutgifter	264	2014	3,30
	<u>8 677</u>	2015	3,0
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	690	1-8 dager	0,3 %
Refusjoner	1 013	9-16 dager	0,0%
Andre driftsinntekter	0	17 dager +	1,7 %
	<u>1 704</u>	Sum	2,0 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Anne Stapnes	
	521		

SYKEHJEMMET

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Sykehjemmet følger opp strategien i helse og velferd med endring fra passiviserende hjelp og omsorg til aktiv mestring og omsorg. Det gjøres ved å ha en driftsform med fleksible korttids- og avlastningsplasser i tillegg til ordinære langtidsplasser.

Sykehjemmet har hatt kapasitet til å ta imot alle utskrivningsklare pasienter fra sykehus i 2015, i tillegg til å ta imot pasienter fra hjemmet som trenger korttids plass eller pårørende som trenger avlastning.

Det vært noe ledig sengekapasitet på sykehjemmet gjennom året. Driftsformen med den nye strategien gjør at man nok må påregne det, nettopp for å kunne ta imot utskrivningsklare pasienter og hjemmeboende som trenger ulike korttidsopphold.

I 2015 ble det valgt å kjøpe privat institusjonsplass til en ressurskrevende pasient med utfordrende adferd. Birkenes sykehjem ser seg nødt å kjøpe plasser når vi får utfordringer sykehjemmet ikke er tilpasset til.

Sykehjemmet har en sengeplass øremerket pasienter som har behov for lindrende omsorg.

Personal:

Sykehjemmet har avvik mellom årsverk stillingshjemer og brukte årsverk. Dette skyldes ikke redusert drift, men ledige vikariater. Det er fokus på å ansette vikarer i vikariater. Samtidig så er det ønskelig å tilrettelegge for deltidsansatte ved

å tilby større stillingsbrøker. Dette gjøres ved å tilby dem tidsavgrensede sykevikariater.

Sykefraværet er høyt. Gjennomsnittsalderen til de langtidssykemeldte er nærmere 60 år. Man kan ikke se bort fra at belastningslidelser utgjør noe av langtidsfraværet. Ansatte på sykehjemmet vært gjennom omstilling og nedbemanning, som førte til belastninger over tid.

Ledertettheten er stram. Med godt og vel 70-80 ansatte og ett lederårsverk så kan det føre til utfordringer med personalomsorgen.

Økonomi:

Totalt sett har vi et overforbruk på litt over 2,4 millioner. Det er to hoved årsaker.

Kjøp av privat institusjonsplass kostet litt over 1,5 millioner.

Den andre hovedårsaken er at driftsformen med flere korttids- og avlastningsplasser medfører lavere inntekter på brukerbetaling. Brukerbetalingen ble nedjustert på budsjettet for 2015, men ikke i tilstrekkelig grad.

Når det gjelder postene som omfatter lønnsutgifter, så er det merforbruk på enkelte og underforbruk på andre. Samtidig så er det noe overforbruk også her, men i sum innhentet på andre poster. Sykefraværet genererer høye kostnader. Det blir viktig å følge det opp i det videre arbeidet.

Hovedtall ansvar 3300,

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	31 921		Årsverk
Varer og tjenester	4 476	2013	44,60
			43,60 / 36.89*
Andre driftsutgifter	267	2014	
	<u>36 664</u>	2015	39,1
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	3 713	1-8 dager	1,4 %
Refusjoner	3 031	9-16 dager	0,9 %
Andre driftsinntekter	10	17 dager +	11,8 %
	<u>6 815</u>	Sum	14,0 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder May Kristin Ødegård	
	2 461		

*Før og etter nedbemanning

KJØKKEN, KANTINEDRIFT OG VASKERI

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Kjøkkenet produserer mat for sykehjemmet, i tillegg til middagsombringning, drift av kantine, samt møtemat og andre tilstelninger.

Kjøkkenet har gjennom 2015 endret spisetider. Det er innført et ekstra måltid sammen med sykehjemmet, slik at vi også har kunnet tilby et mellommåltid på formiddagen med hjemmelaget suppe og brød. Dette har vært populært.

Kantina har i 2015 vært under oppussing fra januar til april måned. Resultatet av dette er et flott lyst lokale, med økt fleksibilitet. Beboere i serviceleiligheter får nå sin middag i kantina, noe som har blitt tatt vel imot. Ca 15-20 personer spiser der mandag, tirsdag, torsdag og fredag. Fra nyåret 2016 blir tilbudet utvidet til også å gjelde onsdager.

Også blant ansatte har oppussingen resultert i økt bruk, hvor spesielt salatbar har vært et etterlengtet og populært konsept. Resultatet av dette er at omsetningen i kantina er doblet i forhold til 2014.

Personal:

Kjøkken og vaskeri har et stabilt personale, hvorav vaskeriet har 1 årsverk, mens kjøkkenet har 2,75 årsverk + lærling.

Personalet på både kjøkkenet og vaskeriet er veldig stabilt, med et lavt sykefravær,

Hovedtall ansvar 3610, 3616, 3617

Utgifter		Bemannning	
Lønn og sosiale utgifter	2 583		Årsverk
Varer og tjenester	1 724	2013	3,75
Andre driftsutgifter	268	2014	3,75
	<u>4 575</u>	2015	3,75
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	607	1-8 dager	1,2 %
Refusjoner	2 092	9-16 dager	0,6 %
Andre driftsinntekter		17 dager +	2,6 %
	<u>2 700</u>	Sum	4,3 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Kenneth Johannessen	
	-189		

Kjøkkenet har også en HTV i Delta.

Økonomi:

Kjøkken, vaskeri og kantine kan vise til et resultat som er innenfor rammen av budsjett, med et mindreforbruk på kr 0,2 mill.

Det positive resultatet skyldes i hovedsak at kjøkkenet hadde lavere innkjøpskostnader mat, og faste lønnsutgifter.

Kantina leverer, til tross for manglende salg de 4 første månedene av året, et resultat som er ca. 50.000,- bedre enn budsjettet.

Vaskeriet ender med et overforbruk på ca. kr. 50.000,- Dette skyldes økt innkjøp av uniformer, både til hjemmesykepleien, sykehjem, hjemmehjelp og kjøkken. Grunnen til dette er blant annet mange studenter.

I tillegg er det stor slitasje på sengetøy og nattøy.

ENHET HJEMMETJENESTER

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Enhet hjemmetjenester har som mål at innbyggerne skal bo lengst mulig i eget hjem og motta tjenester der istedenfor i institusjon. Hjemmetjenester yter også hjelp til pasienter i heldøgns omsorgsboliger og serviceboliger. Det er stor pågang på disse boligene. Ved færre sykehjems plasser har tjenesten hjemmeboende med mer komplekse behov for tjenester enn tidligere.

Det satses på økt kartlegging av søkere til kommunale tjenester som hjemmesykepleie og hjemmehjelp der rehabiliteringsteamet er sentrale. Dette for at det skal gis rett tjeneste til rett bruker og i riktig mengde. Saksbehandlingen er styrket fra 10 til 20% både for å avlaste enhetsleder og for å gi en bedre saksbehandling. Grundig saksbehandling gir godt begrunnede tjenester. Det er fremdeles behov for mer ressurser innen kartlegging og saksbehandling. Det er fokus på å øke kunnskapen om velferdsteknologi, og på å identifisere de muligheter dette gir.

Strategien til tjenesten er; «Fra passiviserende omsorg til aktiv omsorg og mestring». Hverdagsrehabilitering har vært et av de store satsingsområdene i rehabiliteringsteamet siden 2014, og har vært en videre satsing i 2015. Dette er i samarbeid med hjemmesykepleien. Antall personer med hverdagsrehabilitering har økt fra 7 personer i 2014 til 14 i 2015.

Folkehelsekoordinator(FHK) har en 10 % stilling. Hun arbeider med strategisk folkehelsearbeid i kommunen, og har utarbeidet et oversiktsarbeid over kommunens folkehelse. FHK driver også Frisklivssentralen. Formålet med sentralen er å stimulere og tilrettelegge for ulike lavterskeltilbud innenfor fysisk aktivitet, kosthold og røykeslutt. Frisklivssentralen har i 2015 endret seg fra å gi tilbud til individer til å ha større fokus på diagnosebasert kursvirksomhet. Det er holdt kurs i KOLS, depresjonsmestring, mestring av belastning og nå diabetes.

Hjemmesykepleien har tatt i bruk multidosesystemet for medisiner fra juni 2015.

Kommunens kantine har lagt til rette for at hjemmeboende kan spise middag der 5 dager i uka. Det er gjennomsnittlig 15-20 personer som benytter seg av tilbudet. På onsdager er det ekstra mange (30-40). Onsdager er det eldretreff i kantina.

Enhet hjemmetjenester ble omorganisert i 2014 og er blitt en stor avdeling med mange ansatte. Merkantil er blitt styrket med 20 %. En av hovedjobbene til merkantil er å koordinere hjemmehjelpene.

Personal:

Tallet på personer med demens vil sannsynligvis fordobles de neste 30-40 årene. De vil ha behov for ulike tjenester i eget hjem, omsorgsboliger eller sykehjem i løpet av sykdomsperioden. Det er behov for diagnostisering til rett tid og tett faglig oppfølging etter diagnose. Demenskoordinator ble ansatt i august 2015 for å styrke dette arbeidet. Hun kan tilby kartlegging, støtte og veiledning til personer med demens og deres pårørende. Kommunen har dagtilbud for demente i form av Bestestua to dager i uka. Demenskoordinator og Bestestua er viktig i forhold til vår strategi om at innbyggerne skal bo lengst mulig i eget hjem. Vi har en 30 % stilling knyttet til dagtilbudet, men har leid inn ekstra bemanning siste halvdel av 2015 pga mange brukere. Det er brukt av midler satt av til ekstrahjelp i budsjettet til dette.

Økonomi:

Enhet hjemmetjenester har et mindreforbruk på 1,2 millioner.

Mindreforbruk: 0,3 mill. mindre på driftstilskudd fysioterapi enn budsjettet. Det har gått med kr 0,3 mill. mindre på lønnstillegg enn budsjettet, dette nedjusteres i 2016. Det er også brukt kr 0,3 mill. mindre i sosiale kostnader. Kr 0,2 mill. kommer av økte refusjoner fra staten enn budsjettet og kr 50 000,-skyldes innsparinger på driftsutgifter.

Hovedtall ansvar 3200, 3210, 3220, 3230, 3240, 3250, 3260, 3270, 3830, 3840

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	20 879		Årsverk
Varer og tjenester	2 717	2013	28,48
Andre driftsutgifter	183	2014	31,87
	<u>23 778</u>	2015	31,24
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	3 798	1-8 dager	1,4 %
Refusjoner	3 081	9-16 dager	0,5 %
Andre driftsinntekter	0	17 dager +	5,1 %
	<u>6 879</u>	Sum	7,1 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Avdelingsleder Trude Murberg	
	- 1 232		

BOVEILEDERTJENESTEN

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Boveiledertjenesten yter bistand og opplæring til mennesker med nedsatt funksjonsevne herunder mennesker med utviklingshemming og/eller andre omfattende hjelpebehov.

Tjenesten har fire boenheter i Smedens Kjerr 50, hvorav en leilighet ikke er i bruk pt. På Digerhaug er det åtte boenheter og en avlastningsenhet. Per i dag er avlastningsenheten i bruk hver helg. Tjenesten har et dagtilbud, Birke dagsenter, ti brukere,. I tillegg ytes bistand og opplæring til personer som bor utenfor bofelleskapene, tilsvarende ca. 2,7 årsverk inkludert en ambulerende tjeneste tilsvarende 40 % stilling. 40 personer har støttekontakt, hvorav 3 tilbud organiseres som gruppetilbud. Seks familier har avlastning og 12 personer mottar omsorgslønn. Til sammen mottar 77 personer tjenester fra Boveiledertjenesten. Det er økt etterspørsel etter tjenestene. Per i dag så kan vi ikke dekke alle tjenestebehovene i egen kommune og vi kjøper derfor noe tjenester i andre kommuner

Boveiledertjenesten skal bidra til gode liv for sårbare mennesker med et stort behov for forutsigbarhet og trygghet. Tjenestene skal ha god kvalitet og være forsvarlige. Tjenesten ansees å ha en effektiv drift.

Det har i 2015 vært lite klager på tjenestene. Eventuelle uenigheter ordnes der og da gjennom samtaler og møter. Det gjennomføres også systematisk planlagte møter/ansvarsgruppemøter slik at eventuelle utfordringer løses der. Det er etablert et samarbeid med NFU på systemnivå. De nye boligene på Digerhaug var ferdige og ble tatt i bruk 1. juli. Det ble en utfordrende prosess både for ansatte og nye og «gamle» beboere. Alt i alt så har det gått veldig bra. Beboerne har funnet seg til rette og personalgruppa gir tilbakemelding på et godt arbeidsmiljø.

For Digerhaug er det etablert en lokal tariffavtale om å jobbe lange vakter. Flere ansatte jobber annenhver helg. Det har gitt mulighet for større stillinger og dermed bedre stabilitet for brukerne.

Hovedtall ansvar 3700, 3710, 3720, 3730, 3740, 3750

Utgifter		Bemannning	
Lønn og sosiale utgifter	16 936		Årsverk
Varer og tjenester	979	2013	16,39
Andre driftsutgifter	324	2014	16,12
	18 239	2015	16,7/23 fra høsten
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	88	1-8 dager	1,1 %
Refusjoner	1 280	9-16 dager	0,0 %
Andre driftsinntekter	294	17 dager +	5,1 %
	1 663	Sum	6,3 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Enhetsleder Signe Ann Jørgensen (fra 01.06)	
	1 431		

Norsk forbund for utviklingshemmede har via brev og i fellesrådet for eldre og funksjonshemmede, tatt opp at de ikke er fornøyd med at den «gamle» avlastningen på Digerhaug fortsatt brukes og at de mener fellesarealene er for små.

Planen var at den gamle avlastningsenheten ikke lenger skulle brukes da ny enhet ble bygd. Brukerbehov gjorde at det var nødvendig å fortsatt bruke denne til avlastningsenhet. Kommunens erfaring er at kombinasjonen av avlastning og «fastboende» er god.

Personal:

Ansatte i noen enheter opplever krevende situasjoner i forhold til utfordrende adferd. Det er etablert gode systemer for melding om bruk av tvang/makt overfor bruker og melding om opplevelser der ansatte er blitt utsatt for voldsom adferd. Det er gjennomført kurs for å håndtere disse utfordringene.

Sykefraværet er betydelig redusert og er i 2015 på 6,3%. Det er flere årsaker til det, dels at langtidssyke har fått andre varige løsninger, dels tilrettelegging av arbeidssituasjonen for enkelte og dels andre positive arbeidsmiljøfaktorer og god oppfølging. Det meldes fra alle arbeidsplassene om godt arbeidsmiljø. Tjenesten har dyktige medarbeider som er dedikerte til oppgaven sin og som har stort brukerfokus.

Økonomi:

Boveiledertjenesten har et stort merforbruk i 2015. Det er to hovedgrunner til det, der den viktigste er nye omfattende brukerbehov, nye boliger og avlastning. I løpet av høsten ble det etablert nye turnuser for alle arbeidstedene der en var veldig bevisst på kvalitet og ressursutnyttelse. Det resulterte i en reduksjon av ressursbehov tilsvarende ca. 2 årsverk i turnus. På tross av det er det en betydelig økning i antall årsverk. I tillegg til økt brukerbehov kommer at timer tilsvarende 0,5 årsverk ble organisert som støttekontakt, men utbetalt som ordinær lønn. Dette er timer som juridisk sett er å betrakte som faste årsverk.

NAV

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

NAV har både kommunale og statlige oppgaver å utføre. Disse oppgavene er ofte vevd tett inn i hverandre. Her kommenteres kun de kommunale oppgavene.

NAV skal gi brukerne i kommunen et godt og samordnet tjenestetilbud. NAV skal videre sørge for arbeid og aktivitet til alle kommunens innbyggere som trenger dette. NAV skal også forvalte kommunale, lovpålagte oppgaver i et samfunn som er svært påvirkelig overfor arbeidsmarked og konjunkturutvikling.

NAV har oppnådd de mål som var satt for 2015 og har utført de oppgaver som var forventet. 54 brukere har mottatt økonomisk sosialhjelp. Det er behandlet 184 enkeltsaker, dette er omtrent samme antall som i 2014. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 11,9 dager. I tillegg kommer 50-60 saker innen økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning og et ikke ubetydelig antall saker om nødbolig og bolig for vanskeligstilte. På de sistnevnte områdene er økningen i antall saker betydelig.

Det må bemerkes at mange av brukerne er unge. Dette gjelder både brukere som får økonomisk sosialhjelp og brukere som trenger gjeldsrådgivning og bolighjelp. NAV har et tett samarbeid med Oppfølgingstjenesten i videregående skole for å skaffe ungdommene utdanning og lære plasser. NAV deltar også i kjernegrupper sammen med SLT og politiet.

Vi har ikke eget lavterskeltilbud til brukerne våre, men vi kjøper treningsplasser til aktuelle personer i et samarbeid vi har med NAV Lillesand/Lillesand kommune (Prosjekt «Tjenesten»).

Rusmisbruket blant unge i Birkenes er økende og oppfølgingen av disse brukerne har krevd betydelige ressurser i 2015.

NAV gjennomførte våren 2015 en stor brukerundersøkelse. Antall respondenter i Birkenes

var stort. Resultat: Brukertilfredsheten var meget god.

Vi har ikke hatt tilsyn fra Fylkesmannen i Aust-Agder i noen saker eller på noe fagområde i 2015.

Personal:

NAV er organisert etter spesialistmodellen. Antall faste stillingshjemler er ved årets utgang 5,05 inkludert andel av lederressurs. NAV fikk høsten 2015 inndratt ressurs svarende til 0,2 stilling

NAV har hatt stor turnover blant sine medarbeidere i 2015. 3 medarbeidere er sluttet, 2 nye medarbeidere er begynt i løpet av høsten og 1 medarbeider har kommet tilbake i høst etter langtidssykefravær. Deler av fraværet har vært avhjulpet ved bruk av vikar. Den store endringen i medarbeiderstaben har ført til et stort opplæringsbehov.

Sykefraværet har vært høyt.

Økonomi:

NAV har holdt seg innen tildelt budsjett i 2015.

Årsaken til mindreforbruket er å finne på 5 ulike poster, nemlig stønad til sosialhjelp (mindre forbruk kr 0,4 mill.), stønad etter kvalifiseringsprogrammet (mindre forbruk kr 0,2 mill. og stønad til kjøp av tjenester fra andre/betaling for kjøp av kommunale plasser på BIVA AS (mindre forbruk kr 0,2 mill., beløpet her skyldes i hovedsak omlegging i regnskapsrutiner hos dem, fra forskudds- til etterskuddsregning). I tillegg kommer sykelønnsrefusjon fra NAV med nær kr 0,2 mill. bruk av bundet driftsfond/KVP med kr 0,2 mill.

Det er grunnlag for å bemerke følgende: Mindreforbruket til kvalifiseringsstønad i 2015 er ekstraordinært og skyldes langt på vei ekstra statlige stønadsmidler til disposisjon dette året.

Hovedtall ansvar 5500, 5510, 5520, 5540

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	2 706		Årsverk
Varer og tjenester	1 021	2013	4,25
Andre driftsutgifter	887	2014	4,35
	<u>4 614</u>	2015	5,05
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	0	1-8 dager	0,9 %
Refusjoner	281	9-16 dager	0,5 %
Andre driftsinntekter	293	17 dager +	9,7 %
	<u>574</u>	Sum	11,1 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Enhetsleder: Erling Aasen	
	-1 062		

SERVISESENTERET

Måloppnåelse og utførte oppgaver

Generelt

Servicesenteret ivaretar publikumstjenester, politisk sekretariat, virksomhetsstyring og støtte til tjenesteområdene. I første halvår 2015 ble det gjort et arbeid for å avklare roller og ansvar i servicesenteret, og grensesnittet til de operative tjenesteområdene. Som følge av dette ble det gjort organisasjonsmessige endringer i servicesenteret med virkning fra 1. september. Hovedgrepet er at overordnet personalansvar er lagt til leder av servicesenteret. Hensikten med dette er å få en flattere struktur, og med det bedre koordinering av ressurser på tvers av fagområdene. Drifts- og utviklingsansvar for servicesenteret består av leder, teamleder kommunikasjon og fagansvarlig innen henholdsvis personal, dokumentensenter, kvalitet/HMS, IKT/beredskap. Leder for servicesenteret ivaretar overordnet fagansvaret for økonomi. Teamleder Kommunikasjon ivaretar fagansvaret for informasjon/eKommune.

Støttetjenester som inngår i interkommunale samarbeid, og som følges opp av servicesenteret:

- Kemneren i Kristiansandregionen
- Struktur1 (Lønn, regnskap, fakturering)
- KR IKT (IT drift og support)
- Innkjøp (rammeavtaler i samarbeid med KnpS)

Det har gjennom hele året vært et svært høyt aktivitetsnivå i store deler av organisasjonen innen alle tjenesteområdene. Dette medfører også stor belastning på servicesenteret. Det krever tett oppfølging av den løpende operative driften, samtidig som prosjekter som går på tvers av to eller flere tjenesteområder/avdelinger skal koordineres og følges opp.

Fagområde kommunikasjon

Innen dette området ligger ansvaret for servicetorget, politisk sekretær og informasjon/e-kommune. Det har vært høyt driftsnivå i servicetorget gjennom hele året. I tillegg til å ivareta løpende driftsoppgaver, er dette fagområdet representert med ressurser knyttet til beredskapsarbeidet som har krevd mye, og hatt stor fokus siste året. Planlegging, opplæring og gjennomføring av Kommune- og Fylketingsvalget er lagt til ansvarsområde til politisk sekretær; og har krevd betydelige ressurser. Fagområdet ligger etter planlagt fremdrift gjeldene tiltak beskrevet i handlingsplanen for servicesenteret. Dette dreier seg om videreutvikling av nettsiden til kommunen, flere digitale tjenester på nett og videreutvikling av intranettet.

Fagområde IKT og beredskap

IKT-rådgiver er kommunens bestillerkompetanse innen informasjonsteknologi, primært i samarbeid med KR-IKT, men også mot leverandører av programvare og kontorstøttesystemer. I tillegg leder, eller deltar, IKT-rådgiver i IT-relaterte prosjekter innen alle tjenesteområdene i kommunen. IKT-rådgiver har også rollen som beredskapskoordinator. Beredskapskoordinator leder et beredskapsteam som gjennomfører plan- og strategiarbeid, opplæring, øvelser osv. Både i

øvelses- og «skarpe» situasjoner er beredskapskoordinator del av kommunens kriseledelse. Etter en svært sterk innsats på beredskapsfronten, ble nytt planverk vedtatt i kommunestyret på nyåret. Året 2015 har dermed gått til opplæring av rolleinnhavere og konsolidering av stillingen.

Status tiltak i handlingsplanen:

- Etablere felles datarom og domene. Arbeid er påbegynt, men endelig løsning vil bli satt i drift på senere tidspunkt enn opprinnelig planlagt i påvente av utfallet av kommunereformen
- Gjennomføre prosjekter i henhold til IT-strategien. Er i stor grad utført som planlagt i 2015
- Utrede utfasing av fasttelefon er påbegynt
- Kvalitetssikre og videreutvikle beredskap. Det er gjort et betydelig arbeid i både 2014 og i 2015. Beredskapsplan er oppdatert og øvelser er gjennomført.

Fagområde dokumentensenter

I tillegg til løpende arkivmessige driftsoppgaver, har det vært jobbet med følgende prosjekter:

- Opplæring i elektronisk saksbehandling for ansatte med administrative oppgaver.
- Avslutning av barnevernsarkivet ifm felles barnevern Birkenes –Lillesand. Dette har krevd mye arbeid, og ble sluttført medio juni.
- Læringscenteret; alle saker/dokumenter er digitalisert og lagt inn i WebSak. Ble ferdigstilt i juni
- Samarbeidet mellom Lillesand- og Birkenes kommuner innen teknisk tjenester med Birkenes som vertskommune krevde god planlegging og tilrettelegging fra dokumentensenteret. Har vært jobbet mye med i 2015, og har medføre økt belastning for dokumentensenteret som følge av økt volum.
- Rullering av arkivplan og utredning av felles postmottak var planlagt utført i 1. halvår, men har måttet utsettes som følge av nødvendig omprioritering av ressursbruk.
- Vurdere felles arkiv/dokumentensenter som en del av Struktur1 har blitt jobbet med. Det er konkludert med at man avventer et formelt samarbeid inntil formelle politiske vedtak er gjort knyttet til kommunereformen (K5).

Fagområde personal

Fagområde har hatt høy aktivitet gjennom hele året.

Status prosjekter/tiltak i handlingsplanen:

- Delegasjonsreglement er vedtatt politisk. Den administrative delen av delegasjonsreglementet har blitt jobbet med gjennom 2015, og er på de viktigste områdene nær ferdigstilt. Administrasjonsutvalget ble orientert om saken i januar 2016.
- Handlingsplan for forankring av verdier ble godkjent i 2014. Hvordan verdiene skal komme til uttrykk ble bestemt i mai 2015. Facebooksiden, som verdigruppa satte i drift i mai, har pr mars 2016 273 ansatte som

- medlemmer. Dette vurderes som et viktig tiltak for å skape fellesskap og samhørighet.
- Startpakke for ledere er ferdigstilt og satt i drift. Det er viktig med oppfølging i startfasen. Opplegg for velkomstsamling for nye medarbeidere er utarbeidet og satt i drift.
 - Arbeidet med å avklare og utvikle roller for merkantile oppgaver i tjenestoområdene er igangsatt. Dette inkluderer også avklaringer av grensesnitt mot servicesenteret.

Fagområde økonomi

Fagområdet ivaretar ansvaret for budsjett- og økonomiplan, rapportering/prognoser og utarbeidelse av årsberetning. Opplæring/lederstøtte, utarbeidelse av ulike analyser er eksempler på andre viktige oppgaver. Arbeidet med budsjett- og økonomiplan for 2016–2019 krevd spesielt mye tid og ressurser. Status prosjekter/tiltak i handlingsplanen som ligger etter planlagt fremdrift:

- Revidere eierskapsmelding
- Videreutvikle drifts- og økonomirapportering

Fagområde kvalitet

Frem til 1. september var kvalitet en del av fagområde personal. Fagområde kvalitet ivaretar bla. følgende oppgaver: kvalitetsarbeid i hele organisasjonen inkl. internkontroll og avvikshåndtering, HMS, opplæring/lederstøtte innen fagområde, beredskap, utvikling og ulike analyser. Det ble i 2015 inngått avtale om ekstern prosjektledelse ift utvikling av kvalitetssystemet. Prosjektet hadde oppstart etter sommeren, og vil pågå frem til første versjon settes i drift i november 2016.

Personal:

Alle fagområdene i servicesenteret har ordinær bemanning på et kritisk minimum ift til arbeidsoppgaver og aktivitetsnivå.

Dokumentsenteret har fra februar 2015 måttet midlertidig bemanne opp fra en 60% stilling til en 80% stilling. I tillegg har vi i 2. halvår hatt ressurser

inne på tiltak fra NAV. Dette har vært helt nødvendig for å ivareta lovpålagte oppgaver innen dette fagområde. I tillegg er servicetorget bemannet opp fra november. Dette er gjort for å dekke opp for generasjonsskifte som vil starte i 2016, og pga. oppgaver som er overført fra teknisk til servicetorget.

Ved utgangen av 2015 består servicesenteret av 14,85 årsverk. Dette inkluderer ordfører (1,0) og rådmann (1,0) og frikjøpte hovedtillitsvalgte/hovedverneombud (1,5). Det mottas refusjoner totalt tilsvarende 0,94 årsverk.

I servicesenteret er korttids sykefravær svært lavt. Fra 3. tertial 2014 til oktober 2015 har det vært langtids sykefravær. Langtidsfraværet forventes redusert fremover.

Økonomi:

Servicesenteret har et mindreforbruk sammenlignet med budsjett på totalt kr 3,4 mill.

Hovedårsaken til dette er positivt premieavvik gjeldene Statens pensjonskasse (2,8 mill.) og KLP (0,2 mill.) som ble betydelig endret i forhold til budsjett og prognoser mottatt tidligere på året. Det ble derimot budsjettet med for lite til lønnsoppgjør i 2015 (1,3 mill.) som slår negativt ut.

For øvrig har servicesenteret iverksatt kostnadsreducerende tiltak gjennom store deler av året i form av at anskaffelser og kjøp av tjenester er holdt igjen der det har vært mulig i forhold til hva som var forutsatt i budsjettet. Mindreforbruket fordeler seg på følgende:

- Pers.kostnader 0,2 mill.
- Ekstern konsulentbistand 0,3 mill.
- Redunanslinje til KR-IKT 0,2 mill.
- Innkjøp av IT-utstyr 0,2 mill.
- Avtaler support og vedlikehold 0,2 mill.
- Ansatte under omplassering, 0,3 mill.
- Personaltiltak, 0,3 mill.

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter	13 667		Årsverk
Varer og tjenester	10 565	2013	17,90
Andre driftsutgifter	1 265	2014	13,70
	<u>25 496</u>	2015	14,85
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter	248	1-8 dager	0,6 %
Refusjoner	2 095	9-16 dager	0,1 %
Andre driftsinntekter	0	17 dager +	4,6 %
	<u>2 343</u>	Sum	5,3 %
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)		Leder Tom Olstad	
	-3 408		

DEN NORSKE KIRKE OG ANDRE TROSSAMFUNN

Måloppnåelse og utførte oppgaver:

Kommunes rolle i forhold til Den norske Kirke og andre tros- og livssynssamfunn er regulert i kirkeloven.

Dette er selvstendige organisasjoner som opererer uavhengig av kommunen.

Ved utgangen av 2015 var det 3.980 medlemmer i Den norske Kirke sammenlignet med 4.029 medlemmer pr. 31.12.2014.

Andre tros- og livssynssamfunn hadde pr. 31.12.2015 483 medlemmer sammenlignet med 490 medlemmer ved utgangen av 2014.

Personal:

Det er ingen kommunalt ansatte innen dette området.

Økonomi:

Kirkelovens paragraf 15 regulerer kommunens økonomiske ansvar.

Basert på forslag fra kirkelig fellesråd er det Kommunestyret som hvert år gjør vedtak på budsjetttrammer knyttet til drifts- og investeringstilskudd til Den norske Kirke.

I 2015 er det et merforbruk på kr 79.000. Dette gjelder renter og avdrag på et lån som egentlig skulle vært overført til kommunen (kr 19.000), samt høyere tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn (kr 60.000).

Det er overført tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn på totalt kr 0,35 mill.

Kommunen leverer regnskapstjenester til Den norske Kirke. Tjenesten er fakturert med kr 50.000 for 2015, som budsjett

Hovedtall ansvar 8000, 8100

Utgifter		Bemanning	
Lønn og sosiale utgifter			Årsverk
Varer og tjenester		2012	
Andre driftsutgifter	4 100	2013	
	<u>4 100</u>	2014	
Inntekter		Sykefravær	
Salgsinntekter		1-8 dager	%
Refusjoner		9-16 dager	%
Andre driftsinntekter		17 dager +	%
	<u></u>	Sum	%
Merforbruk (+)/mindreforbruk(-)	79		